

REGULERINGSKOMMISSIE VOOR ENERGIE IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

VERSLAG(BRUGEL-RAPPORT-20120921-09)

over de uitvoering van haar verplichtingen,

over de evolutie van de gewestelijke elektriciteits- en gasmarkt

en de naleving van de openbare dienstverplichtingen door de
distributienetbeheerder en de leveranciers, in het bijzonder in het domein van
de rechten van de huishoudelijke verbruikers

voor het jaar 2011

Opgesteld in toepassing van artikel 30bis §2 9° van de elektriciteitsordonnantie.

7 September 2012

Inhoudsopgave

0	OPMERKELIJKE FEITEN IN 2011	6
1	WETTELIJKE GRONDSLAG	7
2	EVOLUTIE VAN HET WETTELIJK KADER	8
2.1	OMZETTING VAN HET "DERDE PAKKET" VAN RICHTLIJNEN DIE BETREKKING HEBBEN OP DE ENERGIEMARKT	8
2.1.1	<i>De bescherming van eindafnemers verbeteren .....</i>	9
2.1.2	<i>De sociale beschermingsmaatregelen verbeteren .....</i>	11
2.1.3	<i>Beantwoorden aan de verwachtingen van leveranciers .....</i>	12
2.1.4	<i>De werking van de regels van de vrijgemaakte markt verbeteren .....</i>	13
2.1.5	<i>De bevoegdheden en de onafhankelijkheid van de regulator versterken .....</i>	15
2.1.6	<i>Gasordonnantie .....</i>	16
2.2	BIJDRAGE VAN BRUGEL	16
3	DE RETAILMARKTEN VAN ELEKTRICITEIT EN AARDGAS IN HET BRUSSELS GEWEST	17
3.1	OMSCHRIJVING VAN DE RETAILMARKTEN	17
3.1.1	<i>Elektriciteit .....</i>	17
3.1.2	<i>Gas .....</i>	17
3.2	ENERGIELEVERING	18
3.2.1	<i>Beheer van leveringsvergunningen .....</i>	18
3.2.2	<i>Marktaandeelen .....</i>	20
3.2.3	<i>Impact van de nieuwe wetgeving .....</i>	30
3.3	EVOLUTIE VAN DE CONCENTRATIE VAN DE MARKTEN	31
3.4	EVOLUTIE VAN SWITCHING	32
3.4.1	<i>Huishoudelijke afnemers .....</i>	33
3.4.2	<i>Professionele afnemers .....</i>	35
3.5	EVOLUTIE VAN DE PRIJZEN	36
3.5.1	<i>Evolutie van de finale factuur voor elektriciteit .....</i>	36
3.5.2	<i>Evolutie van de finale gasfactuur .....</i>	39
3.6	ACTIVITEITEN OM DE CONCURRENTIE TE BEVORDEREN	41
4	DE MARKT VOOR HERNIEUWBARE ENERGIE IN BRUSSEL	42
4.1	CERTIFICERING	42
4.2	TOEKENNING VAN DE GROENESTROOMCERTIFICATEN	42
4.3	QUOTUMVERPLICHTING	43
4.4	LABELS VAN GARANTIE VAN OORSPRONG EN BRANDSTOFMIX	43
4.5	IMPACT VAN DE NIEUWE WETGEVING	43
5	REGULERING EN WERKING VAN DE MARKT	45
5.1	INVENTARIS VAN DE BRUSSELSSE NETTEN EN AANDACHTSPUNTEN	45
5.1.1	<i>Gas .....</i>	45
5.1.2	<i>Elektriciteit .....</i>	48
5.2	REGULERING VAN DE DISTRIBUTIENETBEHEERDER	50
5.2.1	<i>Specifieke verslagen voor het aardgasnet .....</i>	50
5.2.2	<i>Specifieke verslagen over het elektriciteitsnet .....</i>	51
5.3	STUDIES EN BIJDAGEN VAN BRUGEL OVER DE WERKING VAN DE MARKT	52
5.3.1	<i>Intelligente meetsystemen: oriënterend advies van BRUGEL .....</i>	52
5.3.2	<i>Herziening van de technische reglementen gas en elektriciteit .....</i>	54
5.3.3	<i>Aanpassing van de netten voor L-gas - H-gas .....</i>	54
5.3.4	<i>Injectie van biomethaan .....</i>	55
5.3.5	<i>Temperatuurwijziging van de gasmeter .....</i>	55
5.3.6	<i>Acties in overleg tussen de spelers .....</i>	56
6	CONTROLE VAN DE UITVOERING VAN BEPALINGEN MET HET OOG OP DE BESCHERMING VAN VERBRUIKERS	58

6.1	STAND VAN ZAKEN VAN DE HUISHOUDELIJKE AFNEMERS IN HET BRUSSELS GEWEST	58
6.1.1	<i>Transparantie – rechten en plichten</i>	59
6.1.2	<i>Impact van de nieuwe wetgeving op de verbruikers</i>	61
6.2	INNINGSPROCEDURE EN STATISTISCHE GEGEVENS OVER DE GEZINNEN	64
6.2.1	<i>Algemene principes</i>	64
6.2.2	<i>Aanmaningen en ingebrekestellingen</i>	65
6.2.3	<i>Schulden bij commerciële leveranciers</i>	69
6.2.4	<i>De vermogensbegrenzers</i>	72
6.2.5	<i>De aanvragen tot contractontbinding voor de vrederechter</i>	76
6.2.6	<i>Afsluiting van de energievoorziening</i>	78
6.3	TOEKENNINGSVOORWAARDEN VOOR HET STATUUT VAN BESCHERMDE AFNEMER.....	80
6.3.1	<i>De berekeningsmethode voor het specifiek sociaal tarief op federaal niveau</i>	80
6.3.2	<i>De toekenningsvoorwaarden voor het statuut van beschermde afnemer op federaal niveau</i>	80
6.3.3	<i>De toekenningsvoorwaarden voor het statuut van beschermde afnemer in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest</i>	82
6.3.4	<i>Verdeling van de beschermde afnemers bij de noodleverancier</i>	83
6.4	DE SCHULDEN VAN DE "ENERGIEFACTUUR" IN BRUSSEL BIJ DE DNB.....	86
6.5	BEHEER VAN DE DIENST BESCHERMDE AFNEMERS BIJ BRUGEL	87
6.6	DE WINTERLEVERING	89
6.7	CONTROLE VAN DE ODV	90
6.8	DE KOSTPRIJS VAN DE ODV	90
7	KLACHTENBEHEER.....	93
7.1	BEVOEGDHEDEN.....	93
7.2	IMPACT VAN DE NIEUWE WETGEVING.....	93
7.3	AARD VAN DE KLACHTEN	93
7.4	KLACHTENBEHEER.....	95
7.5	BEMIDDELING	95
7.6	GESCHILLENKAMER	95
7.7	PUBLICATIE VAN DE RECHTSPRAAK VAN BRUGEL.....	95
7.8	SAMENWERKING MET DE FEDERALE OMBUDSDIENST VOOR ENERGIE	95
7.9	IMPLEMENTATIE VAN DE GESCHILLENDIENST	96
8	BRUGEL.....	97
8.1	BEVOEGDHEDEN EN MISSIES	97
8.1.1	<i>Opdrachten</i>	97
8.1.2	<i>Bevoegdheden</i>	98
8.1.3	<i>Doelstellingen</i>	99
8.2	COMMUNICATIE	100
8.3	SANCTIE.....	100
8.4	STRUCTUUR EN PERSONEEL.....	100
8.5	BUDGETOPVOLGING EN OVERHEIDSOPDRACHTEN	101
9	CONCLUSIES.....	102
10.1	LIJST VAN DE PUBLICATIES.....	104
10.2	WETGEVING	106
10.4	BEGROTING	107

Lijst van de illustraties

Figuur 1 - Marktaandeelen in volume voor elektriciteit – alle klanten samen	21
Figuur 2 - Marktaandeel in volume voor gas – alle klanten samen	23
Figuur 3 - Evolutie van het huishoudelijke verbruik van gas en de daggraden	24
Figuur 4 - Marktaandeel in leveringspunten voor elektriciteit, alle klanten samen	25
Figuur 5 - Evolutie van het marktaandeel van de historische leverancier, alle klanten samen	27

Figuur 6 - Evolutie van het marktaandeel van de historische leverancier voor de huishoudelijke afnemers	27
Figuur 7 - Marktaandeel in leveringspunten voor gas, alle klanten samen	28
Figuur 8 - Evolutie van het marktaandeel van de historische leverancier, alle klanten samen	29
Figuur 9 - Evolutie van het marktaandeel van de historische leverancier voor de huishoudelijke afnemers	30
Figuur 10 - Switchpercentage huishoudelijke afnemers – elektriciteit	33
Figuur 11 - Switchpercentage huishoudelijke afnemers - gas	34
Figuur 12 - Switchpercentage professionele afnemers - elektriciteit	35
Figuur 13 - Switchpercentage professionele afnemers - gas	35
Figuur 14 - Prijsolutie voor de gemiddelde afnemer	36
Figuur 15 - Evolutie jaarfactuur elektriciteit van een mediane Brusselse afnemer – 2036 kWh	37
Figuur 16 - Evolutie van de jaarlijkse kostprijs voor verschillende soorten afnemers - elektriciteit	38
Figuur 17 - Prijsolutie voor de gemiddelde afnemer - 12728 kWh	39
Figuur 18 - Evolutie jaarfactuur voor gas van een mediane Brusselse afnemer – 12.728 kWh	40
Figuur 19 - Evolutie van de jaarlijkse kostprijs voor verschillende soorten afnemers - gas	41
Figuur 20 - Schematisch plan van de bevoorrading van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	46
Figuur 21 - Evolutie van het aantal verstuurd brieven van ingebrekestelling door de leveranciers en de netbeheerder voor elektriciteit 2008-2011	65
Figuur22: Evolutie van het aantal verstuurd brieven van ingebrekestelling door de leveranciers en de netbeheerder voor gas 2008-2011	66
Figuur23: Aantal aanmaningen, ingebrekestellingen, betalingsplannen in 2011 voor elektriciteit	67
Figuur24: Aantal aanmaningen, ingebrekestellingen, betalingsplannen in 2011 voor gas	68
Figuur25: Gecumuleerde schulden per leverancier in € - elektriciteit 2010-2011	69
Figuur26: Gemiddeld verschuldigd bedrag per leveringspunt - elektriciteit 2010-2011	70
Figuur27: Gecumuleerde schulden per leverancier in € - gas 2010-2011	71
Figuur28: Gemiddeld verschuldigd bedrag per leveringspunt - gas 2010-2011	72
Figuur 29: Aantal vermogensbegrenzers in 2011 elektriciteit	74
Figuur30: Totaal aantal ingeschakelde en uitgeschakelde vermogensbegrenzers per semester in 2010-2011	75
Figuur31: Aantal aanvragen tot contractontbinding - elektriciteit 2010-2011	77
Figuur 32: Aantal aanvragen tot contractontbinding - gas 2010-2011	78
Figuur 33: Evolutie van het aantal afsluitingen van de elektriciteitsvoorziening op basis van een beslissing van een vrederechter 2010-2011	79
Figuur 34: Evolutie van het aantal afsluitingen van de gasvoorziening op basis van een beslissing van een vrederechter 2010-2011	80
Figuur 35: Verdeling van de leveringspunten gas en elektriciteit bij de noodleverancier - 2011	84
Figuur 36: Verdeling in % van de beschermde afnemers elektriciteit volgens de oorsprong van de aanvraag	85
Figuur37: Verdeling in % van de beschermde afnemers gas volgens de oorsprong van de aanvraag	85
Figuur38: Evolutie in % van de beslissingen tot toekenning, stilzwijgende verwerping of verwerping tussen 2009 en 2011	88
Figuur39: Evolutie van het aantal bevoorradde leveringspunten onder het regime van de winterlevering in 2011	89

Lijst van tabellen

Tabel 1 - Aantal leveringspunten voor elektriciteit in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	17
Tabel 2 - Aantal leveringspunten voor elektriciteit in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	17
Tabel 3 - Lijst van de houders van een leveringsvergunning	18
Tabel 4 - Bevoorrecht cliënteel van de leveranciers	19
Tabel 5 - Marktaandelen in volume voor elektriciteit – per klanttype	22
Tabel 6 - Historiek van het marktaandeel in volume voor elektriciteit	22
Tabel 7 - Marktaandeel in volume voor gas – per klanttype	23
Tabel 8 - Historiek van het marktaandeel in volume voor gas	24
Tabel 9 - Marktaandeel in leveringspunten voor elektriciteit per klanttype	26

Tabel 10 – Historiek van het marktaandeel in leveringspunten voor elektriciteit.....	26
Tabel 11 - Marktaandeel in leveringspunten voor gas per klanttype.....	28
Tabel 12 - Historiek van het marktaandeel in leveringspunten voor gas.....	29
Tabel 13 - HHI- en C3-indexen - elektriciteits- en gasmarkt.....	31
Tabel 14 - HHI- en C3-indexen - elektriciteits- en gasmarkt.....	31
Tabel 15 - Gevolgde scenario's bij de analyse van het switchpercentage	32
Tabel 16- Vrijheidsgraad elektriciteit.....	38
Tabel 17- Vrijheidsgraad gas.....	40
Tabel 18 - brandstofmix 2011 goedgekeurd.....	43
Tableau 19 Kenmerken van het aardgasdistributienet van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor 2011	47
Tabel 20: verdeling van de gebruikers per spanningsniveau (einde 2011)	48
Tabel 21: profiel van het gewestelijke transmissienet.....	49
Tabel 22 - Evolutie van het aantal vermogensbegrenzers in 2011	74
Tabel 23: Verdeling van de onbetaalde rekeningen bij de noodleveranciers voor de afnemers aan wie momenteel wordt geleverd (periode 2007-2011).....	86
Tabel 24: Verdeling van de onbetaalde rekeningen bij de noodleveranciers voor de afnemers aan wie momenteel niet meer wordt geleverd (periode 2007-2011).....	86
Tabel 25: Algemeen overzicht van de kosten en de financiering van de openbare dienstverplichtingen in 2011 voor elektriciteit.....	91
Tabel 26: Algemeen overzicht van de kosten en de financiering van de openbare dienstverplichtingen in 2011 voor gas.....	92
Tabel 27 - Indeling van de klachten, ontvangen door BRUGEL, volgens hun motief.....	94
Tabel 28 - Indeling van de klachten, ontvangen door BRUGEL, volgens de aangeklaagde partij.....	94
Tabel 29 - Verdeling van de BRUGEL-begroting 2011	101
Tabel 30 - Lijst van de Adviezen	104
Tabel 31 – Lijst van beslissingen	105
Tabel 32 - Lijst van studies.....	105
Tabel 33 - Lijst van voorstellen.....	105
Tabel 34 – Lijst van verslagen.....	106
Tabel 35 – Ordonnanties.....	106
Tabel 36 - Uitvoeringsrekeningen 2010 ingediend bij het Brussels Parlement	107
Tabel 37 – Lijst van openbare aanbestedingen	110

0 OPMERKELIJKE FEITEN IN 2011

Het parlement heeft twee nieuwe ordonnanties aangenomen, tot wijziging van de oude ordonnanties elektriciteit en gas, om de werking van onze elektriciteits- en gasmarkt te verbeteren en de richtlijnen van het zogenoemde derde energiepakket om te zetten.

- Deze nieuwe ordonnanties hebben belangrijke wijzigingen aangebracht voor de huishoudelijke klant:
- De omkadering van de waarborg;
- De beperking van de inningskosten;
- De verhoging van het minimumniveau aan elektrisch vermogen dat ter beschikking van de verbruikers wordt gesteld;
- De toekenning van het statuut van beschermde afnemer vanaf de ingebrekestelling door alle bevoegde diensten;
- De periodieke controle van de voorwaarden van het statuut van beschermde afnemer;
- Het verbod op het afsluiten van energie tijdens de wintermaanden.

Bovendien werd er, om de dienstverlening en de bescherming van alle afnemers te verbeteren, een Geschillendienst opgericht binnen BRUGEL. Deze Geschillendienst werd operationeel kort na de inwerkingtreding van de ordonnantie.

In 2011 stellen we vast dat, hoewel het verschil tussen het beste aanbod en de standaard leveringsprijs nooit groter was, de activiteit in de markt beperkt blijft. Hoewel steeds meer klanten een bewuste keuze maken voor hun elektriciteits- of gascontract, winnen de alternatieve leveranciers slechts zeer geleidelijk marktaandeel. Deze trend is niettemin meer dynamisch in de professionele markt waar de historische leverancier en zijn dochteronderneming ongeveer 30% van hun klanten hebben verloren dankzij een aanhoudende activiteit in de markt waar het switchpercentage erg hoog is en bijna 18% bedraagt voor elektriciteit en bijna 25% voor gas. In de residentiële sector is deze dynamiek duidelijk minder sterk, maar wel constant.

In het raam van haar adviesopdracht bij de Brusselse overheid en om te voldoen aan de criteria van "een economische evaluatie op lange termijn van de kosten en baten voor de markt en de individuele consument" die in de bijlage van de elektriciteitsrichtlijn worden gevraagd, heeft BRUGEL door CAPGEMINI een technisch-economische evaluatiestudie laten uitvoeren voor de algemene invoering van intelligente meters in het BHG.

De aan CAPGEMINI opgedragen evaluatiestudie bestaat uit een technisch-economische evaluatie van vier implementatiescenario's voor deze systemen die gaan van de meest eenvoudige tot de meest volledige op het gebied van functionaliteiten en diensten die aan de Brusselse gebruikers worden aangeboden.

Als gevolg van deze studie heeft BRUGEL, zonder vooruit te lopen op het standpunt dat het Gewest zou moeten aannemen, in haar advies van juni 2011, aanbevolen om een gedeeltelijk of volledig uitrolscenario te blijven verkennen dat gunstig kan zijn voor alle spelers van de waardeketen van de Brusselse energiemarkt.

In dit advies heeft BRUGEL de DNB (SIBELGA) gevraagd om een technische en economische haalbaarheidsanalyse uit te voeren van verschillende uitrolscenario's voor intelligente meetsystemen in het BHG.

De verkregen resultaten tonen aan dat niet is voldaan aan de voorwaarden voor de implementatie, in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, van intelligente meetsystemen bij 80% van de verbruikers in 2020.

I WETTELIJKE GRONDSLAG

Op grond van artikel 30 bis §2 9° dient BRUGEL:

“de Brussels Hoofdstedelijke Regering jaarlijks een verslag te verstrekken over de uitvoering van haar verplichtingen, over de evolutie van de gewestelijke elektriciteits- en gasmarkt en over de naleving van de verplichtingen, de getroffen maatregelen en de behaalde resultaten van de openbare dienst door de distributienetbeheerder en de leveranciers, in het bijzonder in het domein van de huishoudelijke gebruikers. In de maand waarin het jaarverslag van kracht gaat, publiceert Brugel dit laatste op haar website.”

Met dit document komen we deze verplichting na.

2 EVOLUTIE VAN HET WETTELIJK KADER

2.1 Omzetting van het "Derde pakket" van richtlijnen die betrekking hebben op de energiemarkt.

Het "Derde pakket" bevat drie Reglementen en twee Richtlijnen die aangenomen werden in 2009¹ en na eventuele implementatie- en omzettingsmaatregelen van kracht werden op 3 maart 2011.

Hier gaan we voornamelijk in op de twee richtlijnen, de ene rond de interne elektriciteitsmarkt² en de andere rond de interne gasmarkt³.

De omzetting werd uitgevoerd in twee ordonnanties houdende wijzigingen van de oorspronkelijk opgestelde ordonnanties om achtereenvolgens de omzetting van de richtlijnen van het eerste en het tweede "pakket" te verzekeren, namelijk:

- de ordonnantie van 20 juli 2011 houdende wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest⁴, hierna "elektriciteitsordonnantie" genoemd;
- de ordonnantie van 20 juli 2011 houdende wijziging van de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest⁵, hierna "gasordonnantie" genoemd.

Deze twee ordonnanties zijn van kracht gegaan, voor het merendeel van hun bepalingen, op de tiende dag na hun publicatie, met name 20 augustus 2011; bepaalde artikelen, identiek in beide ordonnanties, wat de promotie van het rationeel energiegebruik betreft, traden op 1 januari 2012 in voege, terwijl het artikel ter opheffing van het "oude statuut" van het personeel van BRUGEL zal ingaan op een door de Regering vast te leggen datum.

---

¹ Deze akten werden gepubliceerd in het PB L 211 van 14 augustus 2009.

² Richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en van de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van richtlijn 2003/54/EG.

³ Richtlijn 2009/73/EG van het Europees Parlement en van de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en tot intrekking van richtlijn 2003/55/EG.

⁴ B.S. van 10 augustus 2011.

⁵ B.S. van 10 augustus 2011.

De wijzigingen kaderen in vijf grote krachtlijnen die in de voorbereidende werken van het Parlement werden voorgelegd en de volgende doelstellingen hebben:

- de bescherming van eindafnemers verbeteren;
- de sociale beschermingsmaatregelen verbeteren;
- beantwoorden aan de verwachtingen van leveranciers;
- de werking van de regels van de vrijgemaakte markt verbeteren;
- de bevoegdheden en de onafhankelijkheid van de regulator versterken.

De aan deze ordonnanties aangebrachte wijzigingen zijn natuurlijk beperkt tot het Derde Energiepakket dat onder de bevoegdheid valt van de Gewesten op het gebied van energie. Het gaat namelijk, krachtens de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 1980, over de gewestelijke distributie en transmissie van elektriciteit via netwerken met een nominale spanning kleiner dan of gelijk aan 70.000 volt, nieuwe energiebronnen met uitzondering van deze die verband houden met kernenergie en rationeel energiegebruik (artikel 6, § 1, VII, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen).

De gemeenschappelijke aspecten van de twee ordonnanties worden eerst uiteengezet; de bijzonderheden van de “gasordonnantie” volgen.

2.1.1 De bescherming van eindafnemers verbeteren

Bij omzetting van bijlage I van de “elektriciteitsrichtlijn” 2009/72/EG werden zeer gedetailleerde bepalingen in de ordonnanterie opgenomen op het vlak van bescherming van eindafnemers aangesloten op het gewestelijke transmissie- of distributienet in de vrijgemaakte markt.

De bepalingen met betrekking tot de volgende aspecten werden omgezet uit de richtlijn:

- nauwkeurigheid in de contractuele beschikkingen: types van aangeboden diensten, geactualiseerde tariefinformatie, contractuele voorwaarden die de duur nauwkeurig bepalen, hernieuwing, onderbreking, opzegging.
- verplichting tot voorafgaande kennisgeving in geval van wijziging van de algemene voorwaarden van de contracten en mogelijkheid tot verbreking van het contract indien de nieuwe voorwaarden niet geschikt zijn.
- transparantie van informatie: prijzen, tarieven, algemene voorwaarden, toegang tot diensten enz.
- ruime keuze aan betalingswijzen en verplichting tot het aanbieden van billijke vooruitbetalingssystemen.
- mogelijkheid om kosteloos van leverancier te veranderen.
- de leveranciers en de distributienetbeheerder moeten een doeltreffende klachtenbehandeling organiseren en deze klachten binnen de in de ordonnanterie voorziene termijn beantwoorden.

De gebruikers kunnen over hun verbruiksgegevens beschikken en andere leveranciers toegang verlenen tot hun verbruiksoverzicht.

De verbruikers moeten voldoende frequent geïnformeerd worden over hun verbruik en over de kost ervan.

Opstellen van een eindafrekening, na elke verandering van leverancier, binnen een termijn van zes weken.

2.1.1.1 Fysieke klantendienst

De leveranciers die instaan voor meer dan 10.000 leveringspunten moeten minstens één nabije klantendienst ter beschikking stellen van hun afnemers.

2.1.1.2 Forfaitair schadevergoedingsmechanisme

Net zoals bij de regeling in het Waals Gewest werd een forfaitair schadevergoedingsmechanisme opgezet om de eventuele slechte werking van leveranciers, de distributienetbeheerder of de gewestelijke transportnetbeheerder te compenseren. Dit vergoedingssysteem is gebaseerd op het in 2008 in het Waals Gewest ingevoerde vergoedingssysteem per decreet van 12 april 2001 betreffende de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt.

De gebruikers kunnen vergoed worden voor bepaalde soorten disfuncties, zonder dat de gebruiker het betreffende recht ontzegd wordt tot gerechtelijke vervolging indien hij dit nodig acht.

Er werden vier gevallen aangenomen waarvoor een vergoeding aan de gebruiker verschuldigd zou kunnen zijn:

- 1) langdurige leveringsonderbreking.
- 2) afwezigheid van levering door een administratieve fout of vertraging in de aansluiting.
- 3) schade veroorzaakt door de onderbreking, de niet-conformiteit of de onregelmatigheid van de levering.
- 4) vergoedingen verschuldigd door de leveranciers of tussenpersonen.

2.1.1.3 Klachtenbehandeling

Om hun verantwoordelijkheden ten aanzien van andere spelers niet te ontlopen (besturen, regulator, enig loket, ...), zijn de leveranciers en netbeheerders gehouden hun klanten een doeltreffende dienst voor klachtenbehandeling ter beschikking te stellen waarbij de afnemers transparante, eenvoudige en goedkope procedures doorlopen. Er moet een gemotiveerd antwoord worden gegeven aan de indiener van de klacht binnen de termijn voorzien door de ordonnantie (maximaal twintig werkdagen).

2.1.1.4 Geschillendienst

Naast de klachtendienst die georganiseerd wordt door de leveranciers en netbeheerders betreffende hun eigen werking en met als doel de consument een eenvoudige, doeltreffende, snelle mogelijkheid tot beroep te bieden, wordt er binnen Brugel een "geschillendienst" georganiseerd die uitspraken

doet over elke klacht over de toepassing van de ordonnantie en de uitvoeringsbesluiten, over de marktwerking of over de activiteiten van leveranciers of netbeheerders. Deze dienst neemt beslissingen van administratieve aard die van toepassing zijn op de partijen van het geschil. Als het geschil een schending van de bepalingen van de ordonnaties aan het licht brengt, kan Brugel ook de procedure van administratieve boetes toepassen die voorzien is in hoofdstuk VII van de elektriciteitsordonnantie.

2.1.1.5 Informatiecentrum

De Regering wordt belast met de organisatie van een informatiecentrum om de verbruikers alle nuttige informatie te verschaffen met betrekking tot het uitoefenen van hun rechten, de geldende wetgeving en de beslechting van geschillen. Dit centrum neemt de functie van enig loket op zich conform de Europese richtlijn.

2.1.1.6 Behoud van de huidige beschermingsmaatregelen

Belangrijk is dat de huidige maatregelen, waarvan gebleken is dat ze actief bijgedragen hebben tot de bescherming van de consument, behouden blijven: verplichting om een aanbod te doen, contract van drie jaar, afwezigheid van budgetmeter.

2.1.1.7 Intelligente meetsystemen

De nieuwe richtlijnen voorzien in de implementering van intelligente meetsystemen die het elektriciteitsverbruik tegen 2020 voor 80% van de bevolking in elke lidstaat zullen meten. De lidstaten kregen een zekere flexibiliteit, in de mate dat zij de toekomstige invoering van de zogenaamde intelligente meters afhankelijk kunnen maken van "een economische evaluatie op lange termijn van het geheel van kosten en baten voor de markt en voor de individuele consument " of van een onderzoek "ter bepaling van welk model van intelligente meters economisch haalbaar en kosteneffectief is en welke termijn beoogd kan worden voor hun distributie". Een dergelijke evaluatie vindt uiterlijk plaats op 3 september 2012.

Onder voorbehoud van deze evaluatie stellen de lidstaten of de bevoegde autoriteit die zij aanstellen een tijdschema van maximaal 10 jaar op voor de invoering van intelligente meetsystemen.

2.1.2 De sociale beschermingsmaatregelen verbeteren

2.1.2.1 Statuut van beschermde afnemer

Naar aanleiding van de parlementaire evaluatie van de ordonnantie van 2006 en op basis van de vaststelling dat de toepassing van de huidige procedure door de leveranciers voor het verkrijgen van het statuut van beschermde afnemer te lang is, wordt het voortaan mogelijk om dit statuut toe te kennen vanaf de eerste ingebrekestelling van betaling vanwege een leverancier. De afnemer met betalingsproblemen zal sneller kunnen genieten van het maximale sociaal tarief dat aan de beschermde afnemer wordt toegekend, hij zal zijn schulden sterk beperkt zien worden door de plaatsing van een vermogensbegrenzer (voor elektriciteit), zijn schulden bij de commerciële leverancier zullen worden beperkt omdat hij door de noodleverancier zal worden bevoorrad vanaf het verkrijgen van het statuut van beschermde afnemer. Bovendien zal desgevallend het

afbetalingsplan van de schulden gemakkelijker te onderhandelen zijn met de commerciële leverancier nadat deze laatste ontheven zal zijn van zijn verantwoordelijkheid tot levering.

De mogelijkheid om het statuut van beschermde afnemer vanaf de eerste ingebrekestelling toe te kennen, zal openstaan voor alle momenteel bevoegde organismen: Sibelga, OCMW, Brugel.

De aanmaningsprocedure en de procedure van ingebrekestelling worden gepreciseerd en verplicht gemaakt.

2.1.2.2 Gerechtelijke procedure

Zoals momenteel het geval is, mag geen enkele afsluiting plaatsvinden zonder beslissing van de vrederechter, er kan evenwel van dit principe worden afgeweken in geval van ernstige risico's voor de veiligheid of in geval van klaarblijkelijk bedrog. De levering voor de winterperiode wordt doeltreffender verzekerd door het principieel verbieden van een effectieve afsluiting tussen 1 oktober en 31 maart (tot op heden werd dit verbod overgelaten aan de rechter).

De gerechtelijke procedure wordt eenvoudiger en goedkoper gemaakt. De vraag tot ontbinding van het contract kan worden ingeleid door een verzoek op tegenspraak om de consument een reeks uit de dagvaarding voortvloeiende kosten te besparen.

De eventueel door de leverancier gevraagde borgsom aan een klant die schulden heeft jegens hem zal beperkt worden tot een maximumbedrag dat overeenstemt met twee maanden provisie, en dit op het moment van het afsluiten van een nieuw contract.

2.1.2.3 Vermogensbegrenzer

De vermogensbegrenzer gaat van 6A naar 10A (van 1.380 watt naar 2.300 watt) om een minimumstandaard van menselijke waardigheid te verzekeren. Er wordt ook voorgesteld om de huidige mogelijkheid tot verhoging tot 20A (4.600 watt) die de OCMW's nagenoeg systematisch toepassen, te beperken, behoudens om de vastgelegde criteria te vervullen. Bij een hoofdzakelijk elektrisch verwarmingssysteem wordt de procedure uit de gasordonnantie toegepast: gelijkaardige situatie, gelijkaardige procedures (geen begrenzer, maar instelling van sociale begeleiding).

2.1.3 Beantwoorden aan de verwachtingen van leveranciers

De mogelijkheid om sneller het hierboven vermelde statuut van beschermde afnemer toe te kennen, biedt ook een onmiskenbaar voordeel voor de leverancier. Want die laatste ziet zijn financieel risico behoorlijk afnemen omdat de leverancier niet langer een afnemer belevt die zijn betalingsverbintenissen niet nakomt. Wanneer deze laatste het statuut van beschermde afnemer verkrijgt, wordt zijn contract met de commerciële leverancier opgeschort en wordt hij bevoorraad door de netbeheerder als noodleverancier.

Ook de administratieve last voor de leverancier wordt sterk teruggedrongen. Bovendien wordt de kans om de schulden te recupereren groter, aangezien de schuld zal verminderen.

In het algemeen en voor alle klanten met betalingsmoeilijkheden werd er besloten om de huidige situatie te remediëren. De gerechtelijke procedure tot ontbinding van het contract wordt onderworpen aan de effectieve plaatsing van een vermogensbegrenzer. Wanneer deze laatste niet

geplaatst kan worden (om welke reden dan ook), wordt de gerechtelijke procedure onderbroken. Derhalve wordt de leveringstermijn onder de opgelegde vermogensbegrenzer in de elektriciteitsordonnantie niet berekend vanaf de plaatsing van de begrenzer, maar vanaf de ontvangst door de distributienetbeheerder van de vraag van de leverancier tot plaatsing van de begrenzer. Dit zet de procedure niet definitief vast, zoals soms het geval was.

Wat de *leveringsvergunningen* betreft, wordt een administratieve vereenvoudiging voorzien om hun toekenning te vergemakkelijken. Deze maatregel verlicht de taak van de leveranciers en moet ook de komst van nieuwe leveranciers op de markt vergemakkelijken en de concurrentie opentrekken. De leveranciers met een door een ander gewest, door de federale staat of door een andere lidstaat uitgereikte vergunning, zullen niet langer de hele procedure tot het verkrijgen van een vergunning moeten doorlopen: een eenvoudige inschrijving zal volstaan.

2.1.4 De werking van de regels van de vrijgemaakte markt verbeteren

Netbeheer: zowel voor het gewestelijke transmissienet als voor het distributienet worden een aantal bepalingen uit de richtlijnen omgezet met het oog op de verbetering van de energie-efficiëntie en de economische en sociale cohesie en de voorrang die moet gegeven worden aan hernieuwbare energie of warmtekrachtkoppeling bij de inschakeling van productie-installaties.

2.1.4.1 Technisch reglement

De procedure voor aanneming werd soepeler gemaakt en biedt een beter evenwicht tussen de verschillende belanghebbenden: de netbeheerder die een voorstel uitwerkt, Brugel die advies uitbrengt en aanpassingen kan voorstellen en de Regering die de voorgestelde aanpassingen volledig of gedeeltelijk kan goedkeuren (momenteel kan de Regering de aanpassingsvoorstellen enkel volledig of niet aannemen).

2.1.4.2 Investeringsplannen

De missies van de netbeheerders worden gepreciseerd, in het bijzonder om de continuïteit en de betrouwbaarheid van de bevoorrading te verzekeren. Het plan van de distributienetbeheerder wordt, zoals heden, opgesteld voor een periode van vijf jaar, dat van de gewestelijke elektriciteitstransmissienetbeheerder wordt opgesteld voor tien jaar (momenteel zeven): dit verzekert de samenhang tussen het gewestelijke transmissienet en het transmissienet, beide beheerd door ELIA. Voor de aanneming van de investeringsplannen wordt de procedure niet significant gewijzigd (advies van Brugel en aanneming door de Regering), maar de interactie van de spelers op de markten wordt verbeterd: Brugel kan de betreffende administraties alsook de effectieve of potentiële gebruikers van het net raadplegen om te controleren of de voorziene investeringen inzake het gewestelijke transmissienet de geïdentificeerde behoeften dekken. Wat de inhoud van de investeringsplannen betreft, wordt er gepreciseerd dat het distributiebeheerdersplan een beschrijving van de uit te voeren investeringen zal bevatten met het oog op het verzekeren van de bevoorrading van elektrische voertuigen.

2.1.4.3 Toegang tot het net

Elke producent die over een productie-installatie beschikt op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft toegang tot het net, overeenkomstig de technische reglementen. Deze toegang hangt dus niet meer af van de beleenbaarheid. De leveranciers die over een leveringsvergunning beschikken, hebben eveneens toegang tot het net. De toekenningsvoorwaarden van deze leveringsvergunning worden vereenvoudigd. De niet-discriminatorische toegang tot het net maakt een fundamentele voorwaarde uit van de werking van de vrijgemaakte markt.

2.1.4.4 Openbardienstverplichtingen en -opdrachten

De uitvoeringsprogramma's van projecten inzake rationeel energiegebruik (REG) worden samengevoegd (gemeenten en andere categorieën van eindafnemers) en de procedure voor aanneming wordt vereenvoudigd. Het beheer van de REG-premies wordt overgeheveld van Sibelga naar het BIM. Wat de groenestroomcertificaten betreft, heeft degene die ze ontvangt voortaan de keuze tussen ze verkopen op de markt (zoals voorheen) of ze verkopen aan de lokale transportnetbeheerder via een terugkoopovereenkomst aan een gegarandeerde minimumprijs.

2.1.4.5 Nieuwe bepalingen van de elektriciteitsordonnantie met betrekking tot de intelligente meetsystemen

De elektriciteitsordonnantie, gewijzigd door de ordonnantie van 20 juli 2011, legt de DNB de verplichting op om haar opdrachten van uitbating, onderhoud en ontwikkeling van het distributienet uit te voeren met inachtnaam van het respect voor de energie-efficiëntie. In deze context bestudeert de DNB de technologieën die noodzakelijk zijn voor de transformatie van de netten naar slimme netten, alsook de faciliteiten die noodzakelijk zijn voor de invoering van slimme meetsystemen.

Artikel 7 definieert de rol van de DNB, in het kader van de planning van de ontwikkeling van het distributienet, inderdaad als volgt:

“De distributienetbeheerder is verantwoordelijk voor de uitbating, het onderhoud en de ontwikkeling van het distributienet, met inbegrip van de aansluitingen op andere netten, met de bedoeling de regelmaat en de kwaliteit van de energievoorziening te verzekeren in aanvaardbare economische voorwaarden, met inachtnaam van het respect voor het milieu, voor energie-efficiëntie en een rationeel beheer van het openbaar wegennet...”

[...].

9- bij de planning van de ontwikkeling van het distributienet, maatregelen op het gebied van energie-efficiëntie, vraagzijdebeheer of gedistribueerde productie voorzien die de noodzaak van een vergroting of vervanging van elektriciteitscapaciteit kunnen ondervangen;

10° streven naar het bevorderen van energie-efficiëntie. In deze context bestudeert hij met name de technologieën die noodzakelijk zijn voor de transformatie van de netten naar slimme netten, alsook de faciliteiten die noodzakelijk zijn voor de invoering van slimme meetsystemen. De regering regelt de procedure voor de economische evaluatie op lange termijn als bedoeld in Richtlijn 2009/72/EG, en keurt het investeringsplan van de distributienetbeheerder bedoeld in artikel 12 goed op grond van de verenigbaarheid ervan met de conclusies van deze evaluatie, met name inzake de termijnen en regels voor de eventuele implementatie van intelligente meetsystemen.

[...]”

2.1.4.6 Omzetting van artikel 28 van de Europese richtlijn betreffende de gesloten netten

De ordonnantie van 19 juli 2007, gewijzigd door de ordonnantie van 20 juli 2011, heeft het concept van de gesloten netten in de zin van artikel 28 van de Europese richtlijn niet ingevoerd, aangezien het huidige statuut van de privénetten beter overeenstemt met de situatie en de specifieke kenmerken van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG). In het BHG is het privénet inderdaad een geheel van installaties die in een beperkt en goed afgebakend geografisch gebied zijn gevestigd en die dienen voor de elektriciteitsbevoorrading van één of meer gebruikers van het distributienet. In 2011 werden er aldus bijna 162 privénetten geteld in het BHG. De stroomafwaartse afnemer die op het privénet is aangesloten, wordt geacht over een directe aansluiting op het distributienet te beschikken. De beheerder van het privénet moet de stroomafwaartse afnemers de rechten garanderen die hen door en krachtens de elektriciteitsordonnantie worden toegekend.

2.1.5 De bevoegdheden en de onafhankelijkheid van de regulator versterken

Gezien de feedback sinds de vrijmaking van de elektriciteits- en gasmarkt in België alsook om tegemoet te komen aan de nieuwe opgelegde vereisten door de richtlijnen hieromtrent, versterkt de ordonnantie de regelingsautoriteit van deze markt op gewestelijk Brussels niveau.

Deze versterking speelt zich af op drie niveaus:

2.1.5.1 Groei van de onafhankelijkheid van Brugel

De nieuwe richtlijnen kennen de regulator een reeks nieuwe bevoegdheden toe en leggen de erg strikte voorwaarden van zijn onafhankelijkheid vast. Zo moet de regulator voldoende middelen ter beschikking krijgen om zijn taken te vervullen. De werking van Brugel zal steunen op een toereikend en door het Parlement goedgekeurd budget. De Regering kan geen toezicht houden en de regulator zal over een eigen rechtspersoonlijkheid en beslissingsautonomie beschikken. Haar personeel zal echter benoemd en ontslagen worden conform de regels die zullen worden vastgelegd in het statuut dat de Regering voor haar vastlegt.

De onafhankelijkheidsvoorwaarden van de bestuurders ten aanzien van de regeringen en de reguleringspartijen van de sector worden gepreciseerd. Ze moeten bovendien vrij zijn van elk commercieel belang.

Het behoud van twee commissarissen van de Regering bij Brugel staat de onafhankelijkheid van Brugel niet in de weg, in zoverre zij geen beschermingsautoriteit meer uitoefenen en ze de vergaderingen bijwonen als waarnemer zonder vetorecht.

2.1.5.2 Uitbreiding van de bevoegdheden en middelen van Brugel

De nieuwe bevoegdheden die Brugel kreeg toegewezen, moeten haar meer slagkracht geven inzake de controle van de goede werking van de elektriciteits- en gasmarkt:

- van de daadwerkelijke mededinging;
- van het toezicht op de kwaliteit van diensten en leveringen;
- van de bescherming van de verbruikers;
- van de garantie inzake de terbeschikkingstelling van informatie.

2.1.5.3 Samenwerking van Brugel met het Agentschap voor de samenwerking tussen energieregelgevers (hierna "ACER"), met de Europese Commissie alsook met de regelgevende autoriteiten op federaal niveau, de andere Gewesten en de andere lidstaten:

De bijdrage van Brugel aan de ontwikkeling van een competitieve, veilige en milieuvriendelijke interne elektriciteits- en gasmarkt binnen de Europese Unie wordt eveneens voorzien, in het bijzonder via haar rol van samenwerking met de andere nationale overheden (inclusief de Raad voor de mededinging) en met ACER.

2.1.6 Gasordonnantie

De aan de gasordonnantie aangebrachte wijzigingen zijn gelijkaardig als deze in de elektriciteitsordonnantie.

Er worden echter twee nieuwe bepalingen aan de tekst toegevoegd.

De eerste is gericht op het uniformiseren van de elektriciteits- en gasordonnantie vanuit het rechtsstandpunt bestemd om de openbaredienstverplichtingen te financieren. Zo wordt voorzien dat een recht vergelijkbaar met dat in artikel 26 van de elektriciteitsordonnantie waargenomen wordt via een nieuw artikel 20septiesdecies van de gasordonnantie. Het product van dit recht wordt toegewezen aan het Fonds voor energiebegeleiding alsook aan het Fonds inzake energiebeleid volgens dezelfde proportie als het voorvermelde artikel 26.

De tweede nieuwe bepaling betreft het gas uit hernieuwbare energiebronnen. Door deze bepaling kunnen elementen van de Europese richtlijn betreffende de organisatie van de gasmarkt omgezet worden door het opzetten van een duidelijk juridisch kader voor de productie en de injectie van biogas en door de mogelijkheid om een specifiek economisch kader te creëren voor deze energiebron.

2.2 Bijdrage van Brugel

Brugel heeft actief meegewerkt aan de uitwerking van het nieuwe reglementaire kader uit het "Derde pakket" door, voor het ontwerp tot ordonnantie tot wijziging van respectievelijk de elektriciteitsordonnantie en de gasordonnantie, een gedetailleerd advies en aanpassingsvoorstellen in te dienen, op basis van een grondige analyse van de projecten en haar pluridisciplinaire expertise.

Deze adviezen werden gericht aan de minister van Energie en gepubliceerd op de website van Brugel (rubriek Publicaties, officiële documenten, advies) op datum van respectievelijk 10 en 18 februari 2011.

3 DE RETAILMARKTEN VAN ELEKTRICITEIT EN AARDGAS IN HET BRUSSELS GEWEST

3.1 Omschrijving van de retailmarkten

3.1.1 Elektriciteit

Het totale aantal actieve leveringspunten voor elektriciteit in het Brussels Gewest bedraagt 693.890 ofwel een stijging van ongeveer 5000 punten (+0,8%) tegenover 2010.

Tabel 1 - Aantal leveringspunten voor elektriciteit in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

	Professionele klanten	Huishoudelijke klanten	Totaal
Aantal inactieve leveringspunten hoogspanning	-	-	349
Aantal inactieve leveringspunten lage spanning	-	-	63.163
Aantal actieve leveringspunten hoogspanning	2.863	13	2.876
Aantal actieve leveringspunten lage spanning	107.589	509.913	617.502
Totaal	110.452	509.926	683.890

Bron: BRUGEL – Situatie op 31 december 2011

Men stelt ook een stijging vast van 389 inactieve leveringspunten lage spanning. Het percentage inactieve elektriciteitsmeters bedraagt 9,3%.

Het globale elektriciteitsverbruik in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bedroeg 5,76 TWh in 2011. De huishoudelijke afnemers vertegenwoordigen ongeveer 23% van dit totale verbruik. Het globale volume elektriciteit blijft relatief stabiel. Met de verliezen in het net wordt geen rekening gehouden bij de berekening van deze marktaandelen.

3.1.2 Gas

Sinds januari 2011 werden extra leveringspunten gevoed op het Brusselse distributienet voor gas.

Tabel 2 - Aantal leveringspunten voor elektriciteit in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

	Professionele klanten	Huishoudelijke klanten	Totaal
Aantal inactieve leveringspunten	-	-	77.380
Aantal actieve leveringspunten	51.802	367.313	419.115
Totaal	51.802	367.313	496.495

Bron: BRUGEL – Situatie op 31 december 2011

Het percentage inactieve meters bedraagt 15,5%. Het is identiek aan dat van 2010.

Het globale verbruik van aardgas dat via het Brusselse distributienet wordt geleverd, bedraagt 8,8 TWh.

3.2 Energielevering

De Brusselse ordonnances die de energiemarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest regelen, voorzien dat de leveranciers moeten beschikken over een leveringsvergunning om elektriciteit of gas te leveren aan in aanmerking komende afnemers op een verbruikslocatie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

3.2.1 Beheer van leveringsvergunningen

3.2.1.1 Situatie

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn 15 ondernemingen houder van een leveringsvergunning voor elektriciteit op 31 december 2011. Elf leveranciers waren effectief actief in 2011.

Voor gas worden de Brusselse verbruikers bevoorrad door 8 actieve leveranciers van de 13 houders van een leveringsvergunning.

Tabel 3 - Lijst van de houders van een leveringsvergunning

Leverancier	Elektriciteit		Gas	
	Houder	Effectieve levering	Houder	Effectieve levering
Belpower International	✓	✓	-	-
Distrigaz	-	-	✓	✓
E.ON Belgium	✓	✓	-	-
EDF Belgium	-	-	✓	-
EDF Luminus NV	✓	✓	✓	✓
Electrabel NV	✓	✓	✓	-
Electrabel Customer Solutions	✓	✓	✓	✓
Elxys NV	✓	✓	-	-
Endesa Energía	✓	-	-	-
Eneco België	✓	✓	✓	✓
Essent Belgium (RWE)	✓	✓	✓	✓
Gas Natural Europe - Fenosa	-	-	✓	-
GDF Suez	-	-	✓	-
Groene Energie Administratie	✓	-	✓	-
Lampiris	✓	✓	✓	✓
Nuon Belgium	✓	✓	✓	✓
OCTA+ Energie	✓	✓	✓	✓
Pfalzwerke AG	✓	-	-	-
Scholt Energy Control België NV	✓	-	-	-
Trianel Energie BV	✓	-	-	-
Totaal	16	11	13	8

Bron: BRUGEL – Situatie op 31 december 2011

De Brusselse wetgeving verplicht elke houder van een leveringsvergunning om elke consument die dit wenst te bevoorraden. Toch mikken niet alle leveranciers op hetzelfde cliënteel, elke leverancier is immers vrij zijn commerciële strategie te bepalen.

Tabel 4 - Bevoorrecht cliënteel van de leveranciers

Leverancier	Doelcliënteel		
	Huishoudelijk	KMO	Industrie
Belpower International	✓	✓	-
Distrigaz	-	✓	✓
E.ON Belgium	-	-	✓
EDF Luminus NV	-	✓	✓
Electrabel NV	-	-	✓
Electrabel Customer Solutions	✓	✓	✓
Elexys NV	-	✓	✓
Endesa Energía	-	✓	✓
Eneco België	-	✓	✓
Essent Belgium (RWE)	-	✓	✓
Gas Natural Europe – Fenosa	-	✓	✓
GDF Suez	-	-	✓
Groene Energie Administratie	-	✓	✓
Lampiris	✓	✓	✓
Nuon Belgium	✓	✓	-
OCTA+ Energie	✓	✓	-
Pfalterwerke AG	-	✓	✓
Scholt Energy Control België NV	-	✓	✓
Trianel Energie BV	-	-	-
Totaal	5	15	15

Bron: BRUGEL – Situatie op 31 december 2011

Men stelt vast dat de concurrentie net iets groter is in de professionele segmenten dan in de huishoudelijke sector.

3.2.1.2 Verandering op het vlak van leveringsvergunningen

Ingevolge de uittreding van het Zweedse bedrijf VATTENFALL werden de activiteiten van NUON BELGIUM overgenomen door de onderneming ENI, voorts eigenaar van DISTRIGAZ. BRUGEL heeft akte genomen van deze wijziging op het gebied van leveringsvergunningen.

Daarnaast werden de leveringsvergunningen van de ondernemingen EDF BELGIUM en RWE ENERGY BELGIUM ingetrokken. De klanten werd respectievelijk overgeheveld naar EDF LUMINUS en ESSENT BELGIUM. De naam van de onderneming SPE veranderde in 2011 in EDF LUMINUS⁶.

De Brusselse regering heeft - op basis van gunstig advies van BRUGEL - een leveringsvergunning toegekend aan 3 nieuwe spelers: ELEXYS NV, GROENE ENERGIE ADMINISTRATIE (GREENCHOICE) en SCHOLT ENERGY CONTROL BELGIË.

⁶Brugel heeft akte genomen van deze wijziging in 2011 maar officieel werd de vergunning van EDF Belgium pas begin 2012 ingetrokken.

⁷ De Brusselse regering heeft deze tekst na een derde lezing op 3 mei 2012 goedgekeurd.

Zowel voor elektriciteit als voor gas werden eind 2011 nog verschillende andere leveringsvergunningaanvragen onder de loop genomen.

In 2011 werd er slechts een vergunning voor gas verleend (Groene Energie Administratie).

3.2.1.3   *Andere types van leveringsvergunningen*

De Brusselse ordonnantie voorziet voor energieleveranciers de mogelijkheid om een aanvraag voor een lokale leveringsvergunning of een groene vergunning in te dienen.

Voor de lokale leveringsvergunning is op 31 december 2011 geen enkel besluit van toepassing waarin de toekenningscriteria van deze vergunningen uiteengezet worden. BRUGEL werd meermaals aangesproken door kleine leveranciers die wensten te genieten van een dergelijke vergunning.

In de loop van het jaar ontving BRUGEL geen enkel aanvraagdossier voor een groene vergunning.

3.2.2   Marktaandelen

BRUGEL publiceert elk kwartaal de marktaandelen van de verschillende leveranciers die actief zijn op het Brusselse grondgebied. De methodologie voor de behandeling en de berekening van de gepubliceerde gegevens werd op het einde van dit periodiek verslag besproken. BRUGEL ontvangt maandelijks gegevens met betrekking tot de markt van de distributienetbeheerder en alle leveranciers.

Omwille van technische en beschikbaarheidsredenen worden de marktgegevens over het algemeen aan Brugel overgemaakt door de leveranciers en de netbeheerder binnen de twee maanden volgend op elke verstreken maand.

In het Brussels Gewest is de distributienetbeheerder SIBELGA. Het is SIBELGA ook toegestaan op te treden als noodleverancier voor elektriciteit en gas.

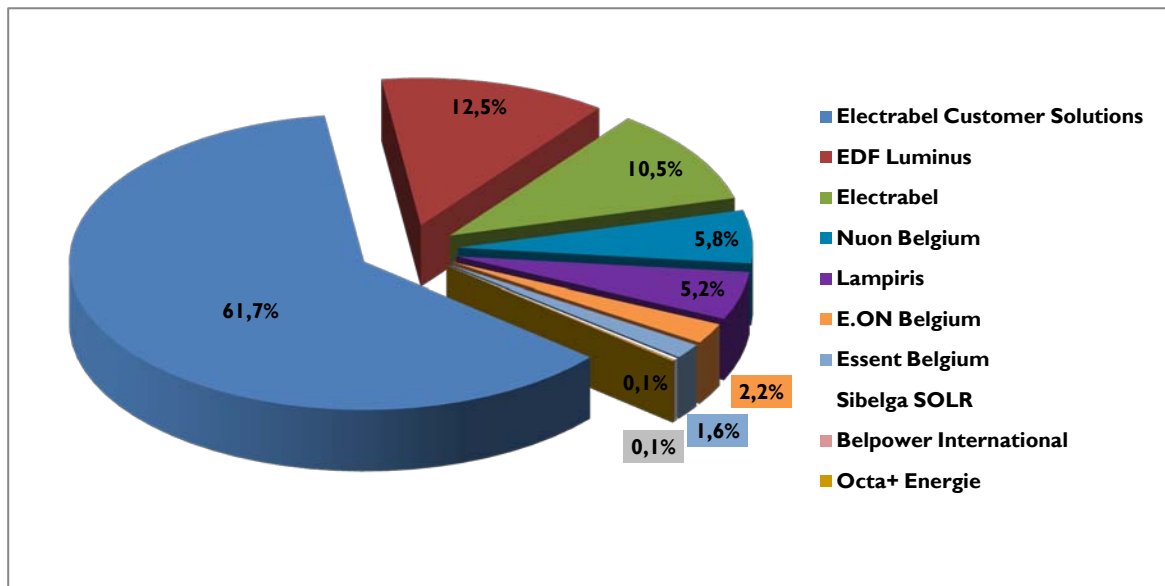
Sinds 1 januari 2007 voor de huishoudelijke afnemers en sinds 4 juli 2004 voor de professionele afnemers werd de leverancier ELECTRABEL CUSTOMER SOLUTIONS (ECS) aangesteld als standaardleverancier om de continuïteit van de bevoorrading te verzekeren voor klanten die nog steeds geen contract hebben getekend met een leverancier van hun keuze.

3.2.2.1   *Marktaandelen in volume*

3.2.2.1.1   *Elektriciteit*

Het totale elektriciteitsverbruik voor 2011 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bedraagt 5,76 TWh. De huishoudelijke afnemers vertegenwoordigen ongeveer 23% van dit totaalverbruik. Het totale volume aan elektriciteit is relatief stabiel. De netverliezen worden niet opgenomen in de berekening van deze marktaandelen.

Figuur 1 - Marktaandelen in volume voor elektriciteit – alle klanten samen

Bron: BRUGEL

Met 62,1% van de marktaandelen in volume is ELECTRABEL CUSTOMER SOLUTIONS (ECS) de leverancier die de grootste hoeveelheid elektrische energie levert. Electrabel NV en EDF LUMINUS die enkel professionele klanten bevoorraden, vertegenwoordigen respectievelijk 10,5 en 11,6% van de marktaandelen in volume.

De tabel hieronder geeft de marktaandelen in volume per klanttype weer: professioneel of huishoudelijk.

Tabel 5 - Marktaandelen in volume voor elektriciteit – per klanttype

Leverancier	Professioneel	Huishoudelijk	Totaal
Belpower International	0,05%	0,22%	0,09%
E.ON Belgium	2,71%	0,00%	2,06%
EDF Luminus	15,70%	0,08%	11,97%
Electrabel	13,61%	0,00%	10,36%
Electrabel Customer Solutions	54,71%	89,00%	62,90%
Elexys NV	0,00%	0,00%	0,00%
Eneco België	0,13%	0,00%	0,10%
Essent Belgium	2,03%	0,01%	1,55%
Lampiris	4,29%	7,17%	4,98%
Nuon Belgium	6,72%	2,60%	5,73%
Octa+ Energie	0,04%	0,11%	0,06%
Sibelga SOLR	0,01%	0,82%	0,20%
Totaal	100%	100%	100%

Bron: BRUGEL – gemiddelde voor 2011

Bovendien zijn de marktaandelen in volume van ECS, in vergelijking met 2010, gedaald met ongeveer 7%. Het totale marktaandeel in volume van LAMPIRIS is zo goed als verdubbeld in 2011.

Tabel 6 - Historiek van het marktaandeel in volume voor elektriciteit

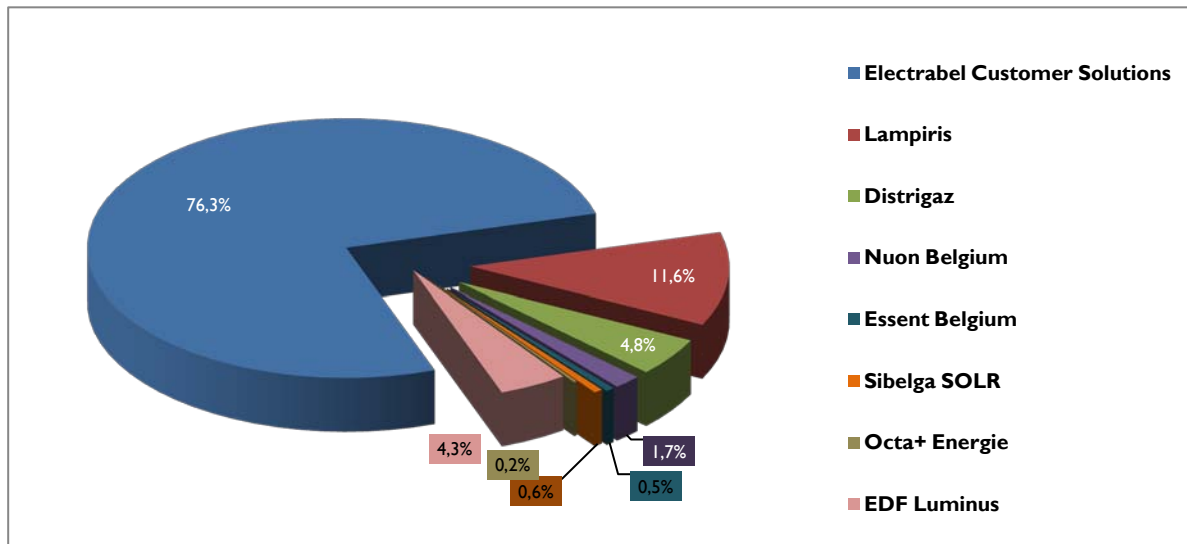
Leverancier	2007	2008	2009	2010	2011			
					Q1	Q2	Q3	Q4
Belpower International	0,00%	0,01%	0,05%	0,07%	0,09%	0,08%	0,08%	0,10%
E.ON Belgium	1,69%	2,37%	2,69%	2,02%	1,79%	2,16%	2,31%	2,04%
EDF Luminus	2,28%	3,24%	5,82%	9,85%	11,39%	12,29%	12,43%	11,87%
Electrabel	8,82%	10,31%	11,21%	11,56%	10,61%	10,04%	10,18%	10,56%
Electrabel Customer Solutions	83,27%	78,66%	73,69%	68,16%	64,40%	63,00%	62,01%	62,04%
Elexys NV	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Eneco België	0,45%	0,56%	0,50%	0,24%	0,09%	0,07%	0,07%	0,17%
Essent Belgium	1,16%	1,97%	2,09%	1,61%	1,38%	1,58%	1,70%	1,55%
Lampiris	0,37%	0,97%	1,58%	2,75%	4,52%	4,63%	5,03%	5,74%
Nuon Belgium	1,97%	1,89%	2,32%	3,60%	5,53%	5,94%	5,94%	5,58%
Octa+ Energie	0,00%	0,00%	0,00%	0,01%	0,02%	0,03%	0,06%	0,12%
Sibelga SOLR	0,00%	0,01%	0,06%	0,14%	0,19%	0,18%	0,19%	0,23%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Bron: BRUGEL

3.2.2.1.2 Gas

Het totale aardgasverbruik geleverd door het Brusselse distributienet bedraagt 8,8 TWh.

Figuur 2 - Marktaandeel in volume voor gas – alle klanten samen

Bron: BRUGEL

Net als bij elektriciteit behoudt de historische leverancier een dominante positie op het gebied van het gasvolume verkocht aan Brusselse klanten. De leverancier LAMPIRIS noteert een fikse verhoging van het marktaandeel (+6%).

Tabel 7 - Marktaandeel in volume voor gas – per klanttype

Leverancier	Professioneel	Huishoudelijk	Totaal
Distrigaz	10,14%	0,00%	5,37%
Electrabel Customer Solutions	68,66%	86,32%	76,97%
Essent Belgium	1,06%	0,00%	0,56%
Lampiris	10,86%	9,64%	10,28%
Nuon Belgium	0,86%	2,90%	1,82%
Sibelga SOLR	0,02%	0,97%	0,47%
Eneco België	0,24%	0,00%	0,13%
Octa+ Energie	0,06%	0,11%	0,08%
EDF Luminus	8,10%	0,06%	4,32%
Totaal	100%	100%	100%

Bron: BRUGEL – gemiddelde voor 2011

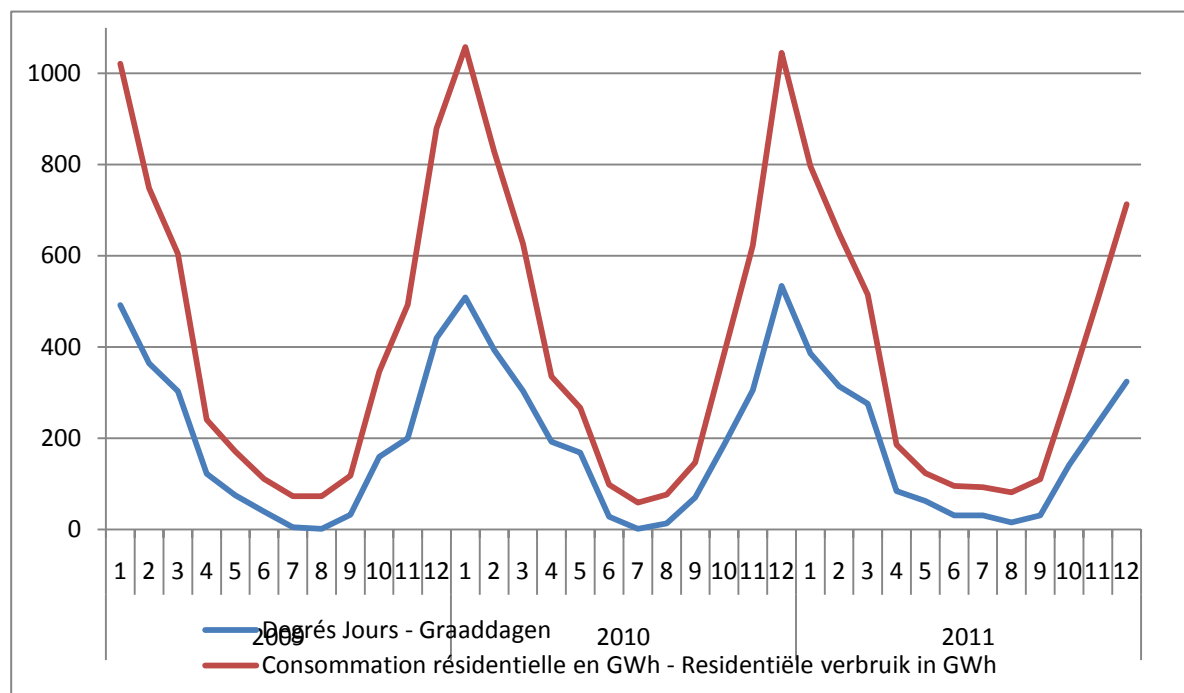
Tabel 8 - Historiek van het marktaandeel in volume voor gas

Leverancier	2007	2008	2009	2010	2011			
					Q1	Q2	Q3	Q4
Distrigaz	1,59%	1,59%	3,09%	3,41%	4,81%	7,18%	6,85%	5,29%
EDF Luminus	1,75%	2,87%	4,25%	4,63%	4,30%	4,45%	4,37%	4,27%
Electrabel Customer Solutions	95,13%	91,68%	87,13%	83,54%	78,43%	75,26%	74,31%	75,82%
Eneco België	0,00%	0,00%	0,00%	0,07%	0,13%	0,30%	0,38%	0,36%
Essent Belgium	0,25%	0,95%	0,89%	0,52%	0,49%	0,69%	0,82%	0,57%
Lampiris	0,73%	2,06%	3,00%	5,38%	9,43%	10,02%	11,07%	11,23%
Nuon Belgium	0,55%	0,82%	1,48%	2,10%	1,93%	1,69%	1,70%	1,75%
Octa+ Energie	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,02%	0,03%	0,08%	0,18%
Sibelga SOLR	0,00%	0,04%	0,15%	0,34%	0,45%	0,39%	0,41%	0,53%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Bron: BRUGEL

De voor 2011 waargenomen temperaturen behoren tot de zachtste die ooit geregistreerd werden op onze bodem. Deze relatief milde weersomstandigheden leverden een daling van het gasverbruik van meer dan 24% op in vergelijking met 2010. Het totale verbruik bedroeg 11,7 TWh in het jaar 2010, een jaar met een strenge winter. De huishoudelijke afnemers vertegenwoordigen 46,8% van dit volume.

Figuur 3 - Evolutie van het huishoudelijke verbruik van gas en de daggraden

Bron: BRUGEL

3.2.2.2 Marktaandeel in aantal leveringspunten

Elk aansluitings- of leveringspunt van het elektriciteits- of gasnet wordt op eenduidige wijze gekenmerkt door een uniek identificatienummer, genaamd de EAN-code (European Article Number).

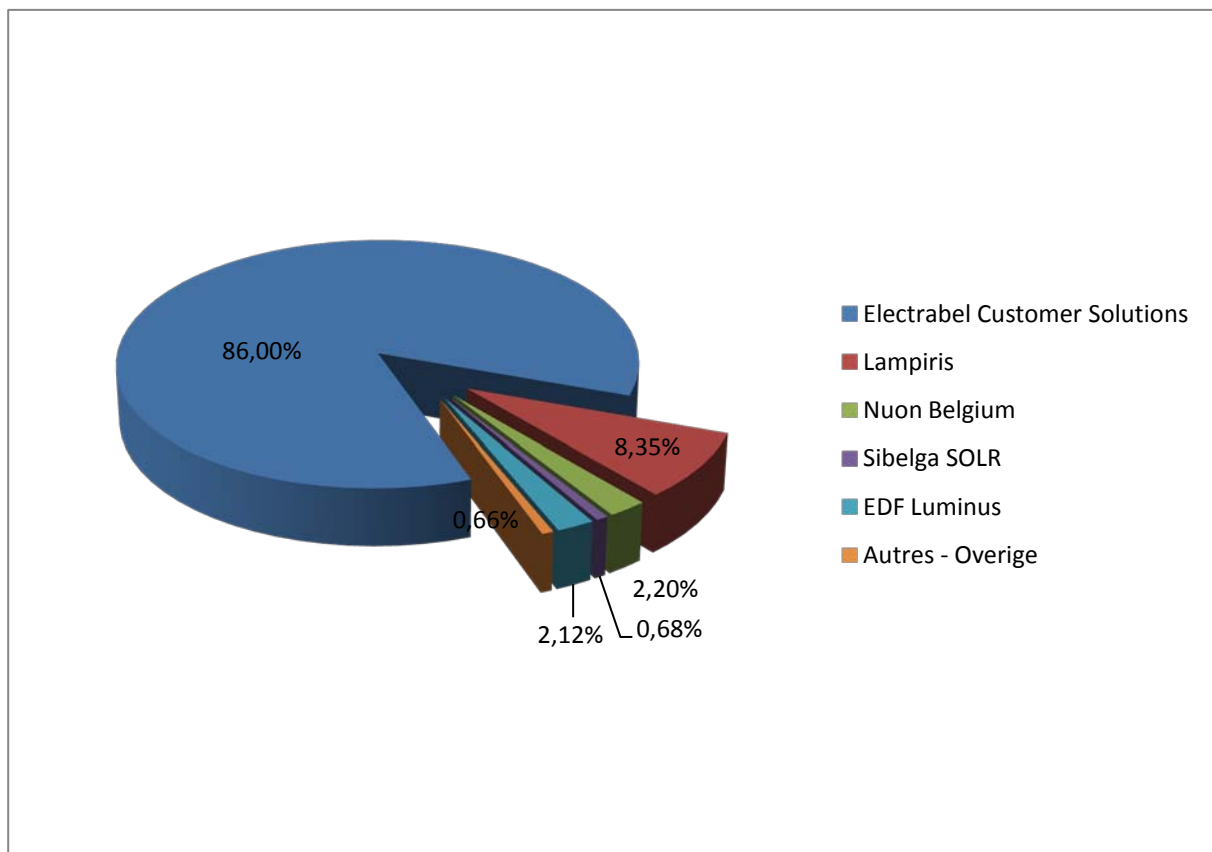
Deze identificatie omvat 18 cijfers: de twee eerste cijfers verwijzen naar het land, de vijf volgende naar de netbeheerder, de tien daaropvolgende naar het toegangspunt en het laatste is een controlecijfer.

Zo beginnen alle EAN-codes in het Brussels Gewest met de cijferreeks "54 14489".

3.2.2.2.1 Elektriciteit

Eind 2011 bedraagt het aantal actieve leveringspunten voor elektriciteit in het Brussels Gewest 617.502.

Figuur 4 - Marktaandeel in leveringspunten voor elektriciteit, alle klanten samen

Bron: BRUGEL – Situatie op 31 december 2011

Met 86% van het marktaandeel van alle klanten samen blijft de historische leverancier de dominante speler. Met 83,5% is LAMPIRIS de leverancier die, na ECS, de meeste punten bevoorraadt. Dit houdt een stijging van 2,2% in tegenover 2010.

NUON, die besloten heeft om geen nieuwe klanten in het huishoudelijke segment meer te contracteren, blijft derde maar ziet zijn marktaandeel met 0,3% dalen tegenover 2010. De leverancier OCTA+ zet zijn constante progressie van nieuwe klanten verder. Zo vertegenwoordigt deze leverancier na een jaar activiteit een marktaandeel van ongeveer 0,2%, bijna identiek aan BELPOWER.

Tabel 9 - Marktaandeel in leveringspunten voor elektriciteit per klanttype

Leveranciers	Professioneel	Huishoudelijk	Totaal
Belpower International	0,17%	0,21%	0,20%
E.ON Belgium	0,06%	0,00%	0,01%
EDF Luminus	11,80%	0,02%	2,12%
Electrabel	0,05%	0,00%	0,01%
Electrabel Customer Solutions	75,12%	88,36%	86,00%
Elexys NV	0,00%	0,00%	0,00%
Eneco België	0,07%	0,00%	0,01%
Essent Belgium	1,14%	0,00%	0,20%
Lampiris	9,16%	8,17%	8,35%
Nuon Belgium	2,27%	2,19%	2,20%
Octa+ Energie	0,18%	0,23%	0,22%
Sibelga SOLR	0,00%	0,83%	0,68%
Totaal	100%	100%	100%

Bron: BRUGEL – Situatie op 31 december 2011

De historiek van het hieronder weergegeven marktaandeel toont aan dat de leverancier met de grootste vooruitgang in marktaandeel gedurende de drie laatste jaren LAMPIRIS is. BELPOWER en SIBELGA laten als noodleverancier ook een lichte stijging optekenen.

Tabel 10 – Historiek van het marktaandeel in leveringspunten voor elektriciteit

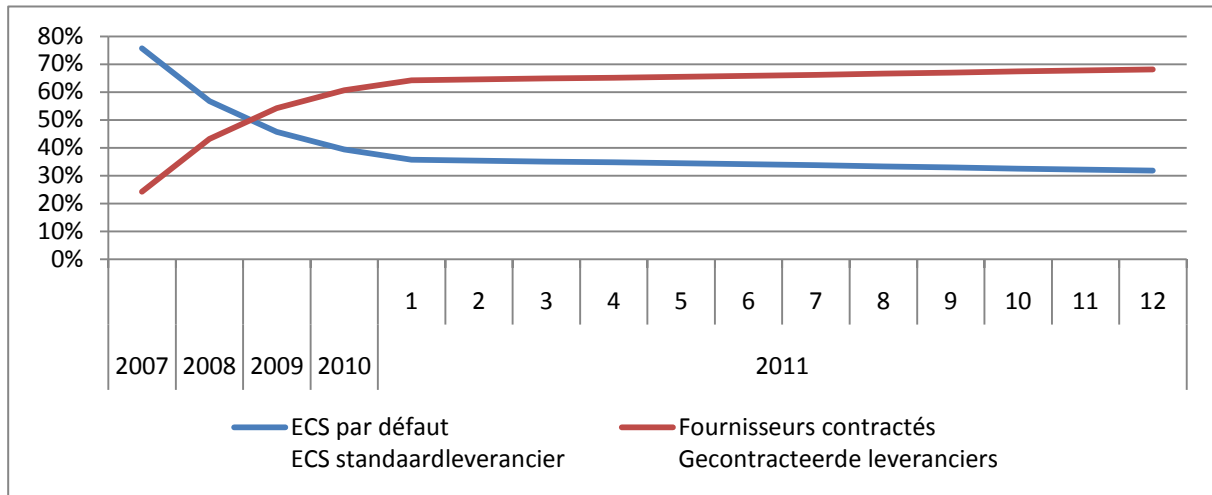
Leverancier	2007	2008	2009	2010	2011			
					Q1	Q2	Q3	Q4
Belpower International	0,00%	0,03%	0,11%	0,15%	0,16%	0,17%	0,18%	0,20%
E.ON Belgium	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%
EDF Luminus	0,10%	0,90%	1,58%	1,95%	2,05%	2,11%	2,12%	2,12%
Electrabel	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%
Electrabel Customer Solutions	97,36%	94,61%	90,81%	88,48%	87,92%	87,42%	86,88%	86,00%
Elexys NV	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Eneco België	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,00%	0,00%	0,00%	0,01%
Essent Belgium	0,12%	0,16%	0,16%	0,18%	0,19%	0,20%	0,20%	0,20%
Lampiris	1,98%	3,05%	4,43%	6,15%	6,57%	7,01%	7,57%	8,35%
Nuon Belgium	0,40%	1,11%	2,57%	2,50%	2,46%	2,39%	2,29%	2,20%
Octa+ Energie	0,00%	0,00%	0,00%	0,01%	0,03%	0,05%	0,12%	0,22%
Sibelga SOLR	0,01%	0,12%	0,32%	0,55%	0,60%	0,64%	0,63%	0,68%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Bron: BRUGEL – Situatie op 31 december 2011

Evolutie van het marktaandeel van de historische leverancier

Op 31 december 2011 bedroeg het aantal leveringspunten voor alle klanten samen die nog steeds bevoorraad werden door de standaardleverancier 31,8%. Dit percentage staat voor een vermindering met 5,1% tegenover 2010.

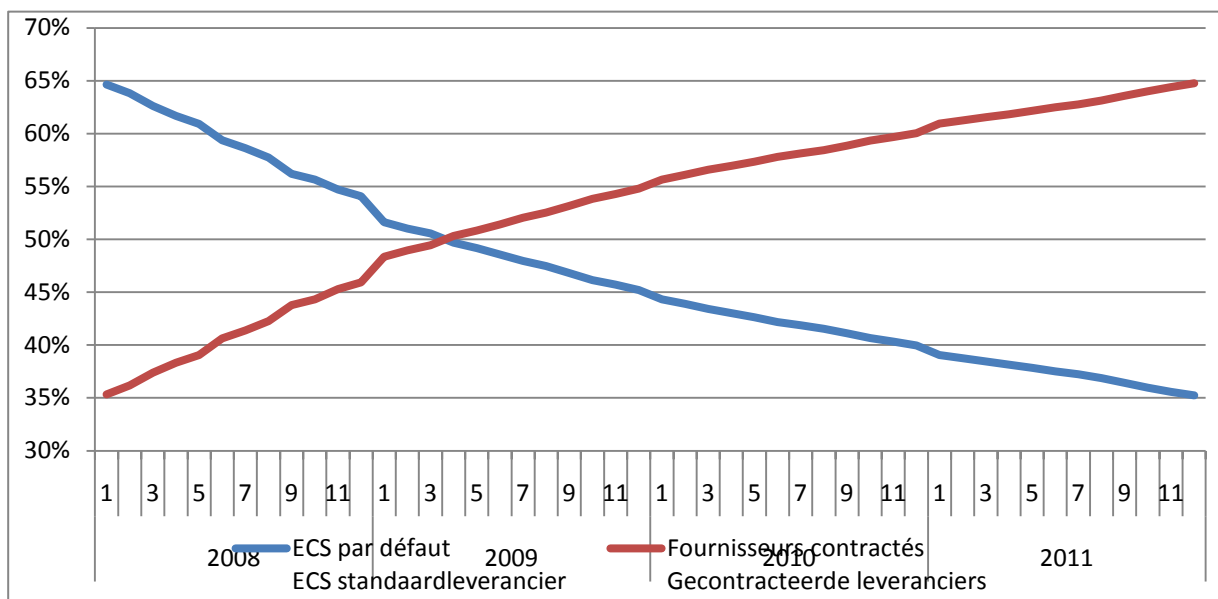
Figuur 5 - Evolutie van het marktaandeel van de historische leverancier, alle klanten samen

Bron: BRUGEL

Het aantal passieve huishoudelijke afnemers bedraagt 35%. Het marktaandeel vertoont een constante daling. Het moet nogmaals gezegd dat er - in tegenstelling tot in de andere Gewesten - ook maar één standaardleverancier bestaat voor alle klanten. Aangezien de markt voor dit segment pas in 2007 werd vrijgemaakt, is dit percentage absoluut aanvaardbaar.

Figuur 6 - Evolutie van het marktaandeel van de historische leverancier voor de huishoudelijke afnemers

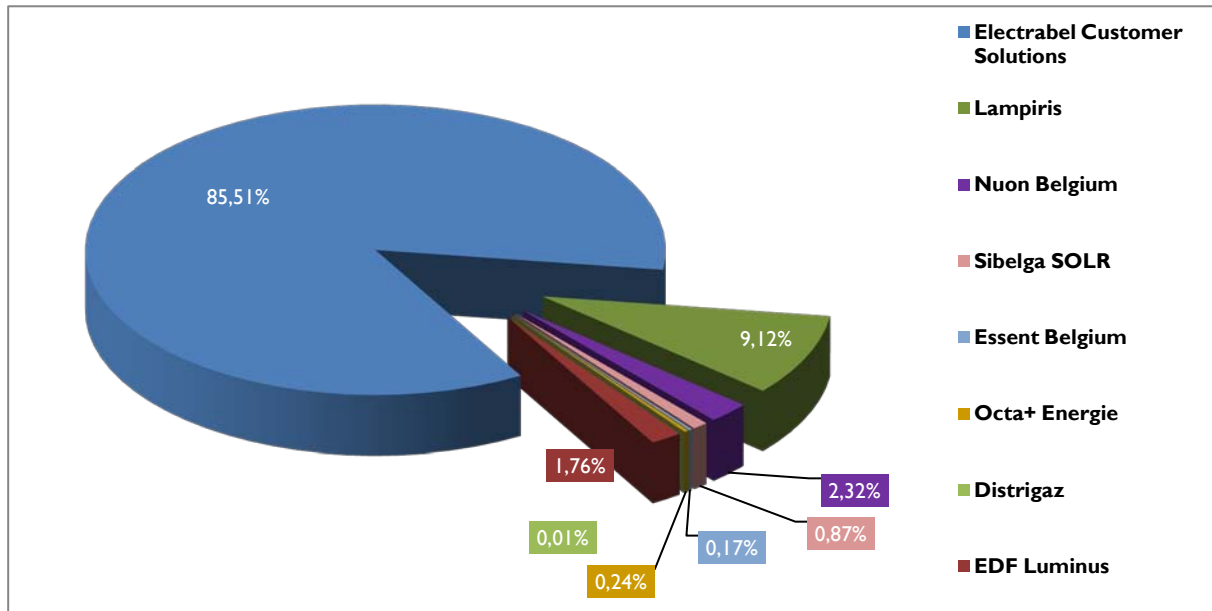

Bron: BRUGEL

3.2.2.2.2 Gas

Eind 2011 bedroeg het aantal actieve leveringspunten voor gas die bevoorraadt werden door het Brusselse distributienet in het Brussels Gewest 419.115.

Figuur 7 - Marktaandeel in leveringspunten voor gas, alle klanten samen

Bron: BRUGEL – Situatie op 31 december 2011

De leverancier ELECTRABEL CUSTOMER SOLUTIONS blijft de dominante speler op de distributiemarkt voor aardgas in Brussel. Het percentage van het marktaandeel is bijna identiek aan dat voor elektriciteit.

Een andere vaststelling voor deze markt is dat de leverancier LAMPIRIS 9,12% van de toegangspunten bevoorraadt.

Tabel 11 - Marktaandeel in leveringspunten voor gas per klanttype

Leverancier	Professioneel	Huishoudelijk	Totaal
Distrigaz	0,11%	0,00%	0,01%
Electrabel Customer Solutions	74,57%	87,04%	85,50%
Essent Belgium	1,34%	0,00%	0,17%
Lampiris	7,85%	9,29%	9,11%
Nuon Belgium	1,63%	2,42%	2,32%
Sibelga SOLR	0,00%	0,99%	0,87%
Eneco België	0,13%	0,00%	0,02%
Octa+ Energie	0,23%	0,24%	0,24%
EDF Luminus	14,13%	0,02%	1,76%
Totaal	100%	100%	100%

Bron: BRUGEL – Situatie op 31 december 2011

Met een stijging van 2,4% van het totale marktaandeel bevestigt LAMPIRIS haar actieve aanwezigheid op de Brusselse markt.

Na een eerste volledig jaar van activiteit op de markt heeft OCTA+ 0,24% van het marktaandeel in handen.

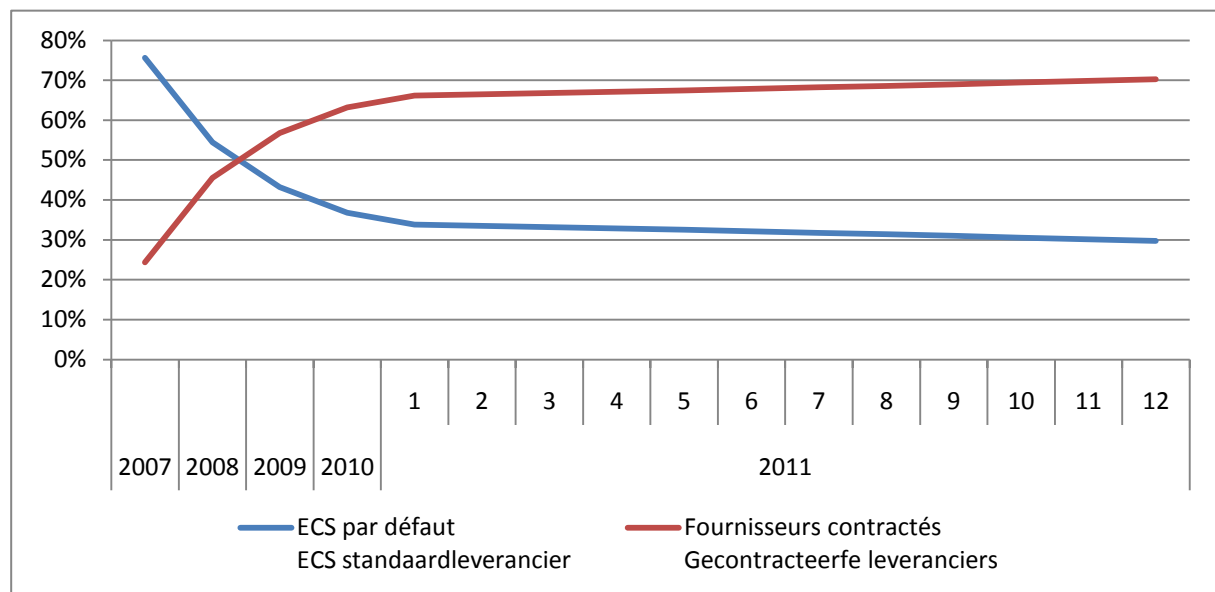
Tabel 12 - Historiek van het marktaandeel in leveringspunten voor gas

Leverancier	2007	2008	2009	2010	2011			
					Q1	Q2	Q3	Q4
Distrigaz	0,00%	0,00%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%
EDF Luminus	0,09%	0,85%	1,42%	1,68%	1,72%	1,77%	1,76%	1,76%
Electrabel Customer Solutions	97,21%	94,11%	90,18%	87,97%	87,42%	86,88%	86,41%	85,50%
Eneco België	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,02%
Essent Belgium	0,08%	0,13%	0,13%	0,15%	0,16%	0,17%	0,17%	0,17%
Lampiris	2,32%	3,67%	4,98%	6,75%	7,24%	7,73%	8,28%	9,11%
Nuon Belgium	0,28%	1,08%	2,88%	2,74%	2,64%	2,55%	2,42%	2,32%
Octa+ Energie	0,00%	0,00%	0,00%	0,01%	0,03%	0,06%	0,13%	0,24%
Sibelga SOLR	0,01%	0,15%	0,40%	0,70%	0,77%	0,83%	0,81%	0,87%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Bron: BRUGEL – Situatie op 31 december 2011

Evolutie van het marktaandeel van de historische leverancier

Figuur 8 - Evolutie van het marktaandeel van de historische leverancier, alle klanten samen

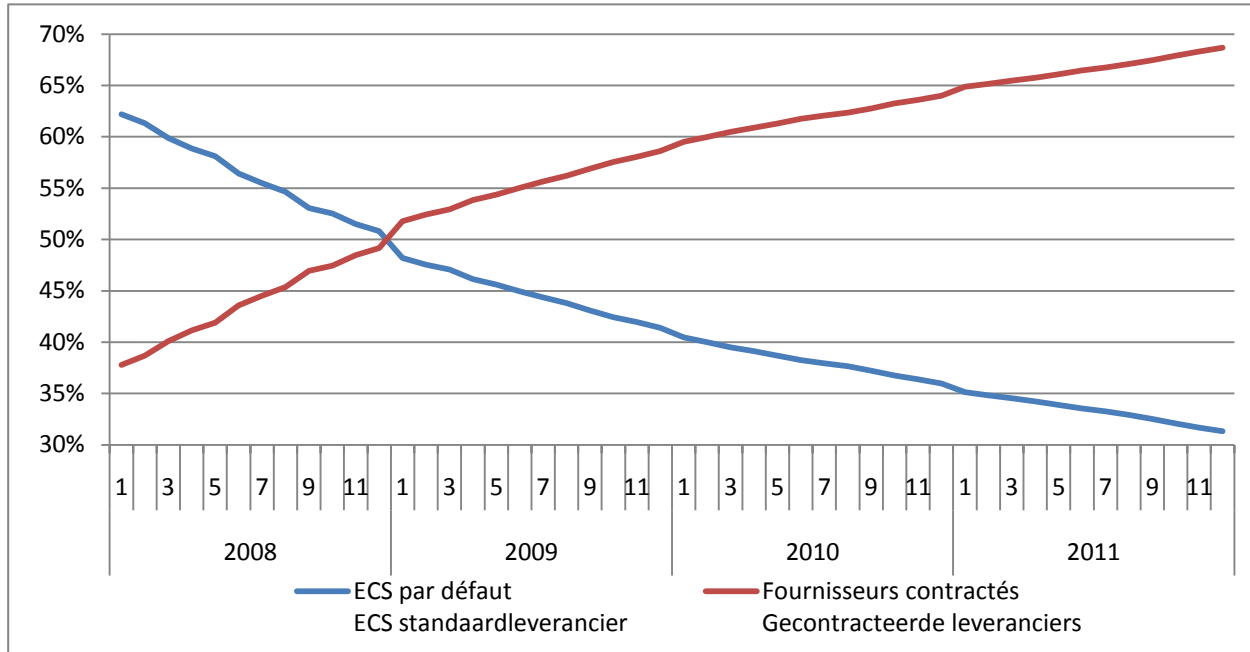

Bron: BRUGEL

OPM VOOR KLANT OOK HIER WEER, GECONTRACTEERDE LEVERANCIERS IPV 'F'

Op 31 december 2011 bedroeg het aantal leveringspunten voor alle klanten samen die nog steeds bevoorraad werden door de standaardleverancier 29,7%. Dit cijfer ligt iets hoger dan het percentage voor de elektriciteitsmarkt en vertegenwoordigt een terugloop met 4,6% tegenover 2010.

Figuur 9 - Evolutie van het marktaandeel van de historische leverancier voor de huishoudelijke afnemers

Bron: BRUGEL

Voor de huishoudelijke afnemers bedraagt het percentage leveringspunten dat nog altijd bevoorraad wordt door de historische leverancier 31,3%.

3.2.3 Impact van de nieuwe wetgeving

De ordonnances die gestemd werden door het Brussels parlement voorzien de vrijstelling van bepaalde toekenningscriteria voor de leveranciers die een leveringsvergunning verkregen hebben op federaal niveau in de andere Gewesten of in een andere lidstaat van de Europese Unie.

De regering heeft het ontwerp van besluit voorgelegd met het oog op het vastleggen van de criteria en de procedure voor toekenning, hernieuwing, overdracht en intrekking van een leveringsvergunning. BRUGEL heeft een advies opgesteld met betrekking tot dit ontwerp van besluit. Op 31 december 2011 werd de finale tekst nog steeds niet aangenomen⁷.

In haar advies merkt BRUGEL met name op dat de procedure voor de leveranciers die elders niet over een andere vergunning beschikken geenszins gewijzigd is.

Aan de andere kant wijst het advies erop dat de leveranciers die elders een leveringsvergunning hebben verkregen op basis van een licentie van een ander Gewest of een andere Staat van de Europese Unie, allemaal aan dezelfde rechten en verplichtingen zijn onderworpen (ODV, groene rapportering, retour quota, periodieke statistieken, jaarverslag...). In dit opzicht herinneren we eraan dat elke leverancier die over een leveringsvergunning van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest beschikt jaarlijks een gedetailleerd verslag moet indienen over de manier waarop hij aan de

⁷ De Brusselse regering heeft deze tekst na een derde lezing op 3 mei 2012 goedgekeurd.

verschillende toekenningscriteria heeft voldaan. Deze procedure van informatieverplichting ten laste van de leverancier geldt ongeacht de manier waarop de vergunning werd toegekend.

Zoals eerder reeds vermeld kan een "groene" leverancier een groene vergunning aanvragen. De voorgaande wetgeving legde voor deze toekenning een verkoop op van ten minste 50% elektriciteit in de vorm van groene elektriciteit, geproduceerd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De tekst van de nieuwe ordonnantie voorziet dat de aanvrager een leveringscapaciteit voor 100% groene elektriciteit aantoont.

3.3 Evolutie van de concentratie van de markten

Economisch gezien wordt de concentratie van de markten vaak via verschillende indicatoren gemeten. De voor de energiemarkt gebruikte indicatoren zijn de Herfindahl-Hirschmann-index (HHI) en de concentratie-index C3⁸:

Hoe hoger de HHI⁹, hoe geconcentreerder de markt.

De onderstaande tabel neemt deze indicatoren op voor de verschillende metingstypes:

- ✓ **AMR (Automated Meter Reading):** deze meters worden op afstand gelezen, dit wil zeggen dat de verbruiksindex automatisch wordt overgemaakt aan de distributienetbeheerder.
- ✓ **MMR (Manual Meter Reading – Monthly):** de indexen van deze meters worden fysiek opgemeten door een maandelijkse indexeerder.

Deze twee eerste metertypes zijn bijna uitsluitend bestemd voor professionele afnemers.

- ✓ **YMR (Yearly Meter Reading):** De index wordt een keer per jaar fysiek opgenomen.

Tabel 13 - HHI- en C3-indexen - elektriciteits- en gasmarkt

Tabel 14 - HHI- en C3-indexen - elektriciteits- en gasmarkt

	Elektriciteit		Gas	
	HHI	C3	HHI	C3
AMR	5032	82,5%	5195	95,2%
MMR	5584	92,9%	5866	95,4%
YMR Professioneel	5918	98,7%	5833	98,7%
YMR Huishoudelijk	7879	96,4%	7668	96,7%
Totaal voor de markt	7477	96,6%	7402	96,9%

Bron: BRUGEL – Situatie op 31 december 2011

⁸De concentratie-index C3 vertegenwoordigt het opgetelde marktaandeel van de 3 hoofdleveranciers.

⁹De HHI-index wordt berekend door de kwadraten van de marktaandelen van alle ondernemingen uit de sector in kwestie op te tellen.

De HHI-index overschrijdt de 7000 punten zowel voor elektriciteit als voor gas. De opgetelde marktaandelen van de drie grootste leveranciers bedragen ongeveer 96,6% voor elektriciteit en 96,7% voor gas.

Bovendien is het belangrijk om weten dat er in het Brussels Gewest - in tegenstelling tot in de andere Gewesten waar vanaf het begin van de vrijmaking verschillende standaardleveranciers aangewezen werden, naargelang de verschillende netbeheerders - slechts één standaardleverancier actief is. De vergelijkende analyse van de marktaandelen van de 3 hoofdleveranciers dient hier dan ook rekening mee te houden.

Hoewel de HHI-index voor de professionele afnemers nog steeds hoog is, ligt deze toch gevoelig lager dan die voor de huishoudelijke afnemers. Tegenover het jaar 2010 is deze index lichtjes geëvolueerd.

Een grote marktconcentratie slaat niet noodzakelijk op een gebrek aan concurrentie. De door de leveranciers actief in het Brussels Gewest opgemaakte offertes zijn zeer concurrentieel.

3.4 Evolutie van switching

BRUGEL verzamelt en integreert alle door de netbeheerder ontvangen informatie in een eigen database, met name het geheel aan gegevens die betrekking hebben op de verschillende vastgelegde scenario's.

De vrijmaking van de energiemarkt houdt een continue en informatierijke uitwisseling in tussen alle spelers op de markt. Om deze informatie-uitwisselingen optimaal te harmoniseren, werden uitwisselingsnormen gedefinieerd door UMIX. Het geheel van te volgen procedures en te gebruiken formaten staat beschreven in de "UMIG¹⁰".

In het kader van haar marktanalyse heeft BRUGEL besloten om specifiek 3 scenario's te volgen wat de marktactiviteit betreft: de "customer switches", de "move-ins", de "supplier switches" en de "combined switches".

Tabel 15 - Gevolgde scenario's bij de analyse van het switchpercentage

Naam van het scenario	Beschrijving
Move In	Scenario dat bij SIBELGA wordt ingevoerd, wanneer een klant de opening van een meter vraagt (betrekking van een woning, nieuwe installatie enz.).
Supplier Switch	Scenario dat bij SIBELGA wordt ingevoerd, wanneer een afnemer verandert van leverancier.
Customer Switch	Scenario dat bij SIBELGA wordt ingevoerd, wanneer een klant zijn intrek neemt op een leveringspunt en dezelfde leverancier kiest als zijn voorganger, zonder dat de meter in de tussentijd wordt afgesloten.
Combined Switch	Scenario dat wordt ingediend bij SIBELGA wanneer een klant zijn intrek neemt op een leveringspunt en een andere leverancier kiest dan degene die aanvankelijk actief was op het leveringspunt, zonder dat de meter in de tussentijd wordt afgesloten.

¹⁰ Utility Market Implementation Guide

Bovendien wordt de heronderhandeling van een contract waarbij er niet van leverancier wordt veranderd, niet beschouwd als switch.

De wetteksten voorzien dat een verandering van leverancier effectief in werking treedt **ten vroegste 21 dagen** nadat de nieuwe leverancier de nodige stappen heeft uitgevoerd.

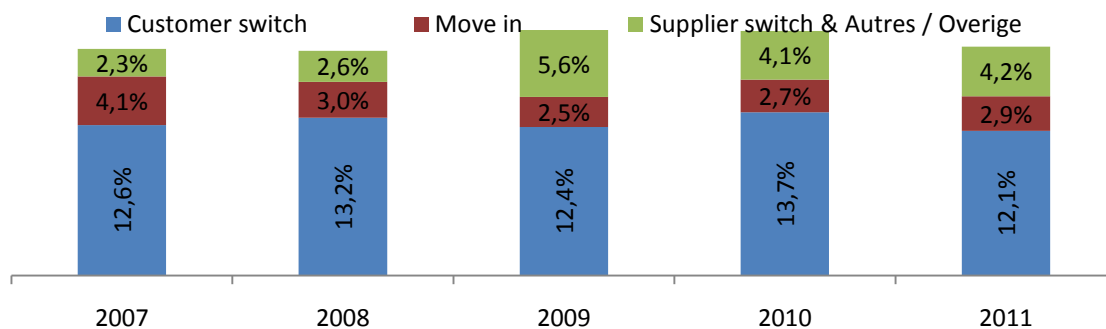
3.4.1 Huishoudelijke afnemers

✓ Voor de elektriciteitsmarkt

In de volgende grafieken neemt de categorie "andere" de andere soorten "switches" voor haar rekening, voornamelijk de "supplier switches" en de "combined switches".

Voor 2011 bedragen de verschillende waargenomen switchpercentages op deze markt 12,1% voor de "customer switches", 2,9% voor de "move-ins" en 4,2% voor de "supplier switches" en "combined switches".

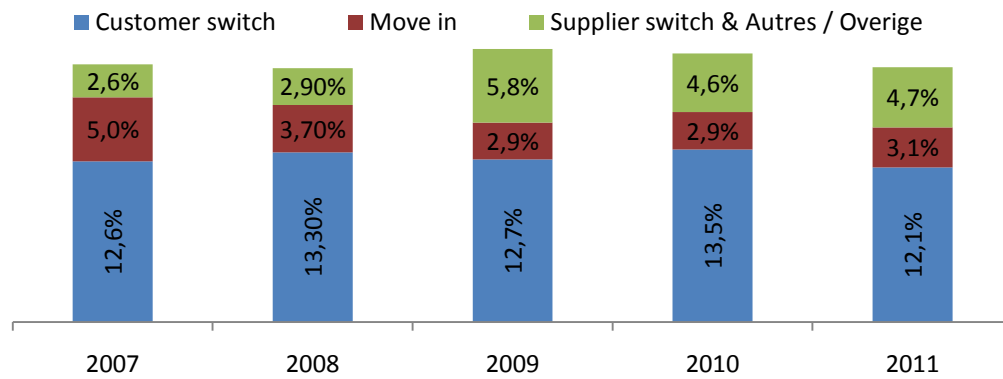
Figuur 10 - Switchpercentage huishoudelijke afnemers – elektriciteit

✓ Voor de gasmarkt

Voor 2011 bedragen de verschillende switchgehalten op deze markt 12,1% voor de "customer switches", 3,1% voor de "move-ins" en 4,7% voor de "supplier switches" en "combined switches". Deze percentages lijken sterk op die voor de elektriciteitsmarkt.

Figuur 11 - Switchpercentage huishoudelijke afnemers - gas

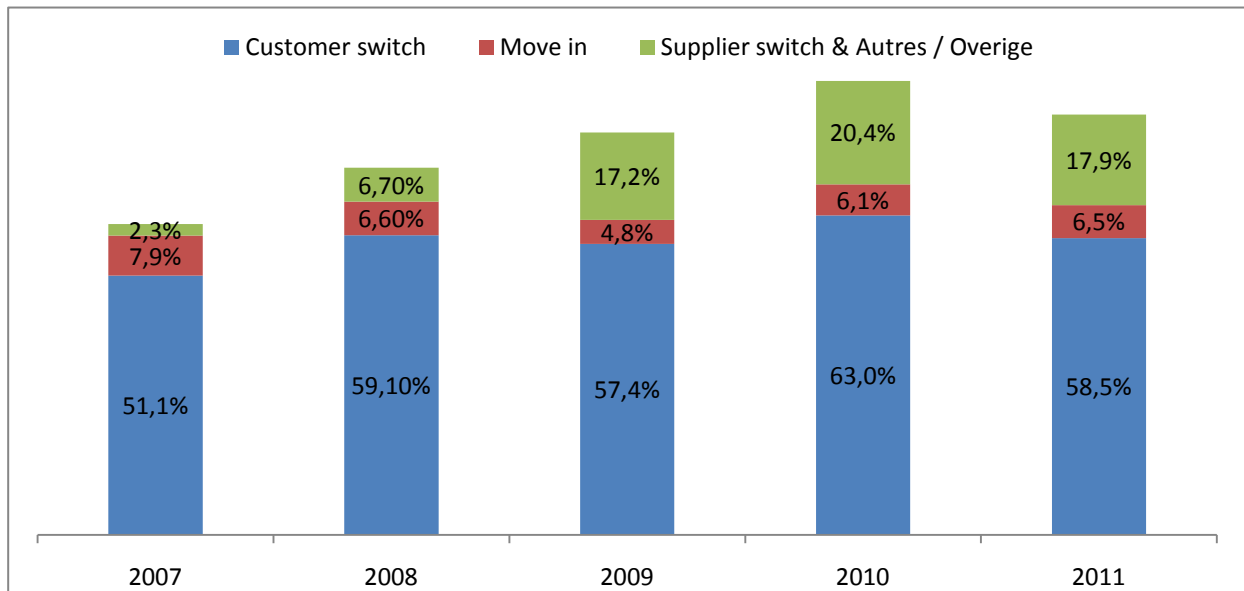

3.4.2 Professionele afnemers

✓ Voor de elektriciteitsmarkt

De activiteit op de professionele markt ligt aanzienlijk hoger dan die op de huishoudelijke markt. Ondanks een lichte activiteitsdaling ten opzichte van 2010 zijn de switchpercentages in dit segment relatief hoog. In 2011 is enkel het aantal move-ins gestegen.

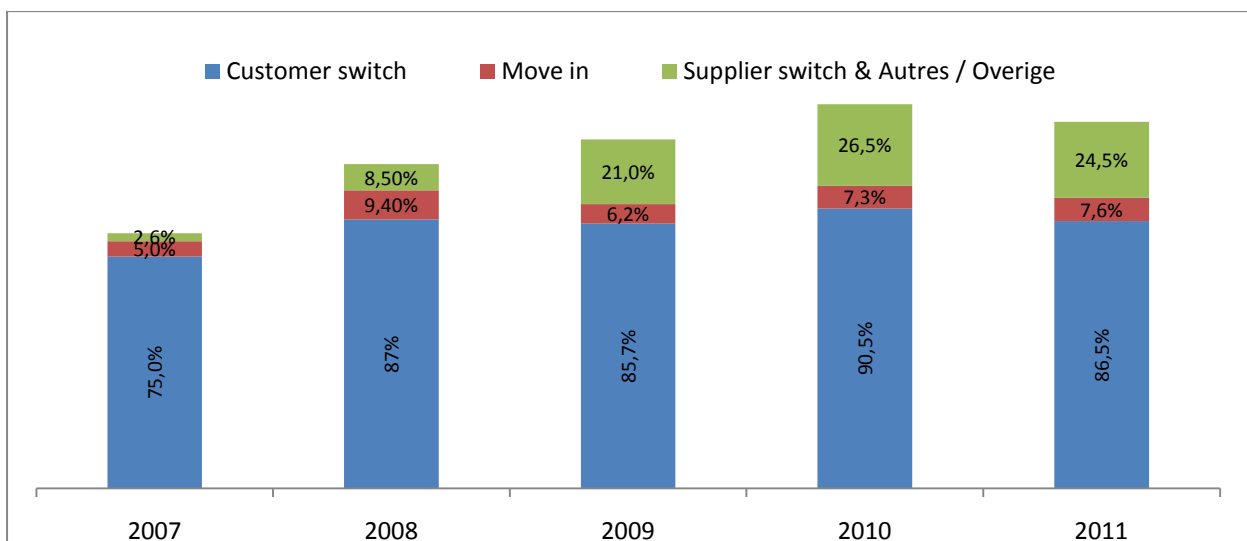
Figuur 12 - Switchpercentage professionele afnemers - elektriciteit

✓ Voor de gasmarkt

Net als voor elektriciteit liggen de switchpercentages aanzienlijk hoger dan op de huishoudelijke markt. Zo kan men vaststellen dat het percentage "supplier switches" ongeveer vijf keer hoger ligt dan dat waarnemingen voor de huishoudelijke afnemers. We merken echter op dat dit percentage tegenover het jaar 2010 sterk teruggelopen is.

Figuur 13 - Switchpercentage professionele afnemers - gas

3.5 Evolutie van de prijzen

BRUGEL volgt de evolutie van de elektriciteits- en gasprijen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op, onder meer omdat de regulator naar transparantie streeft en het publiek wil informeren.

Sinds 2011 publiceert BRUGEL elke drie maanden een observatorium van de prijzen voor de huishoudelijke afnemers, met vermelding van bepaalde gegevens over de groene- elektriciteitsmarkt.

BRUGEL heeft daarnaast in nauwe samenwerking met de Waalse regulator een observatorium van de prijzen gelanceerd voor de grote professionele en industriële afnemers. Dit project zou in 2012 vruchten moeten afwerpen.

BRUGEL heeft een opdracht gegund om een nieuwe tariefvergelijker te ontwikkelen voor de Brusselse klanten. Deze vergelijker richt zich zowel tot huishoudelijke afnemers als tot de kleine professionele gebruiker.

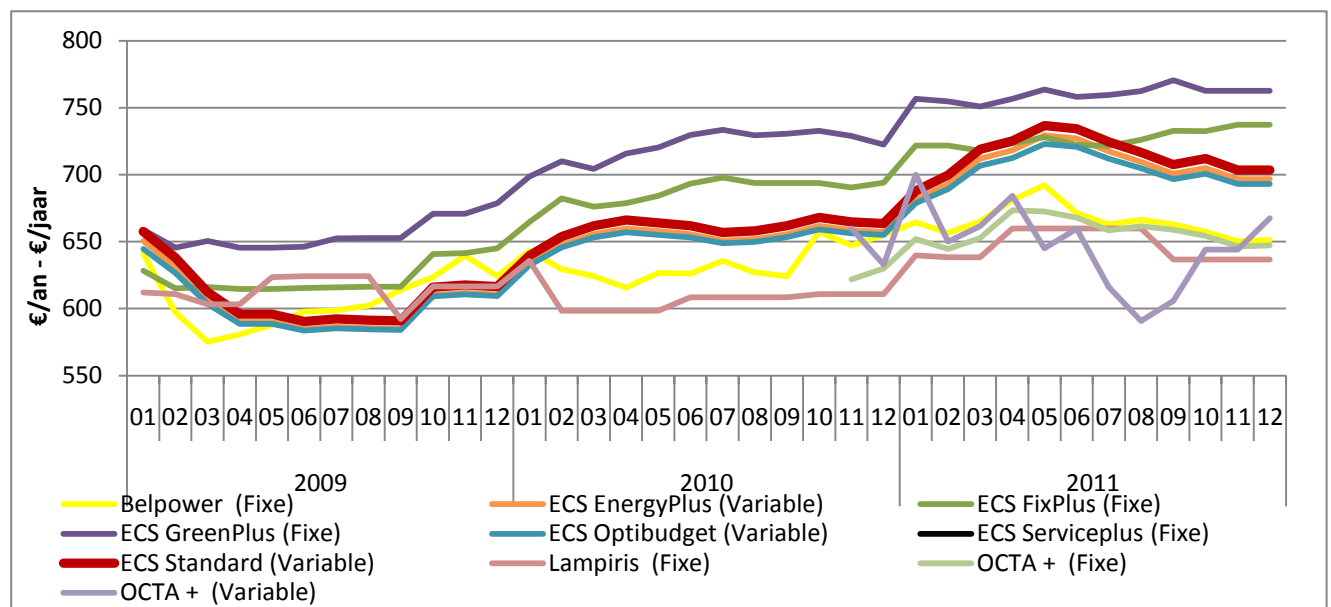
Daarnaast leidt de aangekondigde regionalisering van de distributietarieven tot een bijzondere aandacht voor de structuur van de toegepaste tarieven.

De in de onderstaande punten opgenomen prijzen slaan uitsluitend op huishoudelijke afnemers.

3.5.1 Evolutie van de finale factuur voor elektriciteit

In de loop van dit jaar 2011 is het aantal voor Brusselse huishoudelijke afnemers opgemaakte offertes erg stabiel gebleven.

Figuur 14 - Prijsevolutie voor de gemiddelde afnemer ¹¹

Bron: BRUGEL

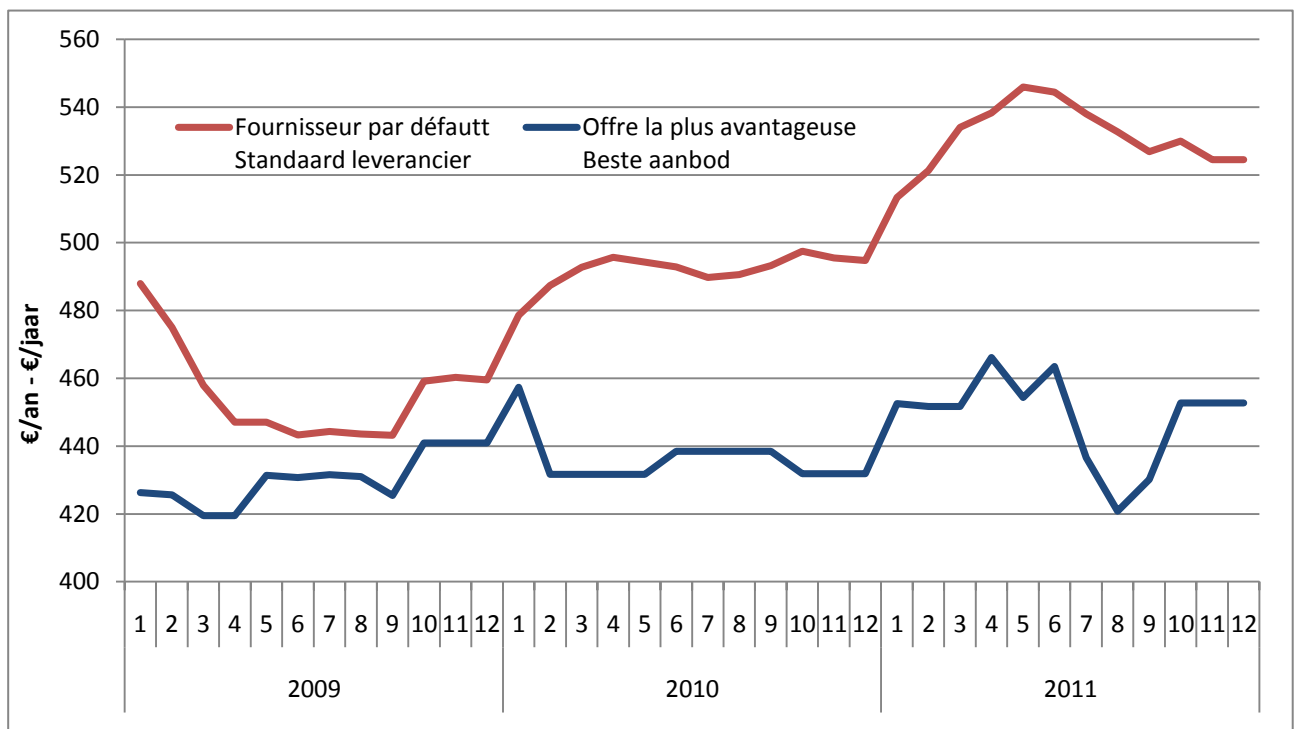
¹¹ Profiel Eurostat DcI: huishoudelijke afnemer met een verbruik van 1600 kWh (piekuren) + 1900 kWh (daluren)

De opgemaakte offertes voor de huishoudelijke markt zijn echter heel competitief. Het is immers gemakkelijk vast te stellen dat opteren voor een andere leverancier dan de standaardleverancier een aanzienlijk financieel voordeel kan opleveren.

Tussen januari en december 2011 is de evolutie van de jaarlijks gefactureerde bedragen aan een mediane afnemer door de standaardleverancier voor elektriciteit met 2,2% gestegen.

Onderstaande grafiek geeft de evolutie weer van de jaarfactuur voor een mediane afnemer die nog steeds wordt bevoorraadt door de standaardleverancier en van de goedkoopste aanbieding op de markt. Het mediane Brusselse elektriciteitsverbruik dat als referentie wordt genomen, is 2036 kWh voor de piekuren.

Figuur 15 - Evolutie jaarfactuur elektriciteit van een mediane Brusselse afnemer – 2036 kWh

Bron: BRUGEL

De evolutie van de bovenstaande grafieken toont duidelijk aan dat klanten die nog steeds bevoorraadt worden door de standaardleverancier heel wat kunnen besparen.

In september 2011 kan een contract met leverancier een mediane afnemer die momenteel nog bevoorraadt wordt door de standaardleverancier een winst tot wel 72 euro opleveren; goed voor een vermindering van zijn jaarfactuur met 13,6%.

Onderstaande tabel geeft het aantal aanbiedingen weer waarmee de verbruiker kan besparen op zijn jaarfactuur in vergelijking met de standaardleverancier ("vrijheidsgraad"):

Tabel 16- Vrijheidsgraad elektriciteit

	Kleine verbruiker	Mediane verbruiker	Grote verbruiker
Vrijheidsgraad	5	6	6

Bron: BRUGEL

De afnemerscategorieën worden als volgt omschreven:

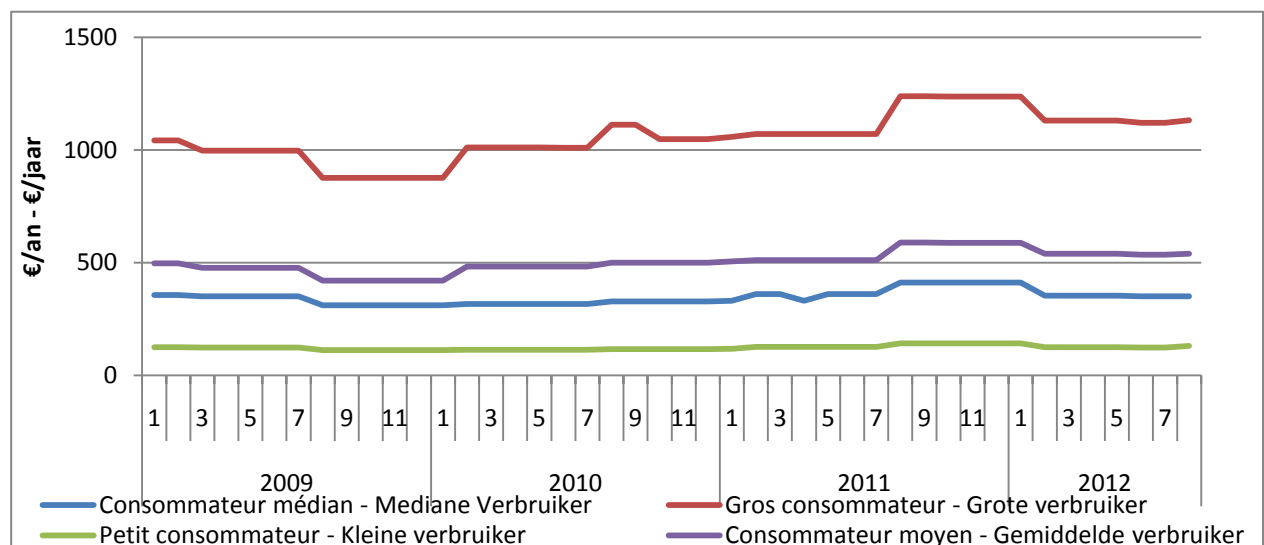
- ✓ Kleine afnemer: afnemer met een jaarverbruik van 600 kWh (piekuren).
- ✓ Mediane afnemer: Brusselse afnemer met een jaarverbruik van 2036 kWh (piekuren).
- ✓ Gemiddeld gezin: afnemer met een jaarverbruik van 1600 kWh (piekuren) + 1900 kWh (daluren)
- ✓ Grote verbruiker: afnemer met een jaarverbruik van 3600 kWh (piekuren) + 3900 kWh (daluren)

Evolutie van het sociaal tarief voor elektriciteit

Om de kost van hun factuur te drukken, hebben de huishoudens met een bescheiden inkomen of in een onzekere situatie recht op het sociaal tarief voor gas. De personen die recht hebben op dit sociaal tarief worden "beschermde afnemers" genoemd.

- ✓ De toekenningsvoorwaarden van het statuut van beschermd afnemer worden beschreven in een later hoofdstuk.
- ✓ Het sociaal tarief wordt bepaald door de federale regulator (CREG) per periode van 6 maanden.

Figuur 16 - Evolutie van de jaarlijkse kostprijs voor verschillende soorten afnemers - elektriciteit

Bron: BRUGEL

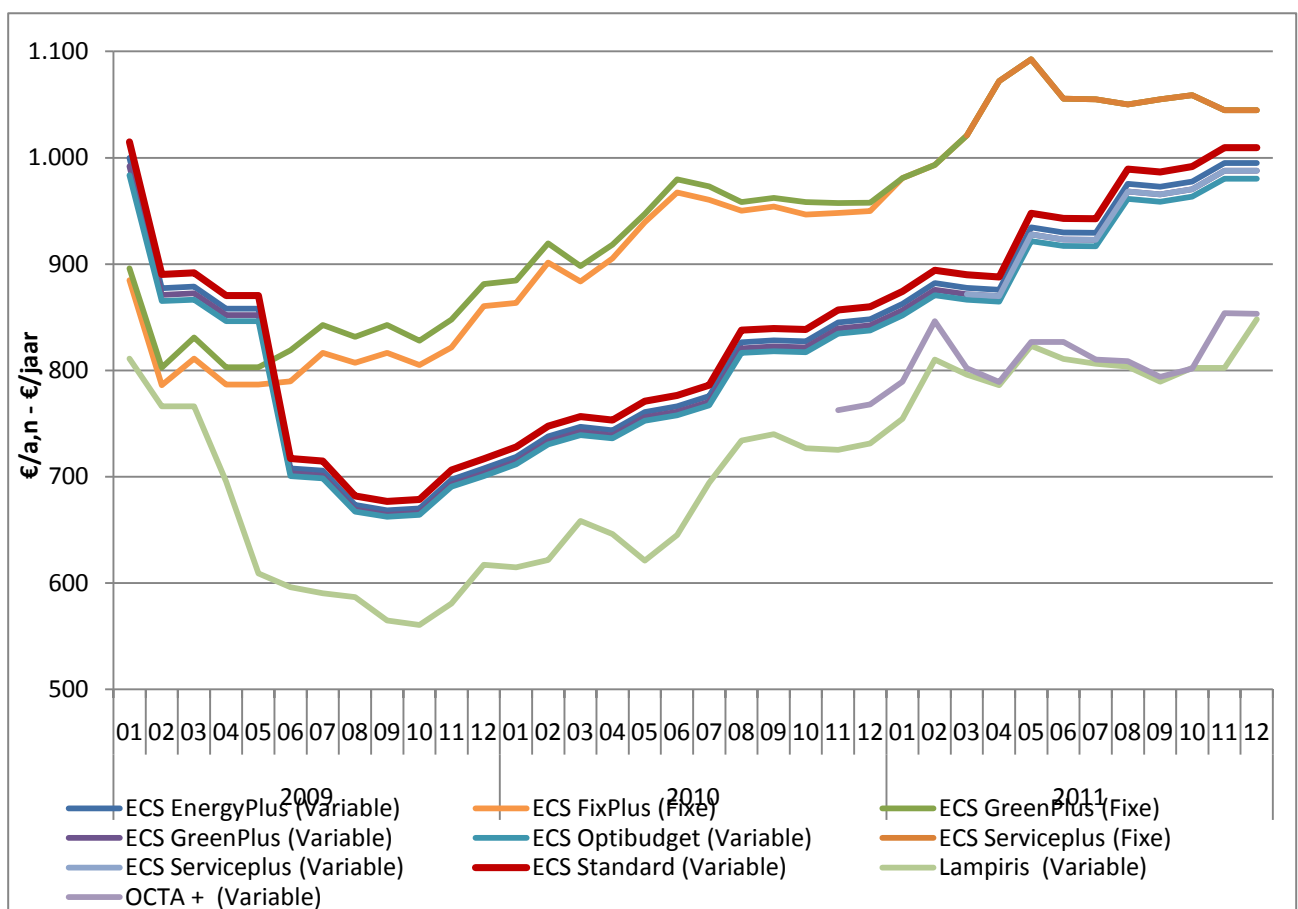
Evolutie van het sociaal tarief, specifiek berekend door de federale regulator:

	02/2011 - 07/2011	08/2011 - 01/2012	
Normaal tarief (c€/kWh)	15.69	18.17	↗ 15.8 %
Bi-uurtarief			
dag (c€/kWh)	17.49	20.42	↗ 16.8 %
nacht (c€/kWh)	11.05	12.92	↗ 16.9 %

3.5.2 Evolutie van de finale gasfactuur

In de loop van dit jaar 2011 is het aantal voor Brusselse huishoudelijke afnemers opgemaakte offertes ook hier erg stabiel gebleven.

Figuur 17 - Prijsevolutie voor de gemiddelde afnemer - 12728 kWh

Bron: BRUGEL

Onderstaande tabel geeft het aantal aanbiedingen weer waarmee de verbruiker kan besparen op zijn jaarfactuur in vergelijking met de standaardleverancier ("vrijheidsgraad"):

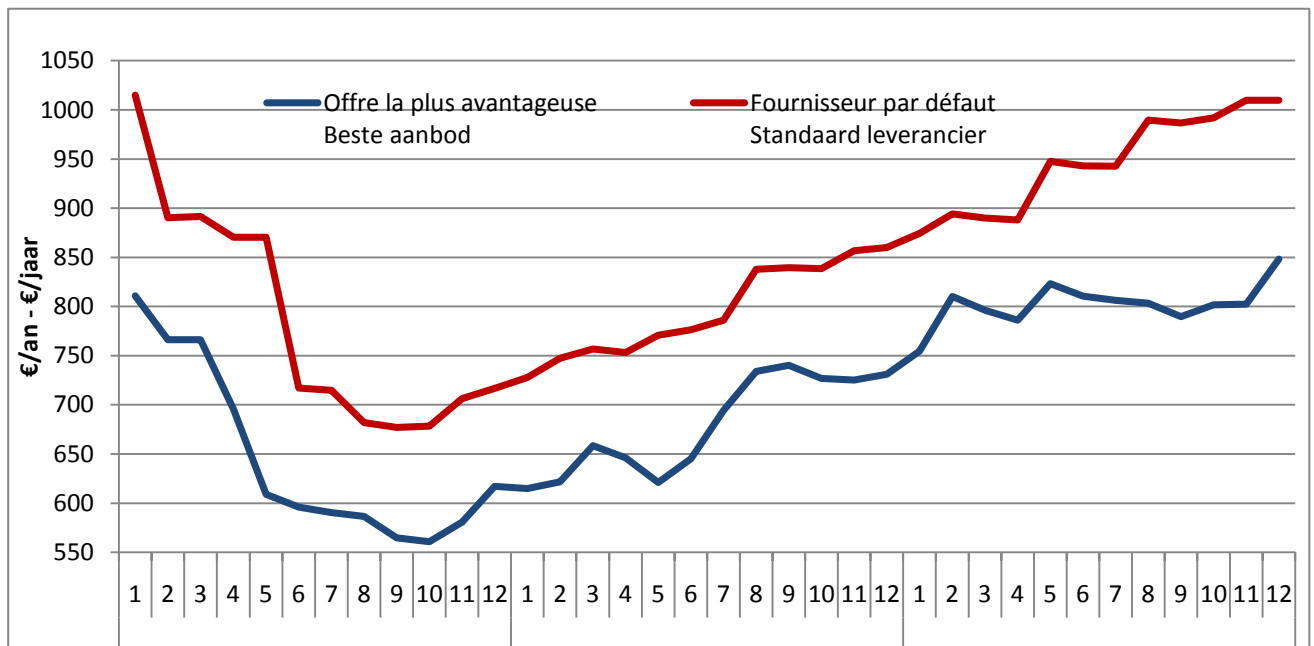
Tabel 17- Vrijheidsgraad gas

	Kleine verbruiker	Mediane verbruiker	Grote verbruiker
Vrijheidsgraad	5	6	6

Deze vrijheidsgraad is identiek aan die voor elektriciteit.

Onderstaande grafiek geeft de evolutie weer van de jaarfactuur (€/jaar) voor een mediane afnemer (12.728 kWh) die nog steeds wordt bevoorraadt door de standaardleverancier en van de goedkoopste aanbieding op de markt.

Figuur 18 - Evolutie jaarfactuur voor gas van een mediane Brusselse afnemer – 12.728 kWh

Bron: BRUGEL

We stellen vast dat de jaarfactuur van een mediane afnemer met gemiddeld meer dan 10% gestegen is tussen januari en december 2011 (sociaal tarief niet meegerekend).

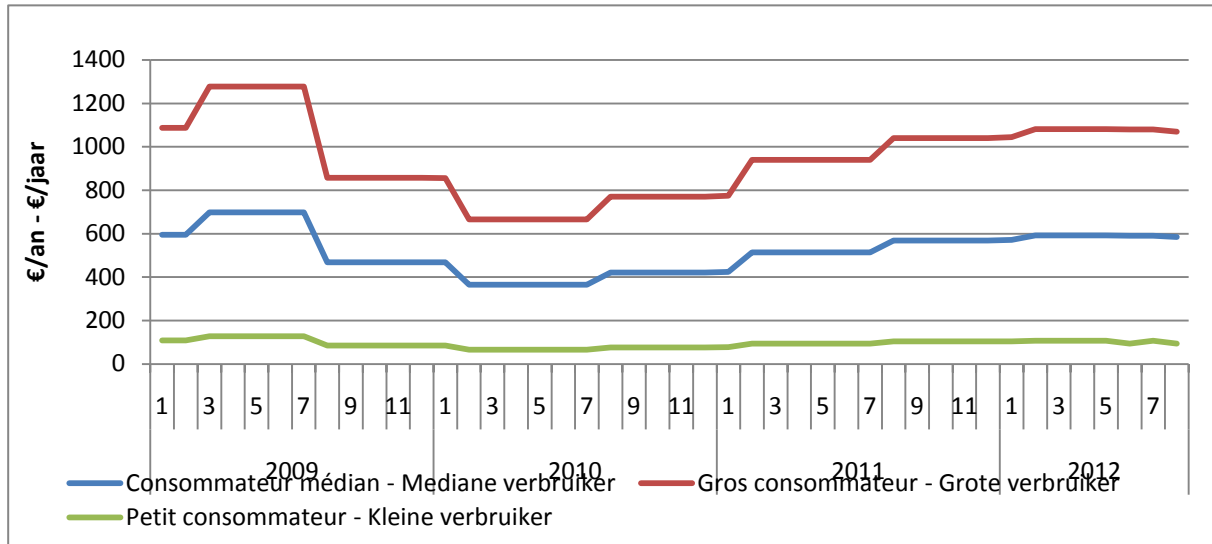
In december 2011 kan een mediane afnemer die momenteel wordt bevoorraadt door de standaardleverancier, met een contract met een leverancier maximaal 161 euro besparen; dat betekent een besparing op zijn jaarfactuur van 16%.

Evolutie van het sociaal tarief voor gas

Net als voor elektriciteit legt de federale regulator een sociaal gastarief vast per periode van 6 maanden.

Figuur 19 - Evolutie van de jaarlijkse kostprijs voor verschillende soorten afnemers - gas

Bron: BRUGEL

3.6 Activiteiten om de concurrentie te bevorderen

BRUGEL beschikt over een tariefsimulator die de voorgestelde prijzen door de actieve leverancier in het huishoudelijke segment kan berekenen en vergelijken. Deze tariefsimulator wordt in 2012 uitgebreid naar kleine professionele afnemers.

In 2011 werd er een grote communicatiecampagne opgezet. De gevolgen voor de simulator zijn enorm.

BRUGEL publiceert elke drie maanden statistieken over de marktgegevens en de globale activiteit.

Bovendien publiceert BRUGEL sinds 2011 een observatorium van de prijzen voor huishoudelijke afnemers. Dit document bevat ook informatie over de markten van groenestroomcertificaten.

Daarnaast heeft BRUGEL een opdracht gegund voor de analyse van de prijsevoluties voor elektriciteit en aardgas voor professionele afnemers. De hier beoogde afnemers zijn de verbruikers die beschikken over een MMR- of AMR-meter zowel voor elektriciteit als voor gas. De eerste resultaten zijn beschikbaar in 2012.

4 DE MARKT VOOR HERNIEUWBARE ENERGIE IN BRUSSEL

Naast een wetgevende rol heeft BRUGEL ook een belangrijke taak in de ontwikkeling van hernieuwbare energie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. BRUGEL certificeert de installaties, kent groenestroomcertificaten toe en ziet toe op het beheer van de quota en de informatie in verband met de brandstofmix.

Daardoor verzamelt BRUGEL een heleboel informatie over de ontwikkeling van groene stroom in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De in dit jaarverslag opgenomen gegevens weerspiegelen de stand van zaken in de databanken van BRUGEL begin mei 2012.

Elk jaar in september publiceert BRUGEL een gedetailleerder verslag volledig gewijd aan de ontwikkeling van groene stroom in het Brussels Gewest.

4.1 Certificering

BRUGEL is door de Brusselse wetgeving belast met het certificeren van de productie-installaties voor groene stroom.

Het aantal fotovoltaïsche installaties die door BRUGEL werden gecertificeerd of waarvoor de certificeringsprocedure hangende was en die vóór het einde van 2011 in bedrijf werden gesteld, bedroeg 2106, goed voor een geïnstalleerd vermogen van 7.307 kWp.¹²

Wat warmtekrachtkoppeling betreft, waren er vóór het einde van 2011 in totaal 73 in bedrijf gestelde installaties op aardgas die door BRUGEL werden gecertificeerd of waarvoor de certificeringsprocedure hangende was, goed voor een totaal elektrisch vermogen van 27.594 kW.

In 2011 werden de eerste microwarmtekrachtkoppelinginstallaties voor huishoudelijk gebruik met aardgas in bedrijf gesteld. Van het totale hierboven opgesomde aantal zijn er 19 microwarmtekrachtkoppelingen. Momenteel gebruiken deze 19 installaties allemaal dezelfde technologie met een Stirlingmotor met een elektrisch vermogen van 1 kW.

Voor koolzaadolie waren dat er 11, goed voor een elektrisch vermogen van 434 kW.

Tot slot werd er geen enkele nieuwe biogasinstallatie gecertificeerd, waardoor het aantal installaties met een elektrisch vermogen van 1100 kW op één blijft staan.

4.2 Toekenning van de groenestroomcertificaten

Voor de productieperiode 2011 werden er door BRUGEL 72.180 groenestroomcertificaten verleend, met name:

- ✓ 31.270 aan warmtekrachtkoppelinginstallatie op aardgas, waarvan 0,6% microwarmtekrachtkoppelinginstallaties voor huishoudelijk gebruik
- ✓ 2816 aan warmtekrachtkoppelinginstallaties op koolzaadolie

---

¹² Schatting op 10/05/2012. Door een verandering van database waren niet alle gegevens beschikbaar op 10/05/2012.

- ✓ 13.359 aan warmtekrachtkoppelingsinstallaties op biogas
- ✓ en 24.735 aan fotovoltaïsche installaties.

Een deel van deze groenestroomcertificaten werd door de eigenaars van de installaties aan de leveranciers of aan bemiddelaars verkocht. Daarbij stelt BRUGEL vast dat de prijs licht schommelt, al naargelang het volume dat bij een transactie wordt verkocht. De gemiddelde prijzen liggen daardoor hoger voor grotere volumes dan voor kleinere, wat weerspiegeld wordt door het gewogen prijsgemiddelde van € 86,24 per groenestroomcertificaat in vergelijking met het gewone gemiddelde per groenestroomcertificaat van € 84,48 voor in 2011 verrichte transacties.

4.3 Quotumverplichting

De leveranciers dienden vóór 31/03/12 168.183 groenestroomcertificaten in te leveren, wat overeenstemt met 3% van de in 2011 geleverde 5.606.084 MWh. Om aan dit totale quotum te voldoen, werden er 63.162 Brusselse groenestroomcertificaten en 105.020 ingevoerde Waalse groenestroomcertificaten gebruikt. Er moest geen enkele boete worden opgelegd.

4.4 Labels van garantie van oorsprong en brandstofmix

Begin mei 2012 hadden 12 leveranciers goedkeuringsaanvragen voor hun groene brandstofmix bij BRUGEL ingediend, vergezeld van de nodige Labels van Garantie van Oorsprong ter ondersteuning van hun verzoek, zoals geïllustreerd in onderstaande tabel:

Tabel 18 - brandstofmix 2011 goedgekeurd

Leverancier	Goedgekeurd groen percentage [%]
	(*) = in goedkeuringsfase
EDF-Luminus	100%
Electrabel NV	51,6534% (*)
Electrabel Customer Solutions	41,7821% (*)
Elexys	100% (*)
Eneco	100% (*)
EON Belgium	98,00%
Essent	100% (*)
Lampiris	100%
Nuon	73,53% (*)
Octa+	100% (*)
Belpower	100%
Sibelga	100%

Bron: BRUGEL

4.5 Impact van de nieuwe wetgeving

Het besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 26 mei 2011 houdende wijziging van het arrest van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 6 mei 2004 betreffende de promotie van groene elektriciteit en de kwaliteitswarmtekrachtkoppeling heeft

verschillende beduidende wijzigingen aangebracht aan de productie-installaties van groene elektriciteit, alsook aan de toekenning van groenestroomcertificaten.

Naar aanleiding van dit besluit werd de certificering voor de fotovoltaïsche installaties van minder dan 10 kWp vereenvoudigd, werd een jaarlijks herzieningsmechanisme van het aantal toegekende groenestroomcertificaten aan fotovoltaïsche installaties ingevoerd, werd een bijkomende steun geïmplementeerd voor groenestroomcertificaten voor warmtekrachtkoppelinginstallaties in de collectieve woning en werd het elektrische compensatiemechanisme stopgezet.

De grootste impact van het nieuwe besluit, naast de vereenvoudiging van de procedures en het wegwerken van bepaalde discordanties, was de lancering van grote fotovoltaïsche installaties en warmtekrachtkoppelingen in de collectieve woning.

5 REGULERING EN WERKING VAN DE MARKT

5.1 Inventaris van de Brusselse netten en aandachtspunten

5.1.1 Gas

Conform de bepalingen van de gasordonnantie¹³ heeft het Besluit van de Regering van 13 juli 2006 de intercommunale Sibelga aangesteld als enige distributienetbeheerder van aardgas over het hele grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en dit voor een duur van 20 jaar.

In deze hoedanigheid is Sibelga verantwoordelijk voor de uitbating, het onderhoud en de ontwikkeling van het distributienet om de regelmaat, de betrouwbaarheid en de veiligheid van de bevoorrading van aardgas te verzekeren. Logischerwijze wordt er van Sibelga verwacht haar verplichtingen te vervullen in aanvaardbare economische omstandigheden, met respect voor het milieu, voor energie-efficiëntie en via een rationeel beheer van het openbare wegennet.

Het aardgas dat vervoerd en verdeeld wordt naar de Brusselse eindafnemers, komt van afzetplaatsen in de provincie Groningen, Holland, en heeft een lage verbrandingswaarde: dit gas staat bekend onder de naam "arm gas". Het gas wordt vervoerd door Fluxys, via hogedrukleidingen, en wordt geleverd via een ring omheen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Deze ring bevoorraadt de verschillende stations van Fluxys, die op hun beurt de ontvangststations van Sibelga bevoorraden (zie Figuur 20). Deze ring wordt gevoed door de dubbele leiding die de dorsale vormt waarop het aardgas met lage verbrandingswaarde vanuit Holland naar Frankrijk vervoerd wordt.

Het gasnet van Sibelga telt acht drukreducerstations en zeven ontvangststations¹⁴, verdeeld over drie Geaggregeerde Ontvangststations (GOS)¹⁵: Sibelga – Kaai, Iverlek – Dilbeek, en Sibelga – Brussel, zie onderstaande figuur (zie Tabel 20).

De GOS Iverlek – Dilbeek en Sibelga – Kaai, respectievelijk in het blauw en het geel, zijn verdeeld over Sibelga en andere DNB's: ze worden niet alleen bevoorrad door ontvangststations van Sibelga, maar ook door ontvangststations die in Vlaanderen gelegen zijn en toebehoren aan andere netbeheerders. Om het net beter te kunnen beheren en haar investeringen te kunnen aanpassen aan de reële behoeften van het Brussels Gewest, hebben Sibelga en Eandis intussen evenwel de nodige werken aangevat om hun netten van elkaar te scheiden. Na afloop van deze werken, voorzien voor eind 2012, zal het distributienet voor aardgas van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest nog maar twee GOS tellen, aangezien het GOS Iverlek-Dilbeek dan geïntegreerd zal zijn in het GOS Sibelga-Kaai.

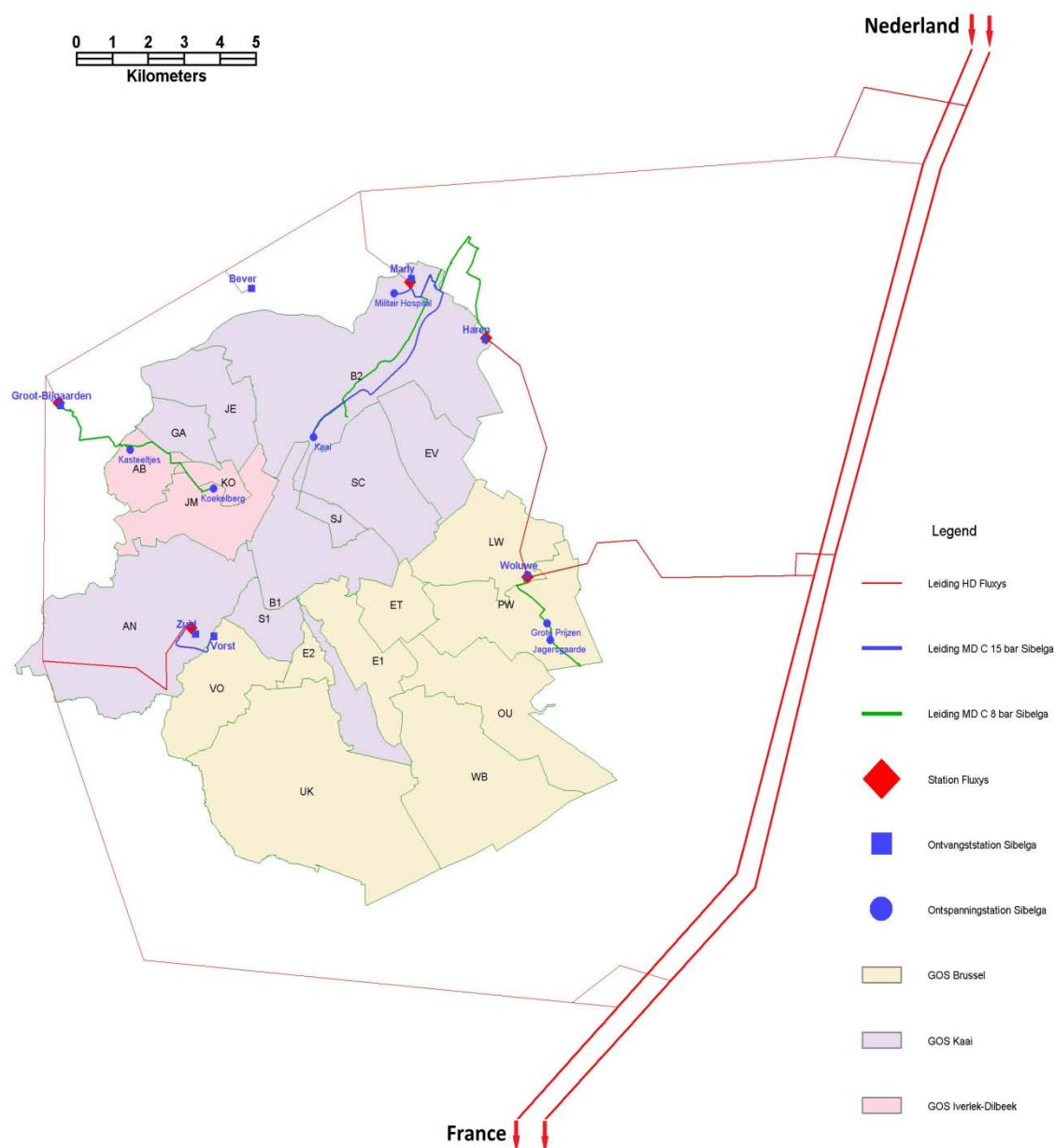
¹³ Ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, betreffende wegensretributies inzake gas en elektriciteit en houdende wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De laatste wijziging van deze ordonnantie dateert van 20 juli 2011.

¹⁴ Ontvangststation: station voor de injectie van aardgas in een distributienet vanuit een vervoersnet. Het aardgasnet van Sibelga telt er 7:

- Woluwe en Vorst die het MD-net tot 2,6 bar bevoorraden via het GOS Sibelga-Brussel;
- Groot-Bijgaarden dat een MD-net van 1,7 bar bevoorradt via het GOS Iverlek-Dilbeek;
- Zuiden (in Anderlecht), Bever, Marly en Haren die een MD-net van 1,7 bar bevoorraden via het GOS Sibelga-Kaai.

¹⁵ Geaggregeerd ontvangststation: een fictief ontvangststation dat de functie groepeert van verschillende materiële ontvangststations die een geïnterconnecteerd net bevoorraden. Tussen twee aanpalende GOS kunnen er koppelpunten bestaan om in geval van nood te kunnen bijspringen. De GOS werden gecreëerd om de energieaankopen alsook hun evolutie te kunnen berekenen.

Figuur 20 - Schematisch plan van de bevoorrading van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Bron: Sibelga – 2011

Num Sigi:33266

Tableau 19 Kenmerken van het aardgasdistributienet van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor 2011:

		SRA Dilbeek GOS Dilbeek	SRA Quai GOS Kaai	SRA Bruxelles GOS Brussel	TOTAL TOTAAL
BP LD	Nombre de clients actifs Aantal actieve klanten	43.561	212.483	161.254	417.298
	Longueur des canalisations Lengte van leidingen (KM)	201,6	1.041,3	1.041,5	2.284,4
MP B MD B	Nombre de clients actifs Aantal actieve klanten	101	1.284	432	1.817
	Longueur des canalisations Lengte van leidingen (KM)	44,7	312,4	223,5	580,6
MP C MD C	Longueur des canalisations Lengte van leidingen 8 bar (KM)	6,2	8,3	3,6	18,1
	Longueur des canalisations Lengte van leidingen 15 bar (KM)	0,0	10,0	0,6	10,6
TOTAL TOTAAL	Nombre de clients actifs Aantal actieve klanten	43.662	213.767	161.686	419.115
	Longueur des canalisations Lengte van leidingen (KM)	252,4	1.372,1	1.269,2	2.893,7
	Energie consommée Energieverbruik (TWh)*	0,7	4,7	3,5	8,9
* Quantité de gaz mesuré à l'entrée du réseau * Gemeten hoeveelheid gas aan de ingang van het netwerk					

Bron: BRUGEL – april 2012

5.1.2 Elektriciteit

5.1.2.1 Profiel van het distributienet in BHG

De elektriciteitsdistributie in het BHG gebeurt hoofdzakelijk vanuit 45 afnamepunten van het gewestelijk transmissienet naar de verschillende transformatiecabines HS16-LS17 die behoren tot de DNB en de HS-gebruikers (in totaal meer dan 6000 hoogspanningcabines) voordat alle LS-kanten worden bevoorrad. Het HS-net is volledig ondergronds met een totale lengte van 2277,5 km. De totale lengte van het LS-net bedraagt 4050,9 km. Slechts een miniem gedeelte (<0,5%) van het LS-net blijft bevoorrad door bovengrondse leidingen.

De verdeling van de gebruikers per spanningsniveau waarop ze zijn aangesloten, wordt weergegeven in de tabel 1.

Tabel 20: verdeling van de gebruikers per spanningsniveau (einde 2011)

	Netto energieafname (MWh)	Aantal gebruikers
HS	2.645.554	2.876
LS	2.441.415	617.502

Bron: SIBELGA

De totale gedistribueerde energie op het net van het BHG bedraagt momenteel 5,087 TWh. Meer dan de helft van deze energie wordt verbruikt door de HS-gebruikers, terwijl dit in totaal om slechts 2876 verbruikers gaat. Daaruit volgt dat de overgrote meerderheid van de gebruikers (612.475 in totaal) minder dan de helft van de in Brussel gedistribueerde energie verbruikt. Dit lage verbruik van de op LS aangesloten gebruikers wordt in onderstaande tabel geïllustreerd door het jaarlijkse verbruik van een mediane huishoudelijke gebruiker dat 2000 kWh bedraagt.

Om de capaciteitsbehoeften van het Brusselse distributienet te achterhalen, analyseert de Brusselse DNB de evolutie van het gebruik per koppelpunt en het belastingsniveau van haar HS- en LS-netten. Aan de hand hiervan kan ze dan de kritieke punten van het net identificeren en bepalen welke acties er precies ondernomen dienen te worden. Uit de beschikbare gegevens blijkt dat het distributienet, ten minste op middellange termijn, voldoende uitgebreid is om tegemoet te komen aan de vraag.

¹⁶ HS: Hoogspanning (11 kV, 6,6 kV en 5 kV)

¹⁷ LS: Laagspanning (230 V of 400 V)

5.1.2.2 Profiel van het gewestelijke transmissienet

Het profiel van het gewestelijke transmissienet, dat in onderstaande tabel wordt weergegeven, geeft een algemeen beeld van de omvang van dit netwerk.

Tabel 21: profiel van het gewestelijke transmissienet

	Spanningsniveau		T o t a l
	<30 kV	30 – 70 kV	
Afgenomen nettohoeveelheid energie (TWh)	5,210	0,501	5,711
Aantal toegangspunten voor afname	45 (DNB)	9 gebruikers	54
Aantal toegangspunten voor injectie	0	0	0
Aantal toegangspunten voor afname/injectie	0	1 gebruiker	1
Totale lengte aan 30-36 kV-kabels (km)	312		312

Bron: ELIA

Hieruit blijkt dat de bevoorrading van gebruikers en van de Brusselse distributienetbeheerder verzekerd wordt door 55 afname- en/of injectiepunten via 312 km HS-kabels¹⁸. De totale lengte van de HS-verbindingen van het gewestelijke transmissienet kent een lichte daling (312 tegen 318 km) tegenover het vorige jaar. Dit net blijft dus relatief klein.

¹⁸ HS: Hoogspanning (30 - 36 kV)

5.2 Regulering van de distributienetbeheerder

In overeenstemming met het Brussels reglementair kader in het domein van energie, bezorgt Sibelga BRUGEL elk jaar een aantal verslagen: het investeringsplan, voor de 5 volgende jaren, en het verslag over de kwaliteit van de dienstverlening van de distributienetbeheerder tijdens het jaar voorafgaand aan de indiening ervan.

5.2.1 Specifieke verslagen voor het aardgasnet

5.2.1.1 Investeringsplan 2012 - 2016

Het voorstel voor het investeringsplan licht het beleid van de distributienetbeheerder toe om de continuïteit en de vrijwaring van de aardgasbevoorrading in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te verzekeren. De projecten in kwestie zijn eerder gericht op de "renovatie" en de "sluiting" van het net dan op de "uitbreiding" ervan gezien het hoge penetratiegehalte van aardgas in het Brussels Gewest.

BRUGEL analyseert dit voorstel van het investeringsplan en formuleert een advies dat wordt overgemaakt aan de Regering samen met het voorvermelde voorstel. Vervolgens wordt dit advies gepubliceerd op de website van BRUGEL. De Regering beslist op haar beurt over de goedkeuring van het investeringsplan voor het einde van het jaar dat voorafgaat aan de in het investeringsplan beoogde periode.

Het voorstel voor het investeringsplan over het distributienet van aardgas voor de periode 2012-2016, dat naar BRUGEL gestuurd werd op 15 september 2011, werd goedgekeurd bij besluit van de Regering van 15 december 2011. In de conclusies van haar advies 131 stelde BRUGEL de Regering immers voor om dit investeringsplan goed te keuren. In deze conclusies vroeg BRUGEL ook aan Sibelga om haar "gasverzekeringsplan" te bezorgen en meer informatie te verstrekken over haar visie op het vonnis in beroep betreffende het ongeval in Gellingen.

5.2.1.2 Kwaliteitsverslag prestaties 2010

Het verslag over de kwaliteit van de gasprestaties werpt een licht op de staat van het distributienet van aardgas in het Brussels Gewest en de verschillende problemen bij de levering van aardgas aan de eindafnemers en de problemen waardoor de eindafnemers klacht indienden bij Sibelga. Dit verslag werd tevens geanalyseerd en overgemaakt aan de Regering, samen met het - door BRUGEL geformuleerde en vervolgens op haar website gepubliceerde – advies hieromtrent.

In de loop van het jaar 2011 en zoals artikel 10 §4 van de gasordonnantie stipuleert, hebben Sibelga en BRUGEL gezamenlijk een model opgesteld dat de vorm en de gedetailleerde inhoud van het verslag over de kwaliteit van de gasprestaties specificeert. Het advies 113 van BRUGEL in verband met dit model werd uitgebracht. Conform het opgestelde model werd het verslag over de kwaliteit van de gasprestaties van het jaar 2010 aan BRUGEL bezorgd en het advies 114 hieromtrent werd op 9 juni 2011 uitgegeven door BRUGEL.

Het verslag over de kwaliteit van de gasprestaties voor het jaar 2010 was pas het tweede in zijn soort dat door Sibelga afgeleverd werd. Daarom benadrukte het advies dat er onvoldoende historiek is om in een analyse sterke tendensen te onderscheiden tussen de verschillende jaargangen. Deze beperking vervaagt echter bij het samenstellen van de volgende verslagen.

5.2.2 Specifieke verslagen over het elektriciteitsnet

5.2.2.1 Investeringsplan elektriciteit 2012 - 2016

De netbeheerders, SIBELGA voor wat het distributienet betreft van minder dan 36 kV en ELIA voor wat het gewestelijke transmissienet betreft van minder dan 70 kV, stellen elk een investeringsplan op om de vrijwaring, de betrouwbaarheid, de regelmaat en de kwaliteit van de bevoorrading te verzekeren van het net dat ze respectievelijk met respect voor het milieu en energie-efficiënt beheren.

Het door de beheerder van het gewestelijke transmissienet opgestelde investeringsplan dekt een periode van tien jaar en wordt elk jaar aangepast voor de volgende tien jaar. Dit plan moet in overeenstemming zijn met het tienjaarlijkse ontwikkelingsplan van het net in de hele Europese Unie.

Het door de distributienetbeheerder opgestelde investeringsplan dekt een periode van vijf jaar en wordt elk jaar aangepast voor de volgende vijf jaar.

Om de capaciteitsbehoeften van het net dat ze beheren te achterhalen, analyseren de netbeheerders, elk voor wat hen betreft, de evolutie van het verbruik per koppelpunt en het belastingniveau in de elementen van hun net. Aan de hand hiervan kunnen ze dan de kritieke punten van het net identificeren en bepalen welke acties er moeten ondernomen worden. Uit de beschikbare gegevens blijkt dat het distributienet en het gewestelijke transmissienet minstens op middellange termijn voldoende gedimensioneerd zijn om tegemoet te komen aan de vraag voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

5.2.2.2 Kwaliteitsverslag prestaties elektriciteit 2010

Elk jaar dienen de netbeheerders van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, SIBELGA voor het distributienet van minder dan 36 kV en ELIA voor het gewestelijk transmissienet van minder dan 70 kV, een verslag in bij BRUGEL, voor wat hen betreft, waarin ze de kwaliteit van hun dienst gedurende het vorige kalenderjaar beschrijven. Dit verslag omvat minstens de gegevens over de toegangsonderbrekingen tot het net. De modaliteiten van deze verplichting werden bepaald door BRUGEL in overleg met de betrokken beheerders. In 2010 heeft BRUGEL over elk van deze verslagen (met betrekking tot het jaar 2010) een advies uitgebracht. Over het geheel genomen tonen de geboekte resultaten aan dat de kwaliteitsindicatoren van de netbevoorrading aan de door de netbeheerders vooropgestelde doelstellingen beantwoorden. Voor het net van SIBELGA was de algemene doelstelling immers om de onbeschikbaarheid van de op het net aangesloten cabines op minder dan 20 minuten te houden, wat het geval is sinds 2007. Wat het gewestelijke transmissienet betreft is het aantal vastgestelde onderbrekingen op het net van ELIA erg beperkt (6 in totaal), waardoor ELIA haar doelstellingen kan behalen op het gebied van de gemiddelde jaarlijkse onderbrekingsduur per gebruiker en de gemiddelde jaarlijkse onderbrekingsfrequentie.

5.3 Studies en bijdragen van Brugel over de werking van de markt

5.3.1 Intelligente meetsystemen: oriënterend advies van BRUGEL

In het raam van haar opdracht tot het verstrekken van advies aan de Brusselse overheid en ook in het vooruitzicht van de omzetting van de Europese richtlijnen van het 'Derde energiepakket' die de Europese Commissie in 2009 heeft aangenomen, heeft BRUGEL door CAPGEMINI een technisch-economische evaluatiestudie laten uitvoeren voor de algemene invoering van intelligente meters in het BHG.

De aan CAPGEMINI opgedragen evaluatiestudie bestaat uit een technisch-economische evaluatie van vier implementatiescenario's voor deze systemen, die gaan van de meest eenvoudige tot de meest volledige op het gebied van functionaliteiten en diensten die aan de Brusselse gebruikers worden aangeboden.

Deze vier scenario's werden opgebouwd op basis van vier functionele doelstellingen die voor de gehele Brusselse energiemarkt moeten worden bereikt.

Deze functionele doelstellingen zijn als volgt gedefinieerd:

❖ **Verbeteren van de voorwaarden voor de werking van de markt: scenario 'Basic'**

Zoals de naam aangeeft, is dit een basisscenario. Het mikt uitsluitend op het verbeteren van de voorwaarden voor de werking van de markt. Rekening houdend met de kostprijs en de complexiteit van de nieuwe meetsystemen, kan de invoering ervan immers alleen worden gerechtvaardigd als ze het op zijn minst mogelijk maken om, in het belang van de eindgebruikers, bepaalde processen van de energiemarkt te verbeteren en te automatiseren (facturatie op basis van het werkelijk verbruik, verandering van leverancier, verhuizing, enz.).

❖ **Rekening houden met de energie-efficiëntie: scenario 'Moderate'**

Bovenop de doelstelling die in het basisscenario wordt nagestreefd, houdt dit scenario meer rekening met energie-efficiëntiedoelstellingen door de middelen die het biedt om het verbruik van de eindgebruikers te verminderen. De 'vervuilende' klassieke productie-investeringen zouden dus dalen, wat kan bijdragen tot de duurzame ontwikkeling van de samenleving.

❖ **Verbeteren van het beheer van de distributienetten: scenario 'Advanced'**

In dit scenario moeten eerst de twee vorige doelstellingen worden verwezenlijkt voordat een efficiënter beheer van de distributienetten mogelijk is, meer bepaald door een betere kwaliteit van de metingen en een doeltreffend beheer van de afgenomen vermogenspiek.

❖ **Bevorderen van de commerciële innovatie: scenario 'Full'**

Nieuwe diensten, meer bepaald gebaseerd op een modulaire tariefstructuur, zouden mogelijk moeten worden, naast het bereiken van alle voornoemde doelstellingen.

De kosten-/batenbeoordeling voor een veralgemeende uitrol van deze meetsystemen wordt uitgevoerd voor elke speler en voor elk segment van de Brusselse energiemarkt.

De resultaten van deze studie tonen aan dat de globale economische balans van elk scenario ongunstig is, met een netto geactualiseerde waarde die varieert van -80 M€ tot -160 M€, en dat de uitrol van deze meters volgens de evaluatievoorwaarden die de Europese Commissie eist, ongunstig is voor de gehele waardeketen in de Brusselse energiemarkt.

Voor meer details over deze studie wordt er verwezen naar de “executive summary” die gepubliceerd werd op de website van BRUGEL (www.brugel.be).

Ingevolge deze studie, heeft BRUGEL, zonder vooruit te lopen op het standpunt dat het Gewest zou moeten aannemen, in haar advies van 9 juni 2011 (ADVIES 20110609-115), aanbevelen om een gedeeltelijk of volledig uitrolscenario te blijven verkennen dat gunstig kan zijn voor alle spelers van de waardeketen van de Brusselse energiemarkt.

In dit advies heeft BRUGEL de DNB (SIBELGA) gevraagd om een technische en economische haalbaarheidsanalyse uit te voeren van verschillende uitrolscenario's voor intelligente meetsystemen in het BHG.

Voor de uitvoering van deze studie, heeft Sibelga een beroep gedaan op twee studiebureaus voor het verrichten van twee verschillende analyses die elkaar echter aanvullen:

- ✓ Technisch-economische studie: studie toevertrouwd aan de BCG
- ✓ Analyse van de budgettaire impact en de tariefimpact: studie toevertrouwd aan OXERA

In deze studie werden vier uitrolscenario's geanalyseerd:

- ✓ **Minimumscenario:** dit scenario mikt uitsluitend op de industriële en commerciële gebruikers voor wie de meeste voordelen (vermindering van het verbruik en afvlakken van het piekverbruik) worden verwacht mits een beperkte investering. De meters die worden gebruikt, zijn traditionele industriële meters met bijkomende dataloggers;
- ✓ **Intermediair gesegmenteerd scenario:** in dit scenario wordt er een meter met geavanceerde functionaliteiten gebruikt, zoals in het project van ERDF¹⁹. De uitrol is gericht op de segmenten (industriële segmenten, tweevoudige meters, éénpersoonsgezinnen, zelfopwekkers, enz.) met het grootste voordelenpotentieel, zoals de vermindering of verplaatsing van het verbruik. In het kader van dit scenario, werden drie uitrolvarianten onderzocht;
- ✓ **Intermediair algemeen scenario:** de intelligente meter die in dit scenario wordt gebruikt, stemt overeen met de meter voor het intermediaire gesegmenteerde scenario, maar in dit geval wordt de uitrol veralgemeend naar alle gebruikers;
- ✓ **Geavanceerd scenario:** dit scenario impliceert een algemene uitrol met een intelligente meter, die vergelijkbaar is met deze van EANDIS²⁰ (veel krachtiger dan de meter van ERDF).

---

¹⁹ Frequentie van de communicatie van de dagelijkse gegevens, opname op kwartierbasis, een multitariefstructuur met vaste uurschijven, aansluitingspoort voor een energy box, enz. <http://linky.erdfdistribution.fr>

²⁰ Frequentie van de communicatie van de gegevens en kwartier-uuroopname, enz. op basis van de plannen die werden aangekondigd in 2010.

De resultaten van deze studie tonen aan dat **alleen het minimumscenario positief is**, met een netto geactualiseerde waarde (NPV) van 39 miljoen euro. De andere scenario's leveren een NPV op van -78 tot -325 miljoen euro.

Deze resultaten bevestigen dus de conclusies van de eerder vermelde studie van CAPGEMINI.

5.3.2 Herziening van de technische reglementen gas en elektriciteit

De gasordonnantie legt de verplichting op om een technisch reglement op te stellen dat, onder andere, de verhoudingen tussen de netbeheerder, de toegangshouders tot het net, de netgebruikers en de beheerders van andere netten organiseert en dat de technische en administratieve voorschriften bevat die de goede werking van het net, van de interconnecties, en van de toegang tot het net beoogt.

De huidige versie van dit technisch reglement, dat van kracht is in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, dateert van juli 2006. Sindsdien pleiten een bepaald aantal factoren voor de wijziging van dit reglement om het aan te passen aan de huidige en toekomstige realiteiten. Enkele van deze factoren zijn de goedkeuring van een nieuwe gasordonnantie, evenals de feedback die de marktspelers en BRUGEL in al deze jaren hebben gecumuleerd met betrekking tot de toepassing van het huidig technisch reglement.

Daarom is de herziening van het huidig technisch reglement gewenst en sinds het begin van 2011 voert Sibelga werkzaamheden uit in deze zin. Er werd met Sibelga overeengekomen om deze werkzaamheden verder te zetten om tot een nieuw technisch reglement gas te komen, goedgekeurd door de Brusselse regering, in het tweede halfjaar van 2012. Er werd tevens overeengekomen dat de marktspelers over het definitieve ontwerp van technisch reglement moeten worden geraadpleegd vooraleer het aan BRUGEL wordt voorgelegd.

5.3.3 Aanpassing van de netten voor L-gas - H-gas

Zoals reeds vermeld, wordt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bevoorrad met aardgas met een laag calorisch vermogen. Nederland is de enige bevoorradingsbron voor het Gewest en de aanvoertroute van dit type gas is uniek.

De problematiek van de bevoorradingszekerheid voor aardgas met laag calorisch vermogen is bijgevolg een belangrijke uitdaging voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Deze problematiek is des te zorgwekkender omdat men zich de voorbije jaren vragen bleef stellen over de wil en/of de capaciteit van Nederland om H-gas te blijven leveren aan het land en om volledig aan de huidige en de geraamde behoeften voor de komende jaren te voldoen. Deze feitelijke situatie heeft België ertoe aangezet om initiatieven te nemen met het doel de technische en economische middelen te onderzoeken om een antwoord te bieden voor deze problematiek. In deze logica werd meer bepaald de mogelijkheid overwogen om de transport- en distributienetten die momenteel de klanten met L-gas bevoorraden, aan te passen om aardgas met hoge calorische waarde te ontvangen.

We benadrukken dat de bevoorradingszekerheid voor aardgas een materie blijft waarvan de technische en economische ondeelbaarheid een homogene implementatie vereist op nationaal vlak. Het is dus de Algemene Directie Energie van de Federale Overheidsdienst (FOD) Economie die hiervoor bevoegd is. Het is onder haar leiding dat de initiatieven in dit domein werden genomen.

BRUGEL neemt sinds enkele jaren deel aan werkgroepen die belast zijn met de behandeling van de problematiek van de bevoorrading van België met H-gas en volgt de evolutie van deze thematiek. Uit de besprekingen en de werkzaamheden betreffende dit thema, die vooral plaatsvonden in de loop van 2010, blijkt dat de bevoorrading van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest geen probleem zou stellen voor 2025.

5.3.4 Injectie van biomethaan

Het concept van de injectie van gas, dat afkomstig is van hernieuwbare energiebronnen (HEB) in de distributie- of transportnetten voor aardgas, is niet nieuw: het werd al besproken in twee richtlijnen van de Europese Unie. Deze richtlijnen moedigen de lidstaten aan om concrete maatregelen te nemen ter ondersteuning van een breder gebruik van biogas, aan de producenten waarvan zonder discriminatie toegang tot het gasnet moet worden verleend, mits die toegang permanent verenigbaar is met de relevante technische voorschriften en veiligheidsnormen.

In de praktijk hebben verschillende lidstaten van de Europese Unie, waaronder Duitsland en Zweden, al concrete acties ondernomen in dit domein. In België kunnen we benadrukken dat het Waalse Gewest in dit opzicht al aanzienlijke vorderingen heeft gemaakt, met enkele concrete projecten in bespreking met het oog op de injectie van biomethaan in de transport- of distributienetten. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest volgt BRUGEL met aandacht de evoluties in dit domein.

In het kader van het forum van de Belgische regulatoren, werd aan Synergrid, de federatie van de netbeheerders elektriciteit en aardgas in België, gevraagd om de technische specificaties te definiëren voor de injectie van biogas in de aardgasnetten. In 2011 hebben deze werkzaamheden geleid tot de technische voorschriften voor de injectie in de aardgasnetten van het biomethaan, dat afkomstig is van voedingsproducten voor de eindconsumenten (fruit, groenten, zuivelproducten en eventueel gemengd met vlees).

De nieuwe gasordonnantie, die op 20 juli 2011 werd aangenomen, geeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een eerste wettelijke basis voor de promotie van gas dat afkomstig is van hernieuwbare energiebronnen, met name de injectie van biomethaan in het Brusselse distributienet voor aardgas. De aanvullende maatregelen om de implementatie van juridische instrumenten te omkaderen, die inherent zijn aan deze wettelijke basis, en om het ontstaan van concrete injectieprojecten te bevorderen, worden momenteel bestudeerd.

5.3.5 Temperatuurwijziging van de gasmeter

Op grond van een bepaling uit het Vlaamse technische reglement, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad in februari 2010, dient men uit te gaan van een referentietemperatuur van 9°C voor de volume-energieomzetting van het gedistribueerde gas. Tot dusver was 7°C de temperatuur die op het hele Belgische grondgebied werd gebruikt voor deze omzetting.

Het verbruik van aardgas bij een huishoudelijke eindafnemer wordt immers gemeten op basis van een volume, dankzij de meter. Om de verbruikte energie te berekenen voor de factuur aan de afnemer, zet men het gasvolume om aan de hand van een formule die rekening houdt met de verbrandingswaarde, de druk en de temperatuur van het gas bij de levering aan de afnemer. Over deze temperatuur van het aan de afnemer geleverde gas, die sinds lang verondersteld werd gelijk te zijn aan 7°C, omdat het niet redelijk is om voor huishoudelijke afnemers een dure temperatuurmeter te installeren, gaat de wijziging van het Vlaamse technische reglement dus.

De wens van de VREG om de restterm²¹, voortvloeiend uit het verzoeningsproces, te verminderen, lag aan de oorsprong van deze wijziging. De VREG heeft de andere gewestelijke regulatoren gevraagd dezelfde bepaling aan te nemen om de maatregel in de volledige sector op Belgisch grondgebied van kracht te laten gaan. Deze temperatuurwijziging zou aanzienlijke gevolgen kunnen hebben voor alle spelers op de markt alsook voor de factuur voor het aardgasverbruik van de Brusselse eindafnemer.

De regulatoren, verenigd binnen FORBEG, hebben de reikwijdte van een dergelijke maatregel in vraag gesteld en wilden hier samen met de sector over nadenken. Er werd een gezamenlijke brief opgesteld, gericht aan Synergrid in maart 2011 met de vraag om een grondigere studie te voeren over deze kwestie om de regulatoren te helpen in hun beslissingen. Deze studie werd door Synergrid gevoerd over de rest van het jaar 2011. De tussentijdse resultaten werden begin 2012 voorgelegd. Enkele bijkomende onderzoeken die aangevraagd werden door de regulatoren zitten in de studiefase.

5.3.6 Acties in overleg tussen de spelers

5.3.6.1 Overleg Staat-Gewesten

Het overleg tussen de Gewesten en de federale Staat is georganiseerd in het raam van CONCERE/ENOVER waarin een werkgroep werd opgericht die een ontwerp van antwoord aan de Europese Commissie voorbereidt. Deze werkgroep, waarvan het voorzitterschap werd toevertrouwd aan het Brussels Gewest, vertegenwoordigd door het BIM, heeft een planning van zijn acties opgesteld, meer bepaald het opstellen van een rapport dat aan de Europese Unie zal worden overgemaakt. De werkgroep blijft actief tot juli 2012, wanneer hij een ontwerp van rapport voor de Europese Unie zal voorstellen in de plenaire groep van de ENOVER. De uiterste datum voor het indienen van het rapport bij de Europese Unie is 3 september 2012.

Er wordt ook overleg gepleegd over deze thema's tussen de regulatoren in het raam van FORBEG, waarbinnen een specifieke werkgroep werd opgericht voor de problematiek van de intelligente meters in België. BRUGEL neemt het voorzitterschap van deze groep waar.

5.3.6.2 Overleg FORBEG-ATRIAS

Op 9 mei 2011 hebben de distributienetbeheerders EANDIS, ORES, INFRAX en SIBELGA, en ondertussen ook TECTEO, een onderneming met de naam ATRIAS opgericht. Deze heeft de volgende opdrachten:

1. een project creëren dat erin bestaat om een nieuwe versie van de marktregels uit te werken (MIG 6) en een unieke toepassing te ontwikkelen voor de uitwisseling van marktgegevens (CH),
2. deze toepassing beheren, onderhouden en uitbaten voor de vennoten die dit vragen.

---

²¹Aangezien het niet mogelijk is om het verbruik voor alle afnemers in real time te meten, bepaalt een "allocatieproces" op basis van de klantportefeuille van elke leverancier de hoeveelheid gas die deze laatste moet invoeren in het net. Op het einde van de rit zorgt een "verzoeningsproces" voor de herverdeling van de geleverde volumes overeenkomstig het werkelijke verbruik van hun respectieve afnemers.

De resterende hoeveelheden die niet toegewezen kunnen worden aan de leveranciers vormen de "restterm", die ten laste wordt gelegd aan de DNB omdat hij inherent is aan het netbeheer.

ATRIAS zal inderdaad instaan voor de operationele uitbating van de informatiesystemen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de taken die aan de unieke toepassing (CH) worden toevertrouwd in het raam van de werking van de markt. Deze onderneming zal, voor de vennoten die dit vragen, instaan voor het preventieve, curatieve en evolutieve onderhoud en zal voorstellen doen om de toepassingen te laten evolueren naargelang van de wijzigingen van de marktbehoeften (bv. nieuw MIG, nieuwe informaticastandaarden, ...).

Het bestuur van ATRIAS, voorgesteld in de conventie MIG 6, bestaat uit drie niveaus: het MIG6 Comité (strategisch), de stuurgroep (tactisch) en de werkgroepen (operationeel). De leveranciers en de distributienetbeheerders zijn in deze drie niveaus vertegenwoordigd. De regulatoren die aan dit overleg zullen deelnemen als waarnemers, zijn vertegenwoordigd in het MIG6 Comité en in de stuurgroep.

Deze manier van overleg wordt gefinaliseerd in een aangepaste versie van de conventie MIG 6. De regulatoren zullen deze conventie medeondertekenen.

6 CONTROLE VAN DE UITVOERING VAN BEPALINGEN MET HET OOG OP DE BESCHERMING VAN VERBRUIKERS

6.1 Stand van zaken van de huishoudelijke afnemers in het Brussels Gewest

Het onderhavige hoofdstuk heeft tot doel de verschillende gevolgen van de vrijmaking van de energiemarkt en de door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest genomen beschermingsmaatregelen voor de huishoudelijke afnemers te analyseren. Er vindt een specifieke toespitsing plaats op de gevolgen van deze vrijmaking voor het publiek in een onzekere situatie.

De in dit hoofdstuk voorgestelde cijfergegevens beschrijven een algemene situatie. Ze zijn de indicatoren die een licht werpen op de sociale situatie van de vrijgemaakte markt. Het commentaar op deze indicatoren relateert, indien nodig, de cijferrealiteit door ze in een nieuwe context te plaatsen.

De elektriciteits-²² en gasordonnantie²³ werden oorspronkelijk opgesteld met een bijzondere aandacht voor de bescherming van de verbruikers. Dit is het resultaat van een driedelige vaststelling:

- een historische vaststelling: reeds voor de vrijmaking hechtte de wetgeving over de Brusselse energiemarkt al veel belang aan de bescherming van de verbruikers en in het bijzonder van de verbruikers in een precaire situatie;
- een socio-economische vaststelling: het Brussels Hoofdstedelijk Gewest onderscheidt zich van de andere gewesten van het land door een groter onzekerheidspercentage van de bevolking²⁴;
- een technische vaststelling: de toegang tot energie is een onontbeerlijke voorwaarde om een leven te kunnen leiden dat voldoet aan de criteria van de menselijke waardigheid.

Er werd door de Brusselse wetgever een evaluatie van deze ordonnanties gepland en uitgevoerd in de loop van het jaar 2010. Dit werk had tot doel de positieve en negatieve gevolgen bloot te leggen en eventuele verbeteringen voor te stellen, met name op maatschappelijk vlak.

Naar aanleiding van deze evaluatie heeft het Parlement van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de ordonnantie van 20 juli 2011 afgekondigd houdende wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de ordonnantie van 12 december 1991 houdende oprichting van begrotingsfondsen en de Ordonnantie van 20 juli 2011 houdende wijziging van de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, betreffende wegensretributies inzake gas en

---

²²

²⁵De mediane levensduur (= aantal dagen van installatie, tussen de datum van de plaatsing en de datum van de verwijdering) bedraagt 31 dagen. 79% van de vermogensbegrenzers van 1380 W wordt binnen 120 dagen verwijderd.

²⁵De mediane levensduur (= aantal dagen van installatie, tussen de datum van de plaatsing en de datum van de verwijdering) bedraagt 31 dagen. 79% van de vermogensbegrenzers van 1380 W wordt binnen 120 dagen verwijderd.

elektriciteit en houdende wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Deze ordonnanties hebben de beschermingsmiddelen voor verbruikers versterkt en technische wijzigingen geïntegreerd voor een betere werking hiervan.

Tot slot houden de Brusselse ordonnanties een geheel van maatregelen in voor een doeltreffende bescherming van de verbruikers, met name:

6.1.1 Transparantie – rechten en plichten

Op het gebied van commerciële leveranciers

➤ **Transparantie van commerciële aanbiedingen**

De afnemer moet, om zich volledig in te schrijven op de vrijgemaakte energiemarkt, de concurrentie tegen elkaar kunnen uitspelen. Hij moet de commerciële aanbiedingen die beschikbaar zijn op de markt dus kunnen vergelijken. Om dit te vergemakkelijken zijn de commerciële leveranciers verplicht om de eenheidsprijs en de gemiddelde prijs per kWh volgens de verkochte hoeveelheden en per tariefcategorie, de periodieke forfaits, retributies, indexeringsformules, belastingen en prijzen voor eventuele andere diensten duidelijk te vermelden.

Om de vergelijking nog gemakkelijker te maken, stelt Brugel op haar website een prijssimulator ter beschikking van de huishoudelijke verbruikers (zie Hoofdstuk "Prijzen" en/of "Communicatie").

➤ **Verplichting tot aanbieding**

De toegang tot energie, of het nu over elektriciteit en/of gas gaat, is een fundamenteel en noodzakelijk recht om menswaardige levensomstandigheden te garanderen.

Om dit recht te verzekeren, staat er in de Brusselse wetgeving een verplichting voor alle commerciële leveranciers om een redelijk en niet-discriminatorisch contract aan te bieden aan alle afnemers die dit wensen.

De verplichting tot aanbieding is beperkt tot de afnemers die geen schulden hebben uitstaan bij de leveranciers aan wie ze een offerte vragen. Als een afnemer een offerte vraagt aan een leverancier en als deze laatste vaststelt dat er nog een schuld openstaat op naam van deze afnemer die het eventuele betalingsplan om deze schuld af te lossen niet zou respecteren, mag hij een aanbieding weigeren of een aanbieding doen met de vereiste van een financiële garantie. De twee uitgesproken voorwaarden (namelijk het bestaan van een werkelijke schuld en de niet-naleving van het betalingsplan van dezelfde schuld) moeten beiden aanwezig zijn opdat de leverancier de aanbieding mag weigeren of een garantiëvoorwaarde mag opleggen.

Deze verplichting geldt voor de leveranciers die actief zijn op de huishoudelijke markt.

➤ **Omkadering van de waarborg**

Om de door de leveranciers gevraagde garantiebedragen te beperken, heeft het Parlement van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest het vragen van waarborgen uitsluitend beperkt tot afnemers die een offerte vragen en die een schuld hebben openstaan bij de commerciële leverancier waar de offerteaanvraag werd ingediend en dit, zonder naleving van het betalingsplan.

De leveranciers hebben dus niet het recht om een waarborg te vragen aan de andere afnemers.

Bovendien zijn de maximumbedragen die door de leveranciers gevraagd kunnen worden, beperkt tot twee maanden maandelijkse provisie.

De stortingsvoorwaarden van de zogenaamde waarborg verzekeren tevens de renteopbrengsten van de gewaarborgde bedragen ten voordele van de afnemer.

➤ **Beperking van de inningskosten**

Bij de evaluatie van de ordonnanties heeft het Parlement de aandacht ook gevestigd op de aanzienlijke last die de inningskosten betekenen voor de schulden van de verbruikers. De wetgever wilde de inningskosten beperken door een plafond in te stellen van 7,50 euro voor een aanmaning en 15 euro voor een ingebrekestelling.

Bovendien mogen de totale inningskosten en administratieve kosten de som van 55 euro voor een inningsprocedure niet overschrijden.

Op het gebied van de afnemer

De energielevering is sinds de vrijmaking een betalende dienst geworden die door een commerciële onderneming wordt aangeboden. Deze laatste heeft dus het recht om contractuele voorwaarden te stellen aan de afnemers.

Om deze levering te garanderen, moet de afnemer aan een aantal verplichtingen voldoen, waaronder:

➤ **De verplichting tot het afsluiten van een contract**

De eerste verplichting voor elke afnemer die energie geleverd wil krijgen, is het ondertekenen van een leveringscontract met een commerciële leverancier die actief is in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Als er geen contract wordt gesloten tussen de leverancier en zijn afnemer voor een gegeven leveringspunt, is er geen sprake van een recht op de levering van energie.

Logischerwijze worden de meters van een leveringspunt zonder contract afgesloten. Ze kunnen enkel aangesloten worden door de netbeheerder na de vaststelling dat er een leveringscontract ondertekend werd voor de punten in kwestie.

Het is echter mogelijk dat deze punten, om diverse redenen, toch nog aangesloten zijn: ofwel werden ze niet afgesloten bij het vertrek van de vorige gebruiker, ofwel werden ze niet reglementair aangesloten door de nieuwe gebruiker of een vorige gebruiker.

In dit scenario wordt het verbruiken van energie beschouwd als bedrieglijk gebruik. Men moet zich er bewust van zijn dat de maatregelen die de verbruikers beschermen tegen afsluiting van de meters niet gelden voor leveringspunten waarvoor geen naar behoren ondertekend contract werd gesloten.

➤ **De verplichting om zijn facturen te betalen**

De tweede verplichting van de afnemer is uiteraard het betalen van zijn facturen.

Bij langdurige ontstentenis van betaling heeft de leverancier het recht om een ontbinding van het leveringscontract aan te vragen, waardoor het risico bestaat afgesloten te worden van het energienet.

In het bijzondere geval van huishoudelijke afnemers moet de aanvraag van een contractontbinding conform de contractontbindingsprocedure verlopen zoals vermeld in het punt "Inningsprocedure en statistische gegevens over de gezinnen – Algemene principes".

Deze procedure heeft tot doel te vermijden dat de levering van energie te snel wordt afgesloten om de verschillende maatschappelijke instanties de kans te geven om eventueel in te grijpen.

6.1.2 Impact van de nieuwe wetgeving op de verbruikers

Op 20 juli 2011 werden de ordonnanties van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt gewijzigd.

Naar aanleiding van deze wijzigingen zijn er nieuwe bepalingen voor de bescherming van de verbruiker in voege getreden. We stellen u hier de belangrijkste voor.

- Verhoging van het minimumniveau aan elektrisch vermogen dat ter beschikking van de verbruikers wordt gesteld

De Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest had in haar Regeringsakkoord 2009-2014 het voornemen omschreven om het minimumvermogen dat ter beschikking wordt gesteld aan elektriciteitsverbruikers op te trekken van 1380 W tot een beschikbaar vermogen van 2300 W. Deze wens werd in de wijzigende ordonnantie van 20 juli 2011 opgenomen.

Deze wijziging verzekert alle afnemers ononderbroken van een vermogen waarop het merendeel van de elektrische huishoudtoestellen functioneren en garandeert aldus comfortabele levensomstandigheden.

- Mogelijkheid voor de OCMW's om het volledige vermogen weer op te trekken naar een maximum van 4600 W.

Vóór de wijziging van de ordonnanties konden de OCMW's het volle vermogen tot een maximum van 4600 W optrekken gedurende 6 maanden als het minimale vermogen (1380 W) dat ter beschikking gesteld werd van de gezinnen niet volstond om menswaardige levensomstandigheden te garanderen. Deze beslissing moest rusten op een maatschappelijk onderzoek maar de maatregel ging niet gepaard met een objectief criterium.

De door Brugel gemaakte analyse in haar verslag 20100709-08 bracht een systematische vraag van het OCMW aan het licht tot optrekking van het vermogen. Volgens Brugel druiste deze praktijk in tegen de doelstellingen van een plaatsing van een vermogensbegrenzer.

Met de vermogensbegrenzers van 1380 W konden er echter niet veel huishoudtoestellen gebruikt worden, wat de quasiautomatisering van de vermogensverhogingen door de OCMW's gedeeltelijk verklaart.

Het principe van het herstellen van het volle vermogen met een maximum van 4600 W werd behouden in de nieuwe elektriciteitsordonnantie. Het Parlement heeft, rekening houdend met de verhoging van het ter beschikking gestelde minimumvermogen (2300 W) echter "guidelines" ingevoerd voor het herstel van het volle vermogen met een maximum van 4600 W. Deze verhoging zou slechts toegekend mogen worden na een maatschappelijk onderzoek en indien een of meerdere

van de volgende voorwaarden niet verzekerd zouden worden met een vermogensbegrenzer van 2300 W:

- ✓ de goede werking van gezondheids- of assistentieapparatuur, indien zij noodzakelijk zijn voor minstens één gezinslid;
- ✓ de goede werking van een verwarmingssysteem in de leefruimtes (als het verwarmingssysteem voornamelijk elektrisch is, is er geen plaatsing van een vermogensbegrenzer);
- ✓ de goede werking van een kookstelsel voor voedsel;
- ✓ de bevoorradingsvrijwaring van sanitair warm water.

Hierbij wordt rekening gehouden met het feit dat het herstel van het volle vermogen slechts zou mogen worden toegekend als de levensomstandigheden van het gezin niet overeenstemmen met de criteria van menselijke waardigheid. De duur van 6 maanden waarin dit herstel toegestaan is, kan worden verlengd met 6 maanden op grond van een nieuw maatschappelijk onderzoek als de levensomstandigheden van het gezin niet zijn verbeterd.

➤ Toekenning van het statuut van beschermde afnemer vanaf de ingebrekestelling door alle bevoegde diensten

Het statuut van beschermde afnemer staat gezinnen met betalingsmoeilijkheden toe om een ontbinding van een contract te vermijden alsook het voornaamste gevolg hiervan, met name de stopzetting van de bevoorrading. Het contract dat de afnemer met de leverancier verbindt, wordt opgeschort en de bevoorrading wordt verzekerd door de noodleverancier aan het specifiek sociaal tarief.

Aan dit statuut zijn evenwel heel wat toekenningsvoorwaarden verbonden. Oorspronkelijk konden de gezinnen die genoten van een specifiek sociaal tarief op federaal niveau en de gezinnen die in een schuldbemiddelingsprocedure verwickeld waren een aanvraag tot bescherming indienen vanaf de ontvangst van de brief van ingebrekestelling bij achterstallige betaling.

De gezinnen die niet rechtstreeks beantwoordden aan deze criteria, moesten een betalingsplan onderhandelen (eventueel met behulp van het OCMW) met hun leverancier. Ze konden dan slechts een aanvraag tot bescherming indienen op voorwaarde dat ze dit plan niet nageleefd hadden en dat de leverancier hen een brief van "ingebrekestelling voor de niet-naleving van het betalingsplan" had bezorgd.

Deze aanvraag kon ingediend worden bij Brugel of bij het OCMW van de gemeente waarin het leveringspunt gelegen is.

Dit procedureverschil was vaak moeilijk te begrijpen door de verbruikers. Bovendien was de termijn voor het verkrijgen van het statuut van beschermde afnemer door het OCMW of Brugel bijzonder lang, wat het schuldenberg van de gezinnen alleen maar vergrootte.

Ten slotte was het moeten wachten op een niet-naleving van het betalingsplan om te kunnen genieten van bescherming op zich een aansporing tot niet-betaling.

De nieuwe ordonnances vereenvoudigen al deze procedures doordat de gezinnen het statuut van beschermde afnemer kunnen verkrijgen vanaf de ingebrekestelling en dit ongeacht de toekenningscriteria. Door deze wijziging kan het schuldenprobleem ook beperkt worden en worden de gezinnen aangespoord om de aangegane verbintenissen bij het akkoord over een betalingsplan na te leven.

➤ Toekenning van het statuut van beschermde afnemer op basis van een OMNIO-statuu

Volgens dezelfde vereenvoudigingslogica van de toekenningsprocedures van het statuut van beschermde afnemer stelde Brugel voor gezinnen die genieten van een OMNIO-statuu het statuut van beschermde afnemer te verlenen, op voorwaarde dat ze beantwoorden aan de voorwaarden van achterstallige betaling en op eenvoudige aanvraag bij de noodleverancier, door wie ze tevens bevoorraad zouden worden.

De wetgever heeft dit nieuwe criterium om bescherming te verkrijgen opgenomen in de nieuwe ordonnances. Dankzij deze wijziging kunnen de administratieve bepalingen vereenvoudigd worden voor gezinnen die, in elk geval, zouden beantwoorden aan de toekenningsvoorwaarden als ze een dossier zouden indienen bij Brugel.

De moeilijkheid van uitvoering springt echter in het oog, in veel gevallen kennen de mutualiteiten het RVV-statuu immers toe zonder op het attest te vermelden dat de begunstigde rechthebber is via het OMNIO-statuu.

➤ Controle van de voorwaarden en beperking van de duur van het statuut van beschermde afnemer

Het statuut van beschermde afnemer wordt voor een beperkte duur toegekend aan gezinnen in bepaalde kwetsbare omstandigheden (na een maatschappelijk onderzoek, voorwaarden inzake inkomen en gezinssamenstelling, ...).

Tot juli 2011 werd de periode waarin het gezin beschermd werd enkel bepaald door de terugbetalingstermijn van de schuld die deze laatste had opgelopen bij zijn commerciële leverancier. Met de wijzigingen van de ordonnances werd een nieuw criterium aangenomen voor de duur van de beschermde periode. Om te kunnen blijven genieten van het statuut van beschermde afnemer moet het gezin het bewijs leveren, wanneer de noodleverancier het hem vraagt, dat hij nog steeds aan een van de voorwaarden die hem toegang heeft verleend tot het statuut, voldoet.

In werkelijkheid is het gezin beschermd zolang het een bedrag verschuldigd is aan haar commerciële leverancier. Tijdens deze periode wordt het leveringscontract dat de twee partijen bindt, geschorst en valt de levering van de toegangspunten onder de verantwoordelijkheid van de noodleverancier.

Vanaf het moment dat de schuld is terugbetaald, is de commerciële leverancier verplicht de noodleverancier te verwittigen en opnieuw in te staan voor de levering van energie. De schorsing van het leveringscontract wordt opgeheven en het contract gaat opnieuw van kracht.

Indien de noodleverancier, in de loop van deze periode, het bewijs opvraagt dat het gezin nog steeds aan een van de toegangsvoorwaarden tot het statuut van beschermde afnemer voldoet en als deze laatste geen bewijs levert, wordt het statuut van beschermde afnemer ingetrokken. Het contract met de commerciële leverancier wordt niet langer opgeschort en treedt volledig terug in werking.

Deze bepaling moet vermijden dat gezinnen eindelijk genieten van bescherming terwijl hun financiële omstandigheden verbeterd zijn.

De drie laatste bepalingen die we hierboven voorgesteld hebben, moeten de toegang tot de bescherming van het statuut van beschermde afnemer voor kwetsbare gezinnen vergemakkelijken.

Alle nieuwe hierboven voorgestelde maatregelen zouden de komende maanden een impact moeten hebben op het aantal gezinnen dat bevoorraad wordt door de noodleverancier.

Een analyse van de verschillende gevolgen voor de evolutie van het aantal beschermde afnemers moet binnen een redelijke tijdsperiode uitgevoerd worden.

- Het verbod op het afsluiten van energie tijdens de wintermaanden (1 oktober – 31 maart)

Bij de evaluatie van de ordonnanties van het Parlement van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, hebben de parlementariërs kennis genomen van het feit dat de afsluitingen van de energievoorziening voor de particulieren onder contract, strikt genomen, niet verboden waren tijdens de winter. De oorspronkelijke intentie van de parlementariërs, bij het opstellen van de gas- en elektriciteitsordonnantie, was echter om de afsluitingen van energievoorzieningen te verbieden tijdens het koude seizoen.

Om afsluitingen tijdens de koude periodes van het jaar te vermijden, moest er bij vonnis absoluut vermeld worden dat het afsluiten van de toegangspunten uitgesteld moest worden tot het einde van de winterperiode. De tekst hieromtrent werd gewijzigd.

Hieruit blijkt dat de commerciële leveranciers aanvragen tot ontbindingen van het contract kunnen indienen bij het vrederecht op eerder welk moment van het jaar. Als de beslissing van de vrederechter de contractontbinding bevestigt, moet de commerciële leverancier de beslissing aan de afnemer en de netbeheerder, verantwoordelijk voor de effectieve afsluiting van de meters, meedelen. Sibelga kan geen enkele afsluiting van een meter uitvoeren bij beslissing van een vrederechter tussen 1 oktober en 31 maart. Alle afsluitingsbeslissingen van meters moeten worden uitgevoerd na deze winterperiode, vanaf 1 april dus.

Tijdens deze periode wordt de levering van de toegangspunten verzekerd door SIBELGA aan een specifiek sociaal tarief.

6.2 Inningsprocedure en statistische gegevens over de gezinnen

6.2.1 Algemene principes

De inningsprocedures, voorzien door de gas- en elektriciteitsordonnantie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, hebben zonder meer de bedoeling het risico op een afsluiting van de energievoorziening van voornamelijk kwetsbare gezinnen te beperken door hen oplossingen te bieden, ofwel financieel, ofwel via de bescherming van het statuut van beschermde afnemer.

Ze worden omschreven in de artikelen 20quater van de gasordonnantie en 25sexies van de elektriciteitsordonnantie.

Vereenvoudigd bevatten ze de volgende stappen:

- versturen van een aanmaning binnen 15 dagen na de vervaldatum van de factuur,
- versturen van een ingebrekestelling per aangetekende zending en per gewone post ten vroegste binnen 15 dagen en ten laatste binnen 30 dagen volgend op het versturen van de aanmaning,
- voorstel van een redelijk betalingsplan dat door de leverancier ten laatste 7 dagen na het versturen van de ingebrekestelling wordt overgemaakt,
- plaatsing van een vermogensbegrenzer binnen 20 dagen volgend op de ingebrekestelling (enkel in geval van achterstallige betaling van een elektriciteitsfactuur)
- aanvraag tot contractontbinding bij een vrederechter ten vroegste 60 dagen na de ingebrekestelling voor de achterstallige betaling voor het gas en 60 dagen na de plaatsing van de vermogensbegrenzer voor de achterstallige betaling voor de elektriciteit. De aanvraag tot

contractontbinding is ontvankelijk voor de rechter op voorwaarde dat alle vorige stappen gevolgd werden en dat het betalingsplan niet werd nageleefd door de afnemer.

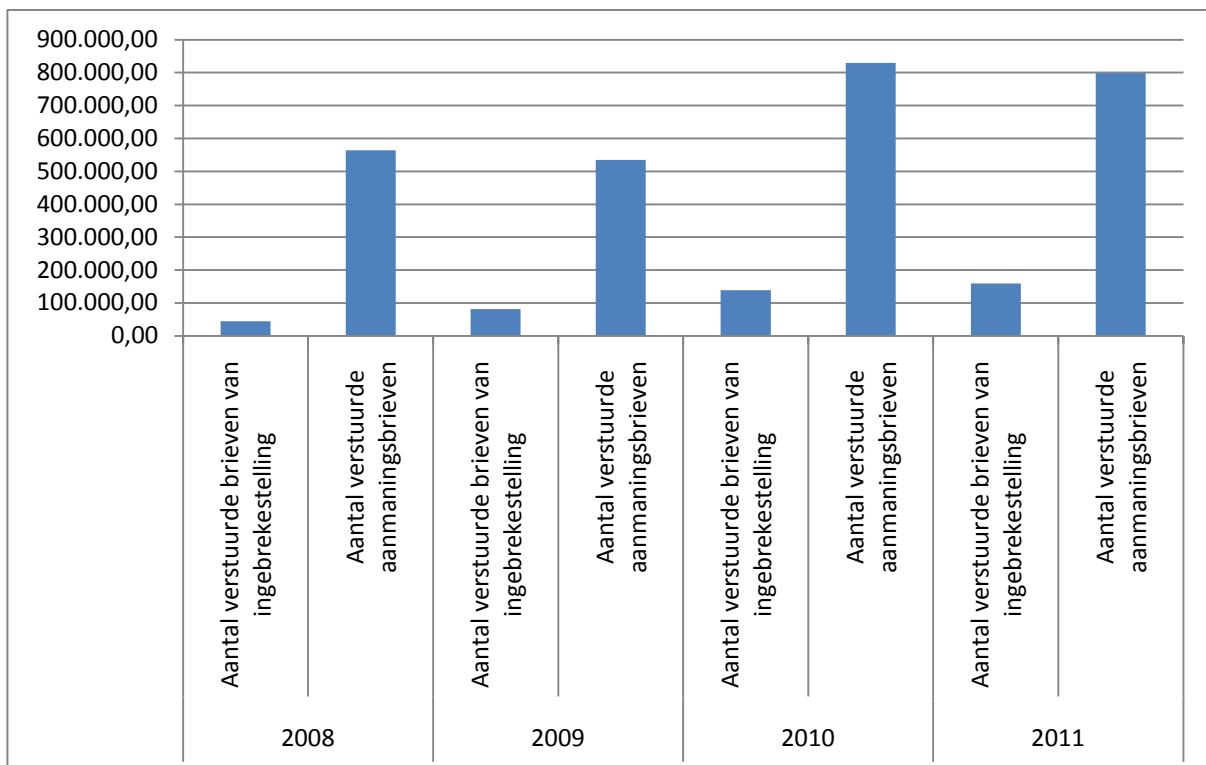
6.2.2 Aanmaningen en ingebrekestellingen

In de loop van het jaar 2011 werden 798.481 aanmaningsbrieven verstuurd voor achterstallige betalingen voor elektriciteit en 618.358 aanmaningsbrieven voor achterstallige betalingen voor gas. Deze cijfers zijn vergelijkbaar met (hoewel iets lager dan) het aantal aanmaningsbrieven die verstuurd werden in 2010.

Over dezelfde periode werden 159.506 brieven van ingebrekestelling verstuurd door de commerciële leveranciers voor elektriciteitsgeschillen en 132.051 voor gasgeschillen. In vergelijking met de cijfers van 2010 is er een toename van ongeveer 14% van het aantal verstuurde ingebrekestellingen, zowel voor elektriciteit als voor gas.

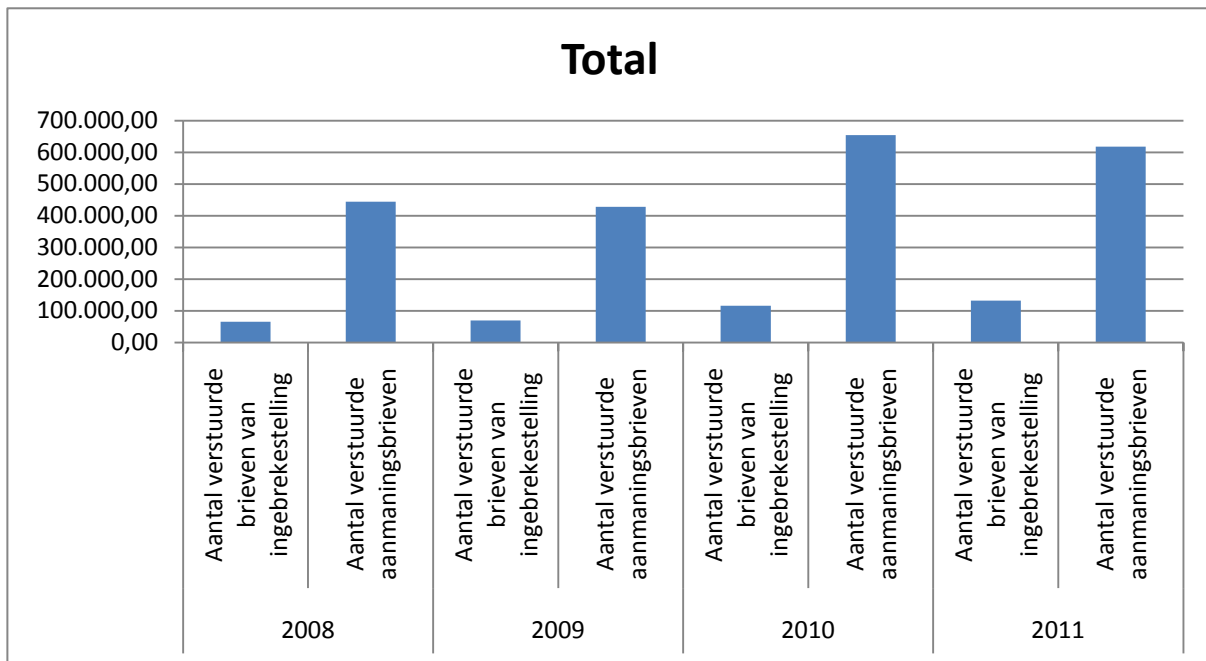
De leveranciers kunnen één aanmaningsbrief of één brief van ingebrekestelling versturen als de afnemer voorzien wordt van beide soorten energie. Conform de wetgeving worden de cijfers van beide energiesoorten ons echter apart meegedeeld. In werkelijkheid ligt het aantal effectief verstuurde brieven lager dan de som van de aanmaningen en ingebrekestellingen voor elektriciteit en gas.

Figuur 21 - Evolutie van het aantal verstuurde brieven van ingebrekestelling door de leveranciers en de netbeheerder voor elektriciteit 2008-2011

Bron: Commerciële leveranciers

Figuur22: Evolutie van het aantal verstuurde brieven van ingebrekestelling door de leveranciers en de netbeheerder voor gas 2008-2011

Bron: Commerciële leveranciers

De lichte daling van het aantal aanmaningen is waarschijnlijk een eerste gevolg van de wijzigingen aan de inningsprocedures die in de ordonnanties worden gespecificeerd.

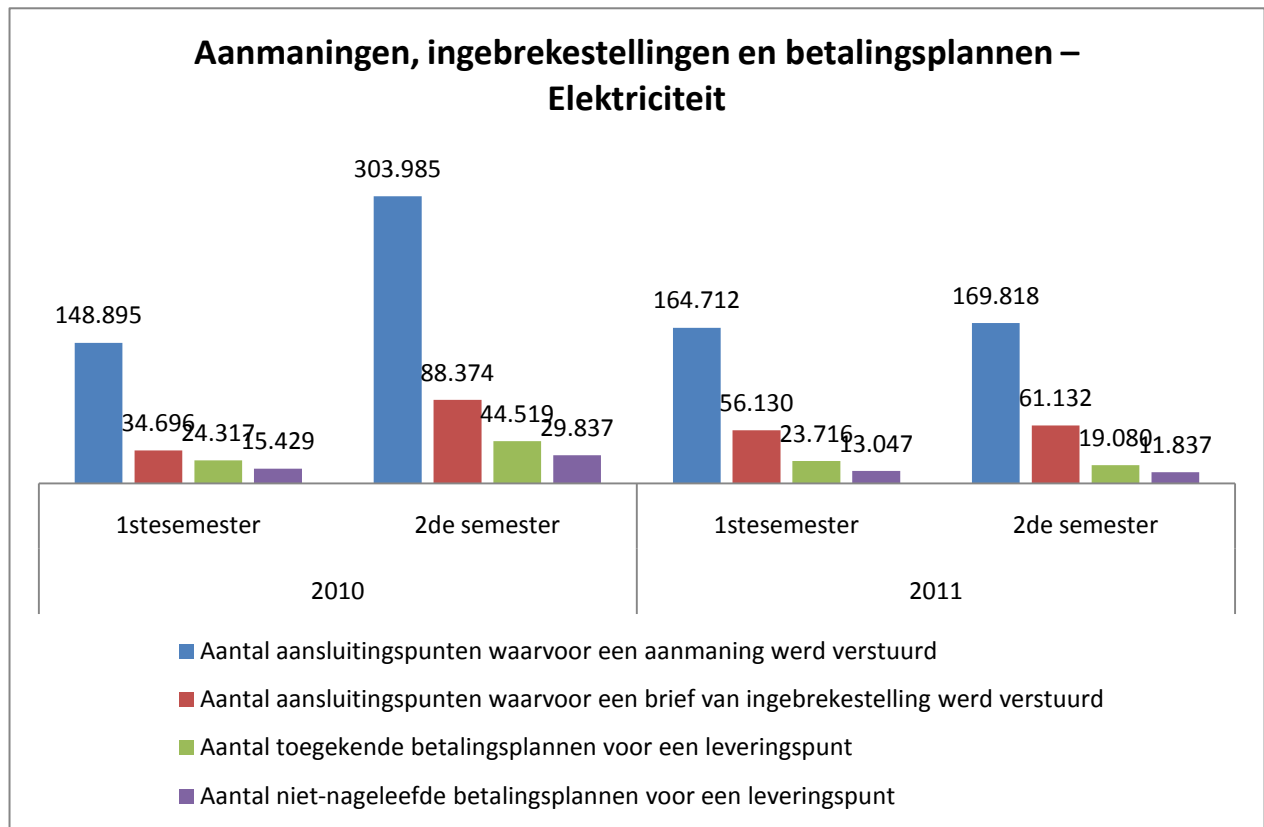
In feite stuurden de leveranciers in het verleden meerdere aanmaningsbrieven vooraleer ze een brief van ingebrekestelling verstuurden. Dit had tot gevolg dat de inningsprocedure verlengd werd, dat het moment waarop de gezinnen een aanvraag tot bescherming konden indienen uitgesteld werd en dat de administratieve kosten opliepen. Sinds 20 augustus 2011 wordt er nog slechts één aanmaningsbrief verstuurd vóór de brief van ingebrekestelling.

Voor dezelfde periode stellen we een toename vast van het aantal brieven van ingebrekestelling dat verstuurd werd door de leveranciers. Het gaat hier om een tegenwicht voor de daling van het aantal aanmaningsbrieven door de wijziging van de wetgeving.

De gezinnen konden immers verschillende aanmaningsbrieven ontvangen vooraleer ze hun situatie tegenover de leverancier regelden. De kosten die voortvloeiden uit de vele aanmaningsbrieven dreven de facturen nog meer de hoogte in.

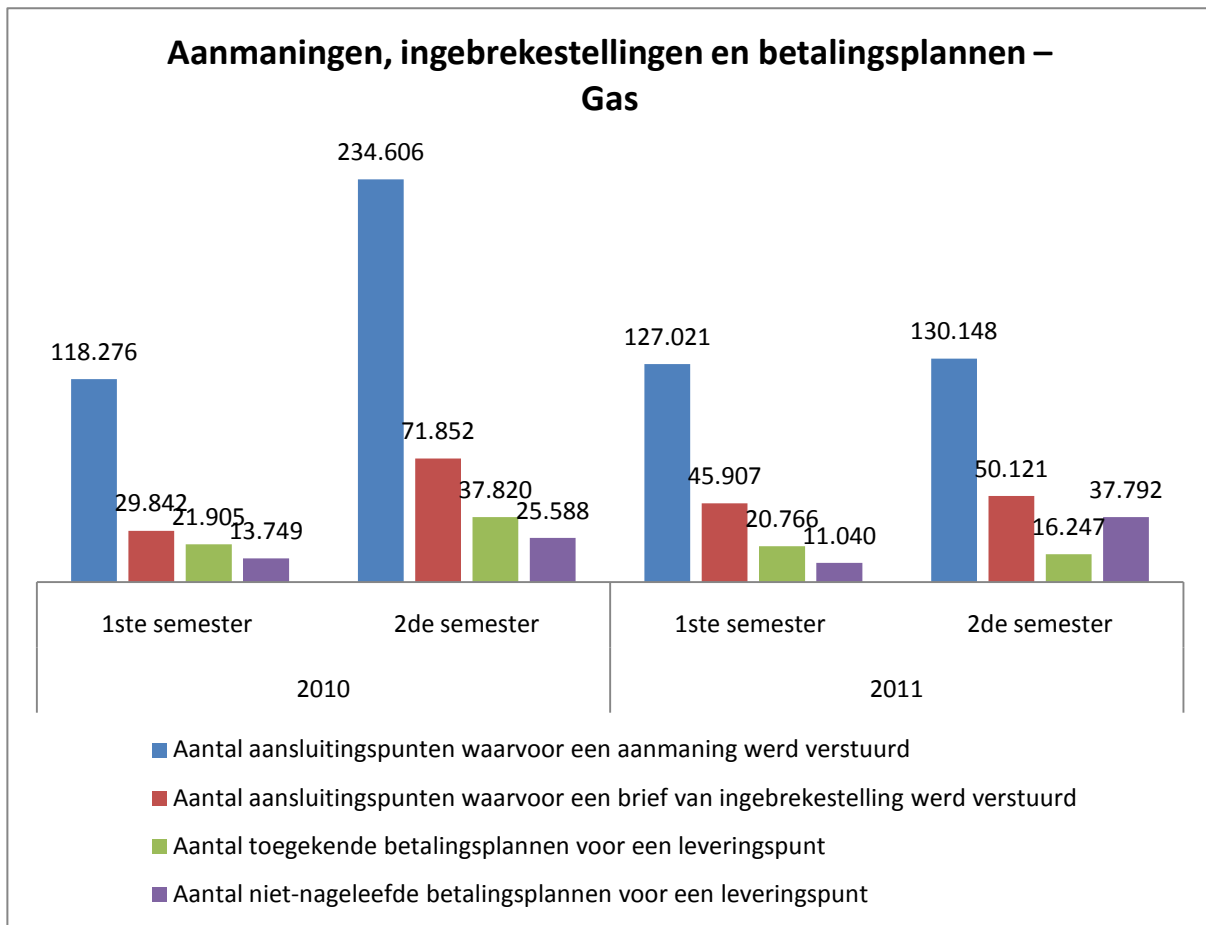
Op heden wordt de brief van ingebrekestelling ten laatste 45 dagen na de factuur verzonden zonder dat er drie of vier aanmaningen aan voorafgingen.

Figuur23: Aantal aanmaningen, ingebrekestellingen, betalingsplannen in 2011 voor elektriciteit

Bron: Commerciële leveranciers

Figuur24: Aantal aanmaningen, ingebrekestellingen, betalingsplannen in 2011 voor gas

Bron: Commerciële leveranciers

In het 1ste semester van 2011 heeft 32,4% van de huishoudelijke afnemers, bevoorraad door commerciële leveranciers, ten minste één aanmaningsbrief voor elektriciteit ontvangen. Dit percentage loopt op tot 34,7% voor gas.

In de loop van het 2de semester van het jaar 2011 stijgt het aandeel aan huishoudelijke afnemers die minstens één aanmaningsbrief hebben ontvangen lichtjes tot 33,3% voor elektriciteit en 35,4% voor gas.

De sterke toename in het tweede trimester van 2010 zet zich niet voort in 2011. Dit neemt echter niet weg dat bijna een derde van de huishoudelijke bevolking van het gewest elk semester een aanmaningsbrief ontvangt.

In de analyse van de verhouding tussen het aantal leveringspunten waarvoor een aanmaning werd verzonden en het aantal leveringspunten dat een brief van ingebrekestelling heeft ontvangen, stellen we een stijging vast tegenover de voorgaande jaren.

Voor elektriciteit is de verhouding 34% in het eerste semester (voor 23% in 2010) en 36% in het tweede (voor 29% in 2010).

Voor gas is de verhouding 36% in het eerste semester en 38,5% in het tweede semester. Deze verhouding was, respectievelijk 24% en 30,6% in 2010.

Inzake de mate waarin de gezinnen het betalingsplan nakomen is er een sterk contrast naargelang de verschillende soorten energie. Eind 2011 kenden slechts 11.837 afnemers minstens 1 achterstallige terugbetaling van de elektriciteitsfacturen. Er is een duidelijke verbetering vast te stellen in vergelijking tot het jaar 2010, waarin 29.837 afnemers met dezelfde moeilijkheden te kampen hadden.

Daarentegen is het aantal gezinnen met terugbetalingsproblemen voor hun gasschuld sterk gestegen. 37.792 afnemers lieten na hun betalingsplan op te volgen op het einde van het jaar 2011, ofwel 48% meer dan in dezelfde periode van het vorige jaar.

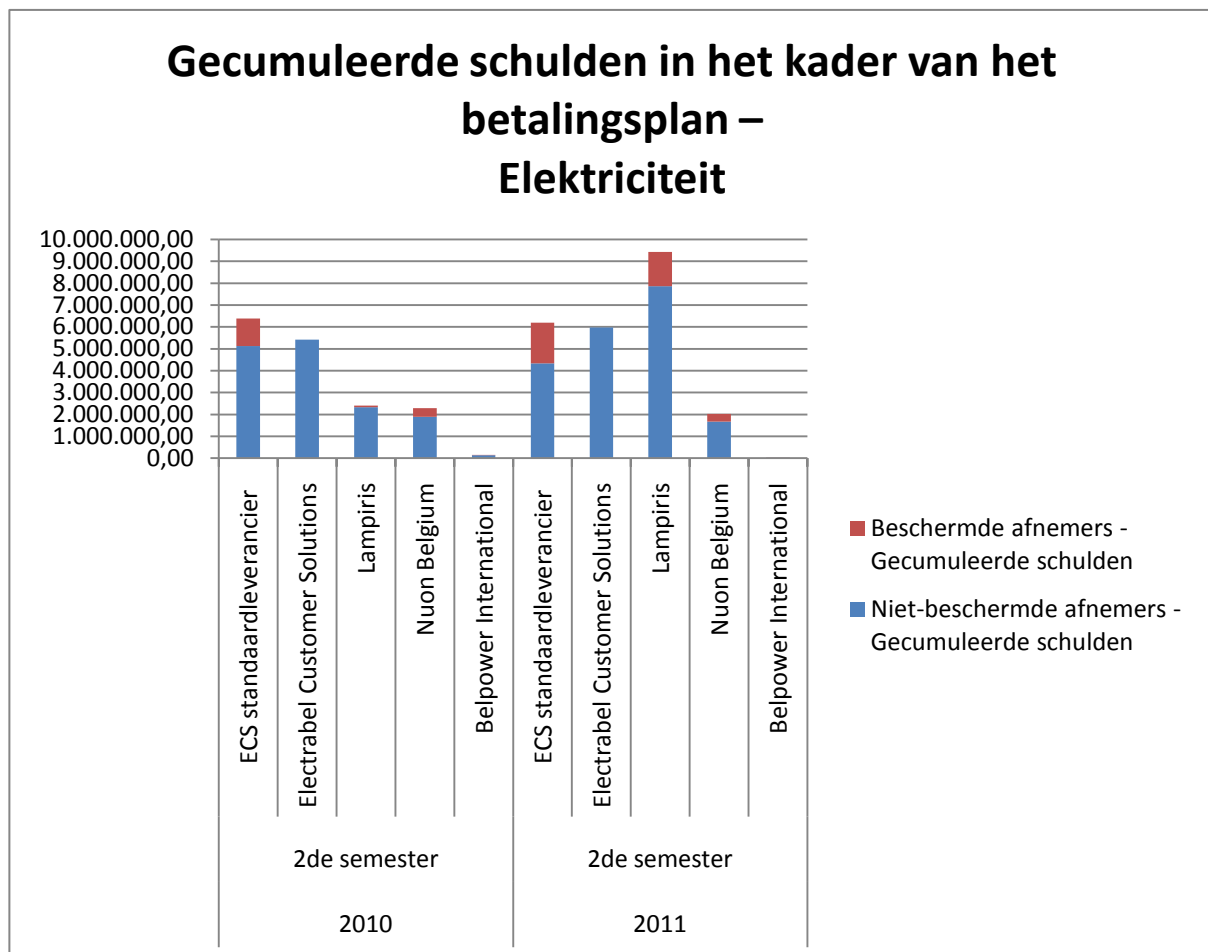
6.2.3 Schulden bij commerciële leveranciers

Als een afnemer zijn facturen niet heeft betaald voor de vervaldatum, kunnen de leveranciers de inningsprocedure opstarten door hem een aanmaning te sturen.

Vanaf het moment dat een factuur leidt tot een aanmaningsbrief, worden de verschuldigde bedragen opgenomen in de schuldenlast van de leverancier.

De beschermde afnemers die in de grafiek vermeld worden, zijn de afnemers die bevoorraad worden door commerciële leveranciers en die het specifieke sociaal tarief genieten. Het gaat hier dus wel degelijk om federaal beschermde afnemers.

Figuur25: Gecumuleerde schulden per leverancier in € - elektriciteit 2010-2011

Bron: Commerciële leveranciers

Op 31 december 2011 bedroeg de uitstaande schuld bij alle commerciële leveranciers samen voor elektriciteitsleveringen 23,641 miljoen euro waarvan bijna 3,8 miljoen verschuldigd was door afnemers die genieten van het SST.

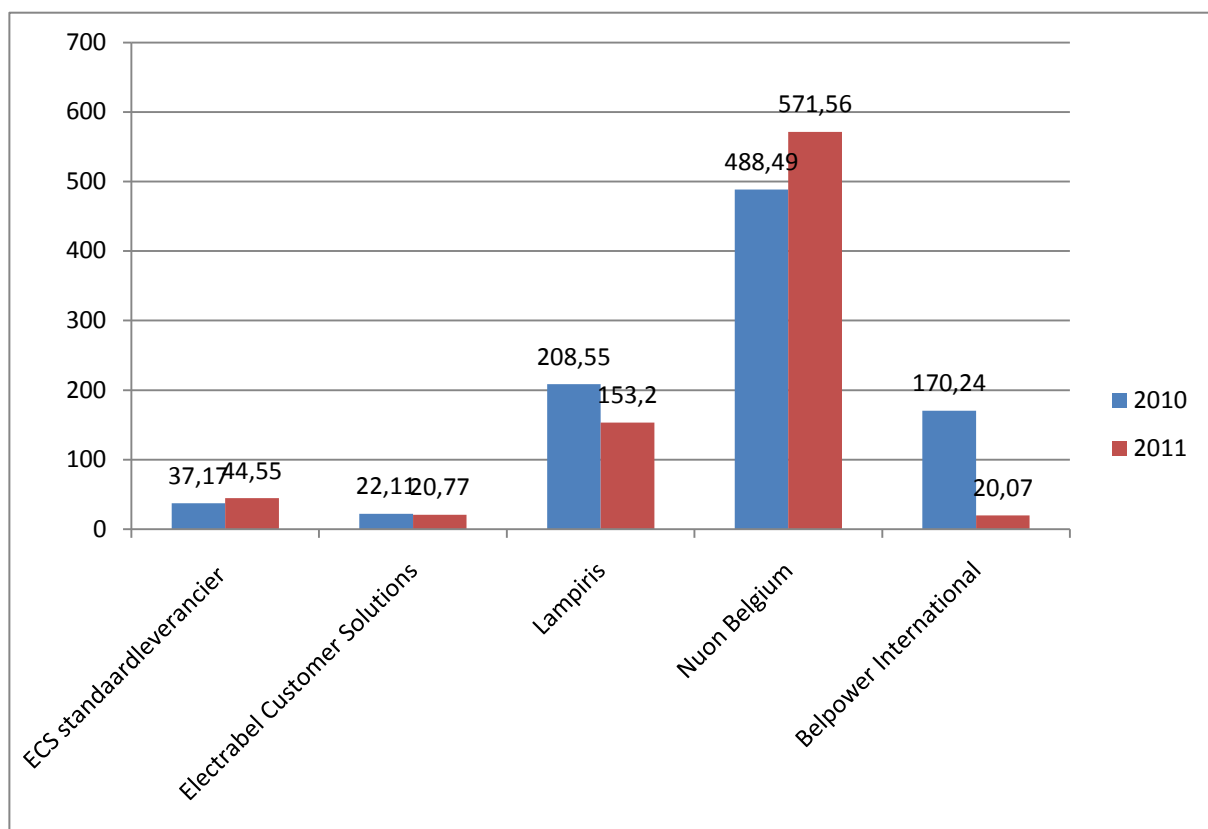
De schulden gaan op een jaar tijd met meer dan 7 miljoen euro de hoogte in (16,628 miljoen op 31 december 2010). Het verschil ligt bijna uitsluitend bij de leverancier Lampiris die een enorme toename van uitstaande schulden kent, terwijl de situatie bij de andere leveranciers relatief stabiel blijft.

Deze stijging zou het gevolg kunnen zijn van een grote migratie van afnemers met structurele betalingsmoeilijkheden die de historische leverancier massaal hebben verlaten op het einde van een contract van drie jaar en die een contract met een nieuwe leverancier hebben afgesloten die vooral actief is op de huishoudelijke markt.

Het aandeel van de opgelopen schuld van de afnemers die genieten van het federale SST is sterk gegroeid, van 10% einde 2010 (voor een bedrag in absolute waarde van 1,7 miljoen euro) tot 16% einde 2011 (de bedragen in absolute waarden zijn meer dan verdubbeld tot bijna 3,8 miljoen euro).

Dit zou de aanzienlijke toename kunnen verklaren van het aantal begunstigden van het SST dankzij de automatisering van de toekenning van het sociaal tarief.

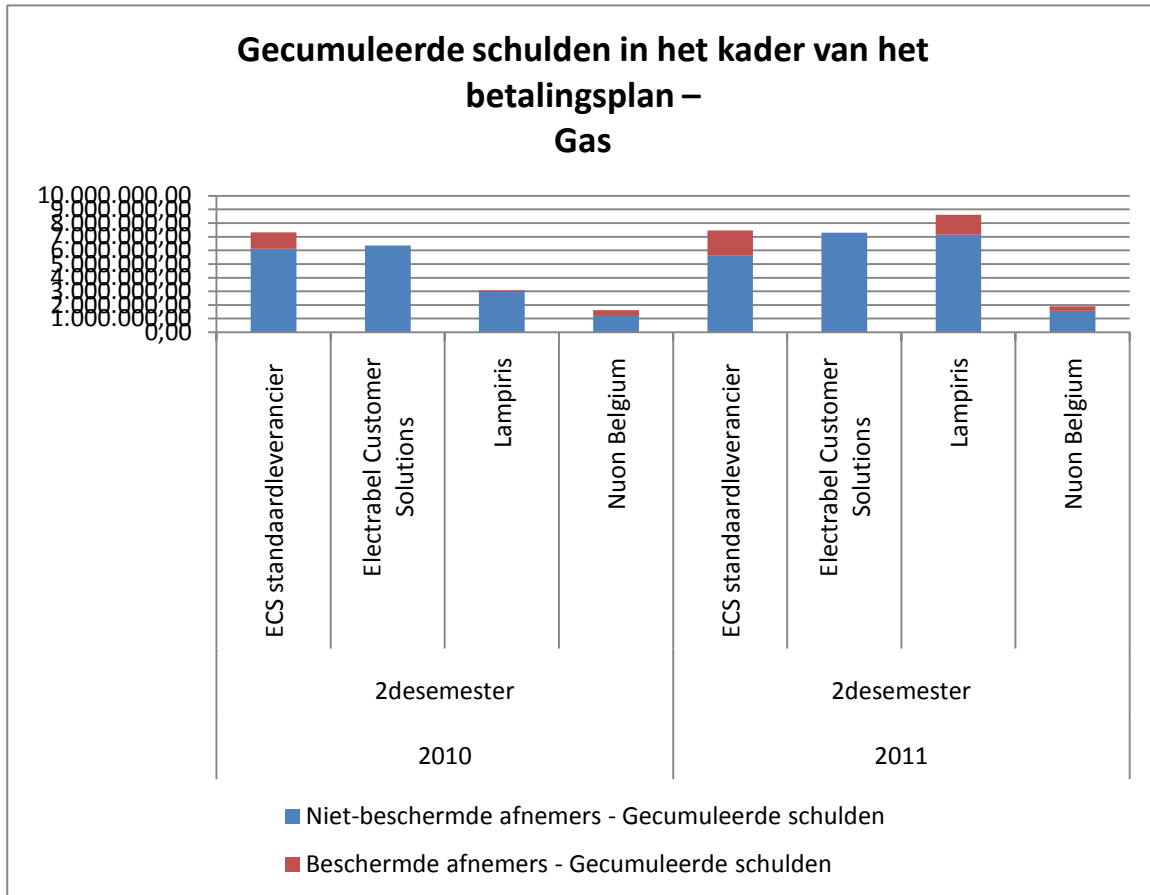
Figuur26: Gemiddeld verschuldigd bedrag per leveringspunt - elektriciteit 2010-2011

Bron: Commerciële leveranciers

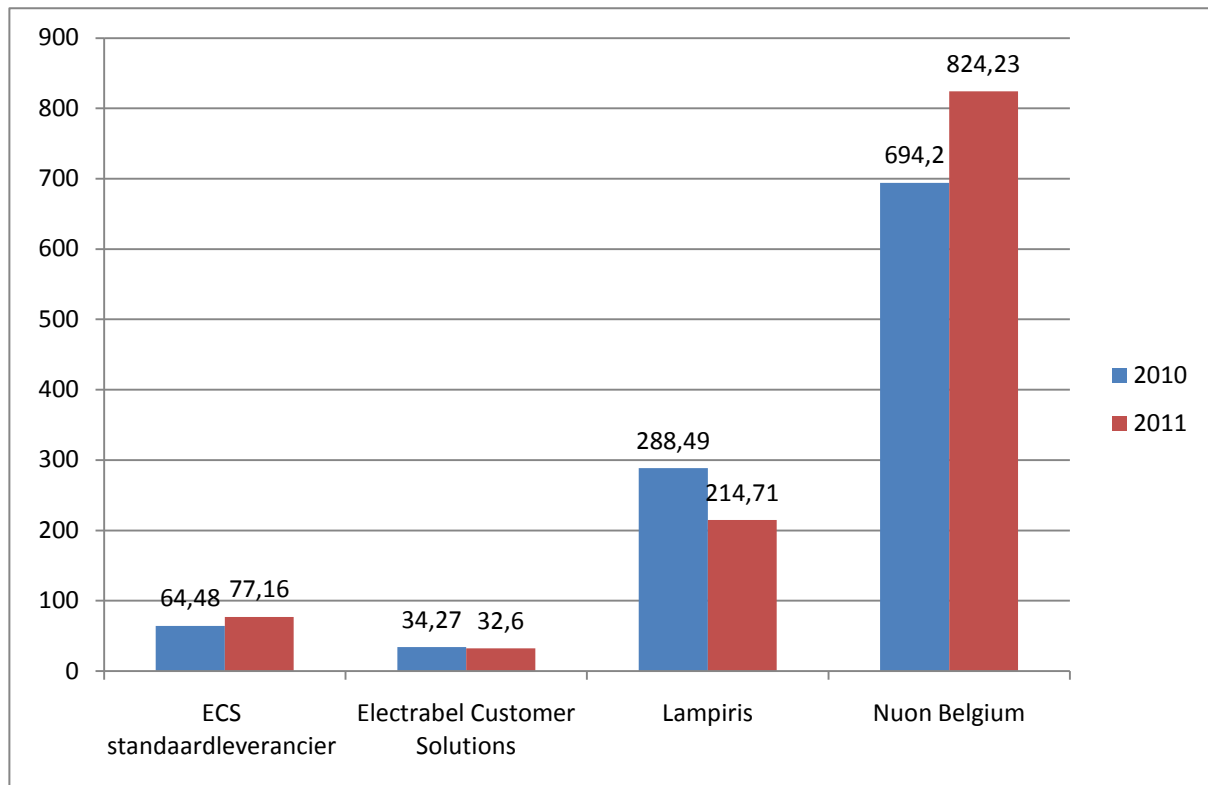
Door het bedrag van de schuldbedragen voor elke leverancier met zijn aantal leveringspunten te vergelijken, stellen we een grote ongelijkheid vast tussen de leveranciers onderling. Deze verschillen geven blijk van de verschillende filosofieën in de aanpak van schulden. De leveranciers met een grotere schuldenverhouding zijn degenen die de procedures van contractontbinding niet systematisch opstarten.

Figuur27: Gecumuleerde schulden per leverancier in € - gas 2010-2011

Bron: Commerciële leveranciers

Figuur28: Gemiddeld verschuldigd bedrag per leveringspunt - gas 2010-2011

Bron: Commerciële leveranciers

De vaststellingen voor elektriciteit zien we terugkeren bij de analyse van de schulden op de gasfacturen. Op 31 december 2011 bedroeg het totale niet-betaalde bedrag door de afnemers van gas meer dan 25,2 miljoen euro (tegenover 18,4 miljoen euro in 2010, ofwel een verhoging van bijna 7 miljoen euro op een jaar tijd).

Net als voor elektriciteit is de leverancier met de grootste schuldtoename Lampiris. De redenen voor deze toename zijn identiek aan die voor elektriciteit.

De proportie van de verschuldigde bedragen door de begunstigen van het SST kent ook een sterke stijging, gaande van 9% einde 2010 tot 14% einde 2011. Het bedrag in absolute waarde is meer dan verdubbeld, van 1,6 miljoen tot meer dan 3,6 miljoen euro.

6.2.4 De vermogensbegrenzers

Zoals vermeld in de algemene principes van de inningsprocedure hierboven, kan een aanvraag tot plaatsing van een vermogensbegrenzer bij een particulier ingediend worden door een commerciële leverancier na het versturen van de brief van ingebrekestelling voor de achterstallige betaling van een factuur. Het is de netbeheerder die de vermogensbegrenzers plaatst. De plaatsings- en verwijderingskosten zijn ten laste van de netbeheerder en worden ingeschreven in het budget van de openbaredienststopdrachten.

In 2011 vond er een belangrijke wijziging plaats voor de vermogensbegrenzers. Vanaf de inwerkingtreding van de nieuwe elektriciteitsordonnantie wordt het vermogen namelijk niet meer

begrensd tot 1380 W, dit plafond werd opgetrokken tot 2300 W. Deze wijziging houdt een verandering in wat het gebruikte materiaal betreft.

Vanaf de inwerkingtreding van deze maatregel gaat de netbeheerder over tot plaatsing van een vermogensbegrenzer van 2300 W voor elke aanvraag die door een commerciële leverancier wordt ingediend.

Voor de reeds geplaatste vermogensbegrenzers van 1380 W is er geen systematische vervanging voorzien. De particulieren bij wie ze zijn geplaatst kunnen echter, op hun verzoek, de schakelaars die het vermogen beperken laten vervangen om over een beschikbaar vermogen te beschikken overeenkomstig de wetgeving. Deze aanvraag moet worden ingediend bij de netbeheerder.

Sinds de vrijmaking van de energiemarkt stellen we een gestage toename van het aantal vermogensbegrenzers vast in het Gewest. Dit aantal ging van 11.127 begrenzers op het einde van het jaar 2007 naar 18.046 einde 2011.

Augustus 2011 was de eerste maand waarin vermogensbegrenzers van 2300 W werden geïnstalleerd. Tegelijk met deze installaties stellen we een geleidelijke vermindering vast van het aantal vermogensbegrenzers van 1380 W. Deze vermindering is vooral merkbaar bij huishoudelijke afnemers die niet zijn beschermd door het regionale statuut. Dit kan worden verklaard door de relatief korte levensduur²⁵ van de vermogensbegrenzers. Het aantal vermogensbegrenzers van 1380 W zou geleidelijk aan moeten dalen in de loop van het jaar 2012. Toch zouden ze niet volledig mogen verdwijnen. Een gedeelte van de huishoudelijke populatie in Brussel is tevreden met dit beperkte beschikbare vermogen. Zij zullen geen specifieke stappen ondernemen om hun vermogensbegrenzer te laten vervangen. De netbeheerder heeft geen programma voor de systematische vervanging van de vermogensbegrenzers. De vermogensbegrenzers 1380 W worden verwijderd op verzoek van een afnemer of bij de intrekking.

Paradoxaal genoeg blijft het aantal vermogensbegrenzers van 1380 W die geplaatst zijn bij de gezinnen die genieten van het Brusselse statuut van beschermde afnemer erg stabiel, terwijl er ook hier een afname in de loop van de tijd te verwachten viel (al was het maar door het aantal aanvragen tot vervanging van begrenzers voor een vermogensverhoging tot 2300 of zelfs 4600 W).

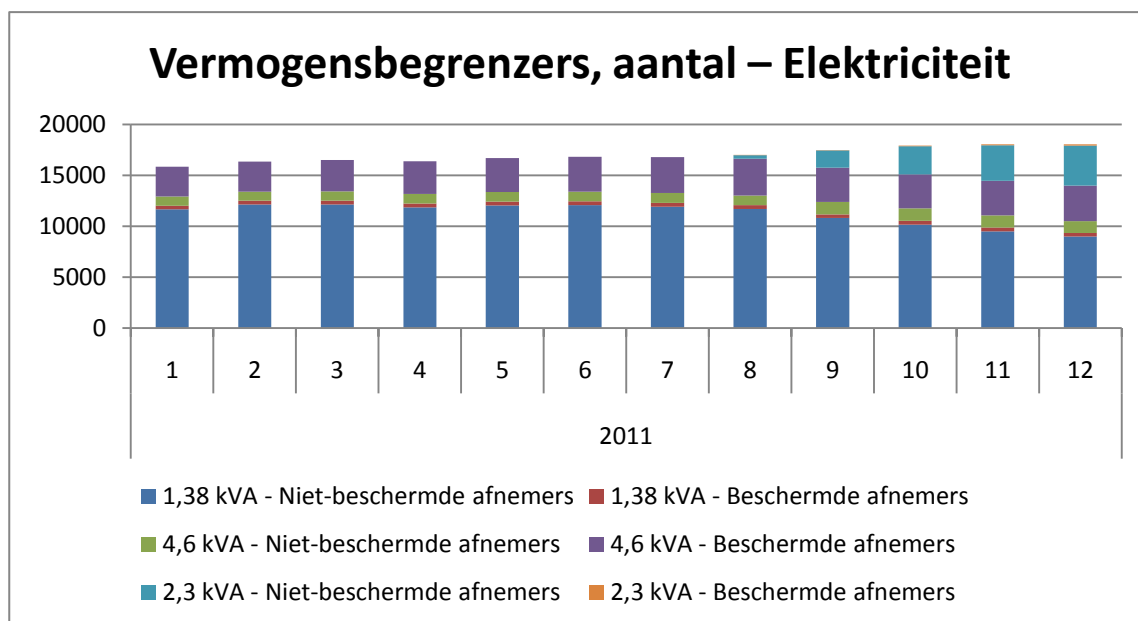
De optrekking van het minimumvermogen dat ter beschikking gesteld wordt van gezinnen, vergezeld van de "guidelines", ter omkadering van de aanvragen tot terugkeer naar het oorspronkelijke vermogen met een maximum van 4600 W²⁶ vanaf augustus 2011, doet het aantal vermogensbegrenzers van 4600 stabiliseren, zelfs lichtjes dalen. Er moet een analyse over een langere periode uitgevoerd worden om conclusies te kunnen trekken over de gevolgen van deze nieuwe bepalingen.

---

²⁵De mediane levensduur (= aantal dagen van installatie, tussen de datum van de plaatsing en de datum van de verwijdering) bedraagt 31 dagen. 79% van de vermogensbegrenzers van 1380 W wordt binnen 120 dagen verwijderd.

²⁶ Zie het punt "Mogelijkheid voor de OCMW's om het volledige vermogen weer op te trekken naar een maximum van 4600 W." van het huidige jaarverslag.

Figuur 29: Aantal vermogensbegrenzers in 2011 / elektriciteit

Bron: Sibelga

Tabel 22 - Evolutie van het aantal vermogensbegrenzers in 2011

	1,38 kVA		2,3 kVA		4,6 kVA		Totaal
	Beschermde	Niet beschermde	Beschermde	Niet beschermde	Beschermde	Niet beschermde	
1	350	11668			2921	910	15849
2	376	12125			2950	900	16351
3	392	12126			3075	917	16510
4	380	11867			3209	933	16389
5	389	12032			3322	937	16680
6	385	12063			3423	938	16809
7	370	11930			3532	954	16786
8	370	11701	5	344	3622	932	16974
9	335	10820	28	1703	3355	1237	17478
10	370	10153	75	2754	3327	1236	17915
11	367	9512	104	3480	3371	1302	18036
12	358	8990	132	3915	3502	1149	18046

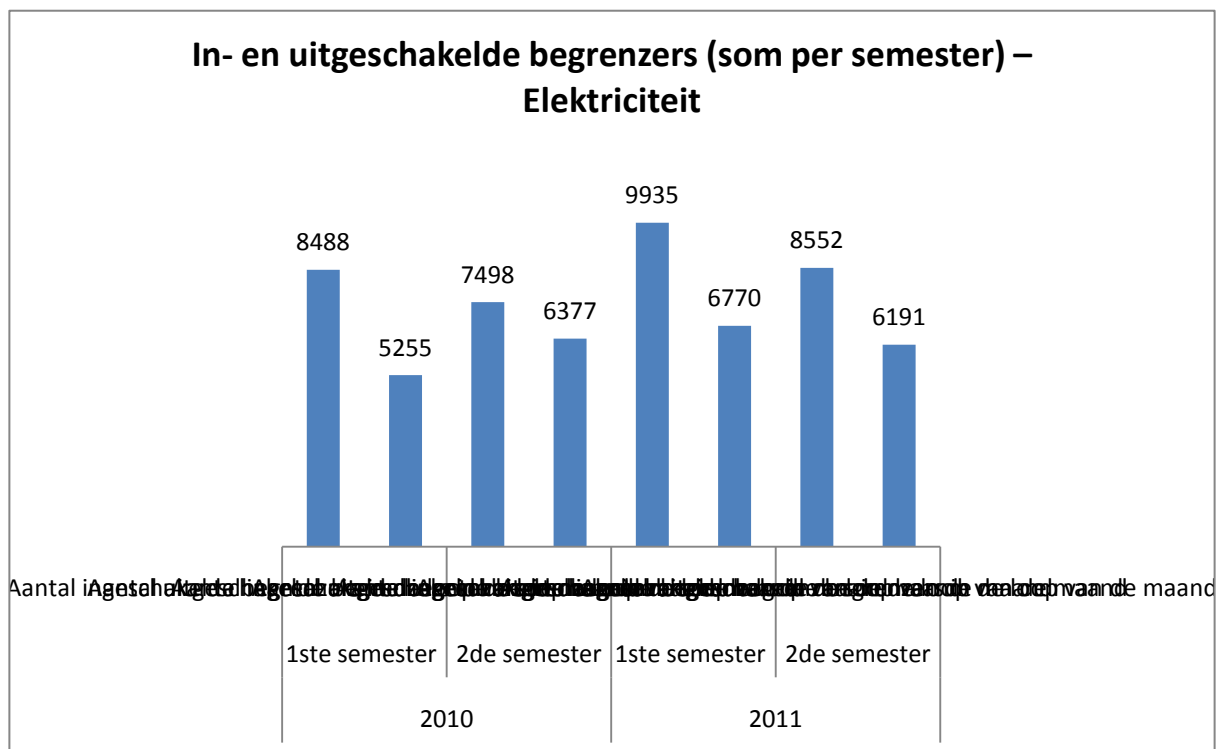
Bron: Sibelga

De toename van het aantal vermogensbegrenzers is het gevolg van een dynamische activiteit van talloze plaatsingen en verwijderingen. Een geplaatste begrenzer blijft niet eendeloos geïnstalleerd bij een particulier.

Als de afnemer zijn schuld heeft afgelost (of als hij de helft van zijn schuld betaald heeft conform bepaalde voorwaarden), kan hij de intrekking van de vermogensbegrenzer aanvragen. Er is dus een regelmatige technische activiteit op dit vlak. Het aantal bevoorradde leveringspunten met begrenzer in het begin van het jaar stemt niet noodzakelijk overeen met het aantal bevoorradde leveringspunten op het einde van het jaar. In de loop van het jaar 2011 werden er 18.487 vermogensbegrenzers geplaatst (ofwel 16% meer dan in 2010) en 12.961 verwijderd (ofwel 11% meer dan in 2010).

Sinds 2007 is het aantal ingeschakelde vermogensbegrenzers nog steeds groter dan het aantal uitgeschakelde begrenzers. Hieruit volgt dat steeds meer inwoners van Brussel leven met een beperkte elektrische bevoorradings. Gaande van 2,2% van de inwoners in 2007 tot 3,5% op heden.

Figuur30: Totaal aantal ingeschakelde en uitgeschakelde vermogensbegrenzers per semester in 2010-2011

Bron: Sibelga

De plaatsing en de vervanging van de vermogensbegrenzers vereisen voorts een groot aantal verplaatsingen. Dat is voornamelijk te wijten aan het feit dat de technici niet gemakkelijk toegang krijgen tot de woning bij de plaatsing van de vermogensbegrenzer. Ofwel is de persoon afwezig, ofwel weigert de persoon de toegang tot zijn meter.

6.2.5 De aanvragen tot contractontbinding voor de vrederechter

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kan het afsluiten van gas en/of elektriciteit slechts optreden in bepaalde gevallen die uitdrukkelijk voorzien zijn door de ordonnanties en mits minutieuze naleving van de verschillende stappen van de hiertoe voorziene procedures²⁷²⁸.

Het aantal aanvragen tot contractontbinding is sterk gestegen in het tweede semester van 2010. Sinds dat moment zijn ze erg talrijk, ze lopen op tot meer dan 32.000 per jaar voor elektriciteit en meer dan 23.500 voor gas.

Het is evenwel niet mogelijk na te gaan of dit grote aantal aanvragen tot contractontbinding systematisch verschillende leveringspunten betreft of dat het leveringspunten betreft waarvoor verschillende herhaalde aanvragen ingediend werden door eenzelfde leverancier, of zelfs door verschillende leveranciers (bijvoorbeeld na een verandering van leveringscontract).

De noodleverancier moet ook toestemming tot afsluiting vragen bij het vrederecht als hij een leveringscontract wil opheffen mits naleving van de in de artikelen 20sexies § 8 al. 3 van de gasordonnantie²⁹ en 25octies § 8 al. 3 van de elektriciteitsordonnantie³⁰ omschreven procedure. In

---

²⁷ Artikel 20sexies § 1 van de gasordonnantie: "Als het afbetalingsplan niet wordt nageleefd en indien de afnemer niet als beschermde afnemer werd erkend, kan de leverancier aan de vrederechter de ontbinding van het contract verbonden met het gezin en de toestemming tot afsluiting door de netbeheerder vragen na het bewijs te hebben geleverd van de naleving van de procedure voorzien in de artikelen 20bis tot 20quinquies en na handhaving van de levering gedurende een periode van minimum zestig dagen op onafgebroken wijze vanaf de datum waarop de ingebrekestelling aan het gezin werd overgemaakt."

²⁸ Artikel 25octies § 1 van de elektriciteitsordonnantie: "Als het afbetalingsplan niet wordt nageleefd en indien de afnemer niet als beschermde afnemer werd erkend, kan de leverancier aan de vrederechter de ontbinding van het contract verbonden met het gezin en de toestemming tot afsluiting door de netbeheerder vragen na het bewijs te hebben geleverd van de naleving van de procedure voorzien in de artikelen 25ter tot 25septies en na handhaving van de levering gedurende een periode van minimum zestig dagen op onafgebroken wijze vanaf de datum waarop de vermogensbegrenzer geplaatst werd of verondersteld werd geplaatst te zijn geweest."

²⁹ Artikel 20sexies § 8 al. 3 : "Als de afnemer in gebreke van betaling blijft ten opzichte van de noodleverancier, nadat deze hem in gebreke heeft gesteld, dan maakt deze leverancier het leveringspunt, de naam en het adres van de beschermde afnemer over aan het OCMW van de gemeente. Als deze leverancier ten laatste zestig dagen na de overmaking van de naam van de klant aan het OCMW, de noodleverancier niet heeft verwittigd dat deze afnemer van een sociale steun geniet van het OCMW of geen voorstel tot een afbetalingsplan heeft overgemaakt aan de noodleverancier voor alle schulden tegenover de noodleverancier, medeondertekend voor akkoord door de afnemer, kan de noodleverancier voor de vrederechter de ontbinding van het leveringscontract bij de noodleverancier aanvragen met bewijs van de naleving van de voorziene procedure. De noodleverancier kan eveneens de ontbinding van het contract van de noodleverancier aanvragen in geval van niet-naleving van het hierboven vermelde afbetalingsplan. De ontbinding van het contract brengt van rechtswege de ontbinding van het contract met de oorspronkelijke leverancier met zich mee".

³⁰ Artikel 25octies § 8 al. 3 : "Als de afnemer in gebreke van betaling blijft ten opzichte van de noodleverancier, nadat deze hem in gebreke heeft gesteld, dan maakt deze leverancier het leveringspunt, de naam en het adres van de beschermde afnemer over aan het OCMW van de gemeente. Als deze leverancier ten laatste zestig dagen na de overmaking van de naam van de klant aan het OCMW, de noodleverancier niet heeft verwittigd dat deze afnemer van een sociale steun geniet van het OCMW of geen voorstel tot een afbetalingsplan heeft overgemaakt aan de noodleverancier voor alle schulden tegenover de noodleverancier, medeondertekend voor akkoord door de afnemer, kan de noodleverancier voor de vrederechter de ontbinding van het leveringscontract bij de noodleverancier aanvragen met bewijs van de naleving van de voorziene procedure. De noodleverancier kan eveneens de ontbinding van het contract van de noodleverancier aanvragen in geval van niet-naleving van het hierboven vermelde afbetalingsplan. De ontbinding

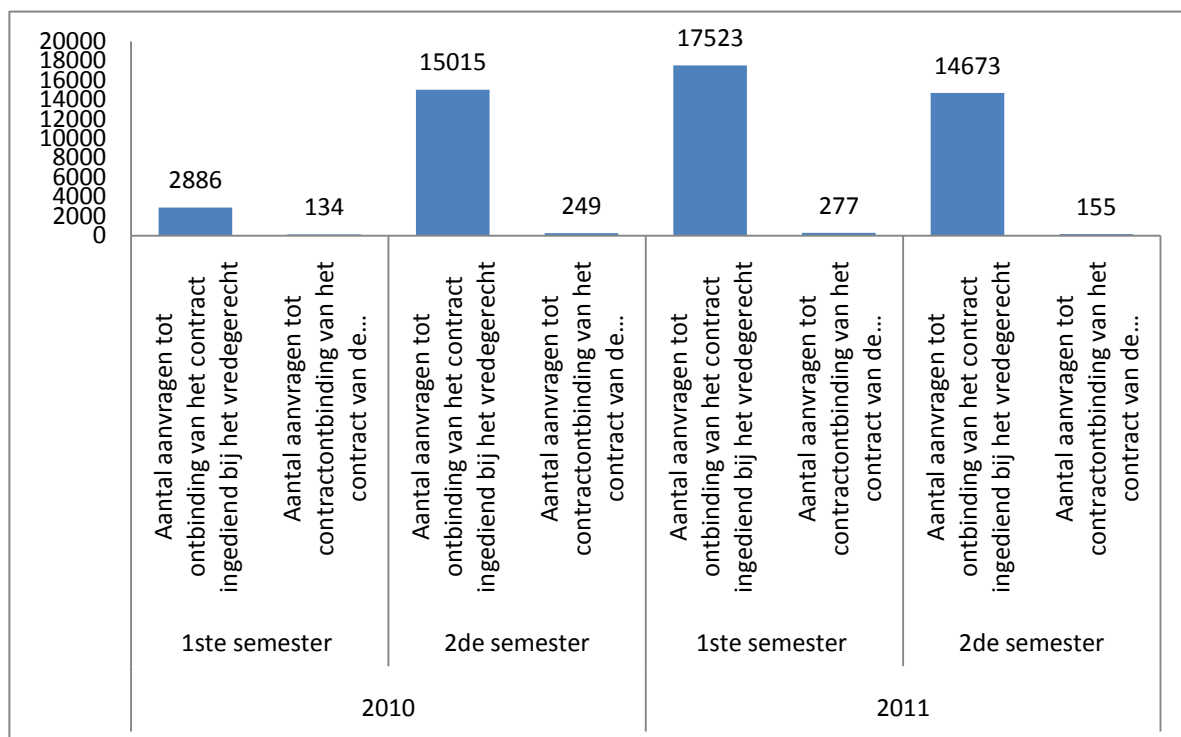
dergelijk geval houdt de ontbinding van het contract dat de noodleverancier met zijn afnemer verbindt, tevens de ontbinding van het contract met de commerciële leverancier in.

Door haar missie van noodleverancier staat Sibelga in contact met een cliënteel dat in het verleden al moeilijkheden had met het betalen van de energiefacturen en dat een relatief laag inkomen heeft. Het is dan ook logisch dat de netbeheerder te maken heeft met een relatief groot aantal onbetaalde bedragen.

In haar verslag over de uitvoering van haar openbaredienstverplichtingen informeert Sibelga ons dat het aantal beschermde afnemers die niet betalen groot is en in stijgende lijn gaat. Bijna 56% van haar cliënteel zag zich in 2011 geconfronteerd met achterstallige betalingen.

Ondanks dit grote percentage van onbetaalde facturen ligt het aantal door Sibelga ingediende aanvragen tot contractontbinding relatief laag. Dit wordt verklaard door een bereidheid om de situatie van niet-betaling in der minne te regelen, met name door te onderhandelen over betalingsplannen in overeenstemming met de inkomens van de gezinnen. Bovendien heeft Sibelga akkoorden gesloten met verschillende OCMW's in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om een gedeelte van de schulden van beschermde afnemers kwijt te schelden.

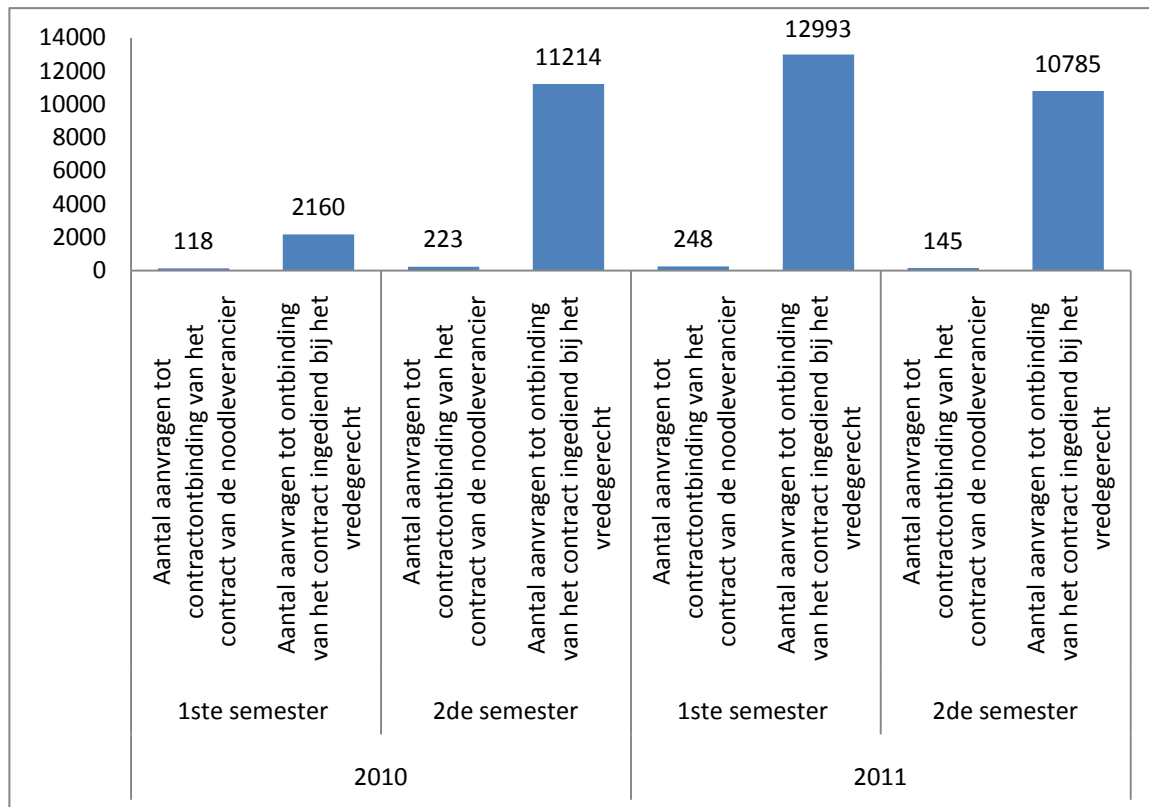
Figuur31: Aantal aanvragen tot contractontbinding - elektriciteit 2010-2011

Bron: Sibelga en commerciële leveranciers

van het contract brengt van rechtswege de ontbinding van het contract met de oorspronkelijke leverancier met zich mee".

Figuur 32: Aantal aanvragen tot contractontbinding - gas 2010-2011

Bron: Sibelga en commerciële leveranciers

6.2.6 Afsluiting van de energievoorziening

Sinds de maand augustus 2011 is het verboden om de energievoorziening in een huishoudelijke woning tijdens de winterperiode af te sluiten (1 oktober – 31 maart) op voorwaarde dat deze afsluiting het gevolg is van een beslissing van een vrederechter na de ontbinding van het contract tussen de commerciële leverancier en zijn afnemer en dat er geen enkel gevaar is voor de veiligheid van de inwoners of de burens.

In 2011 heeft Sibelga 201 afsluitingen van de elektriciteitsvoorziening afgedwongen via de vrederechter en 171 afsluitingen van de gasvoorziening. Deze terugloop van het aantal afsluitingen in vergelijking met de vorige jaren wordt gedeeltelijk verklaard door het verbod op winterafsluitingen. Het gevaar bestaat dat er een seizoensgebonden inhaalfenomeen zou optreden aan het einde van de winter met een groot aantal uit te voeren afsluitingen in april 2012.

Dat neemt echter niet weg dat er een markant verschil is tussen het aantal aanvragen tot contractontbinding die ingediend worden door de leveranciers en het aantal afsluitingen die toegestaan worden door de vrederechter.

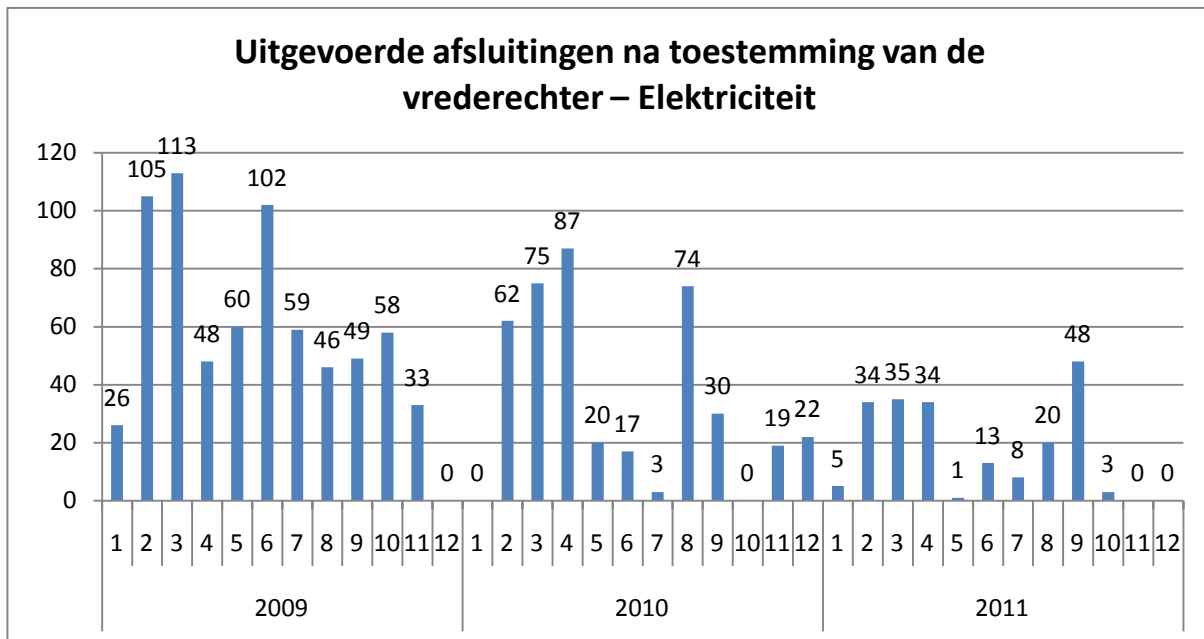
- Hiervoor zijn meerdere verklaringen mogelijk:
- verzadiging van de vredege rechten: door het stijgende aantal aanvragen tot contractontbinding lopen de leveranciers het risico van een nog grotere overbelasting van de vredege rechten, met een langere wachttijd om een beslissing te krijgen tot gevolg.

- De actie van de vrederechters zelf die de voorkeur geven aan andere oplossingen boven afsluiting. Enkele voorbeelden:
- de heronderhandeling van het betalingsplan op basis van het gezinsinkomen of de collectieve schuldenregeling;
  - de samenwerking met een OCMW om de rechtzoekende te helpen bij de diverse stappen;
  - de verzending naar de rol³¹ om verschillende redenen, bijvoorbeeld indien het dossier niet compleet is.

Met de scheiding der machten in het achterhoofd en in overeenstemming met de aan Brugel toegekende bevoegdheden, is het niet aan de regulator om het werk van de gerechtelijke instanties te onderzoeken en becommentariëren.

In 2011 zien we dat er 3 afsluitingen van de elektriciteitsvoorziening en 4 van de gasvoorziening werden opgetekend in de maand oktober, in strijd met het afsluitingsverbod gedurende de winterperiode. Het gaat hier om een registratieprobleem van de gegevens. In de praktijk werden de afsluitingen in de maand september (buiten de winterperiode) voltrokken maar om technische redenen werden de gegevens bij de registratie gecodeerd in het begin van de maand oktober.

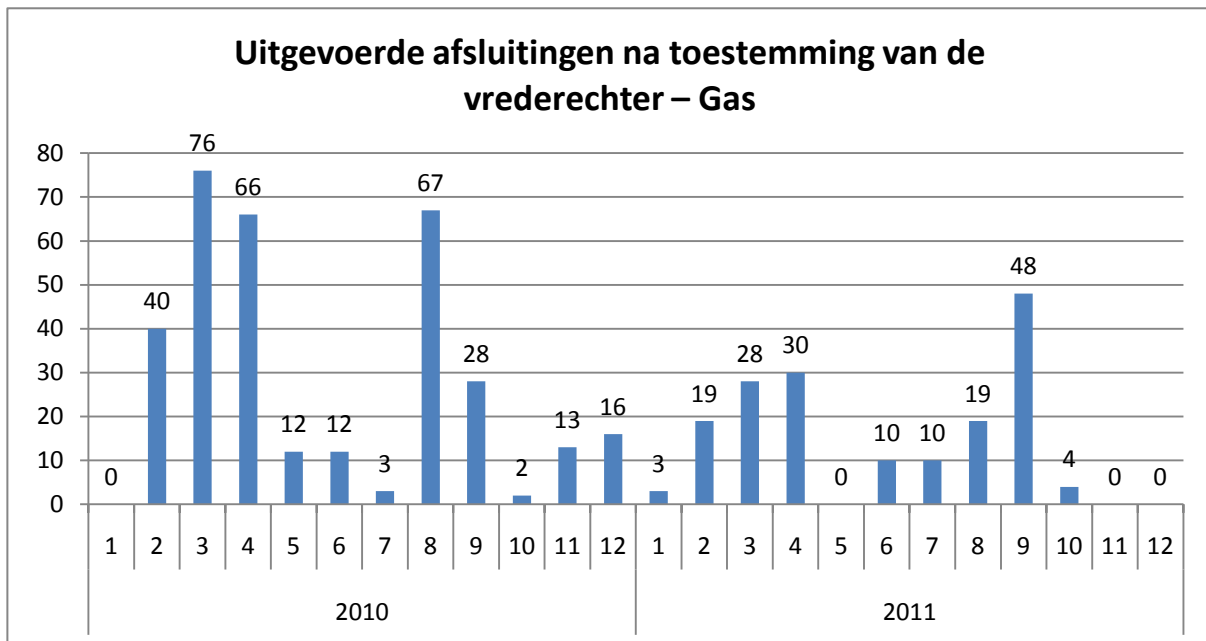
Figuur 33: Evolutie van het aantal afsluitingen van de elektriciteitsvoorziening op basis van een beslissing van een vrederechter 2010-2011

Bron: Sibelga

³¹ In het gerechtelijk recht betekent verzending naar de rol dat het dossier in de wacht wordt gezet, in de kasten van de griffie van de betreffende jurisdictie. Dit betekent dat er geen zitting meer wordt vastgelegd in deze zaak zolang geen van de partijen vraagt om zijn dossier opnieuw vast te leggen in een zitting.

Figuur 34: Evolutie van het aantal afsluitingen van de gasvoorziening op basis van een beslissing van een vrederechter 2010-2011

Bron: Sibelga

6.3 Toekenningsvoorwaarden voor het statuut van beschermde afnemer

6.3.1 De berekeningsmethode voor het specifiek sociaal tarief op federaal niveau

"Het sociaal tarief wordt door de CREG berekend per periode van zes maanden.

Sinds 1 augustus 2007 wordt het sociaal tarief verkregen door het berekenen van het laagste commerciële tarief per leverancier, voor de geografische zone die het laagste distributietarief voorlegt, op voorwaarde dat minstens 1 % van de Belgische bevolking binnen deze zone woont, voor de periode van drie maanden vóór de berekening van het sociaal tarief. De berekening van het laagste commerciële tarief gebeurt op basis van bestaande verdelingen van de huishoudelijke afnemers."³²

6.3.2 De toekenningsvoorwaarden voor het statuut van beschermde afnemer op federaal niveau

De ministeriële besluiten van 30 maart 2007 houdende vaststelling van maximumprijzen voor de levering van gas en elektriciteit aan beschermde huishoudelijke afnemers met een bescheiden inkomen of in een kwetsbare situatie definiëren deze afnemers in artikel 2 als volgt:

- A. "Iedere eindafnemer die kan bewijzen dat hijzelf of iedere persoon die onder hetzelfde dak leeft, geniet van een beslissing tot toekenning van:

³² <http://www.creg.be/fr/tarifparame3.html>

- een leefloon, toegekend door het OCMW van zijn gemeente overeenkomstig de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie;
  - het gewaarborgd inkomen voor bejaarden, overeenkomstig de wet van 1 april 1969 tot instelling van een gewaarborgd inkomen voor bejaarden en de inkomensgarantie voor ouderen overeenkomstig de wet van 22 maart 2001;
  - een tegemoetkoming aan gehandicapten ingevolge een blijvende arbeidsongeschiktheid van ten minste 65%, overeenkomstig de wet van 27 juni 1969 betreffende de tegemoetkoming aan gehandicapten;
  - een inkomensvervangende tegemoetkoming aan gehandicapten, overeenkomstig de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkoming aan gehandicapten;
  - een integratietegemoetkoming aan gehandicapten behorende tot de categorieën II, III of IV, overeenkomstig de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkoming aan gehandicapten;
  - een tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden, overeenkomstig de artikelen 127 en volgende van de wet van 22 december 1989;
  - een tegemoetkoming voor hulp van derden, overeenkomstig de wet van 27 juni 1969;
  - een financiële steun verstrekt door een OCMW aan een persoon die is ingeschreven in het vreemdelingenregister met een machtiging tot verblijf voor onbeperkte tijd en die omwille van zijn nationaliteit niet kan beschouwd worden als een gerechtigde op maatschappelijke integratie.
- B. Bij gelijkstelling met de categorieën 2, 3, 4, 5, 6 en 7, zoals vermeld in punt A., de personen die genieten van een tegemoetkoming toegekend door het OCMW in afwachting van het gewaarborgd

inkomen voor bejaarden, een tegemoetkoming voor gehandicapten of een tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden.

- C. Het sociaal tarief is van toepassing op huurders die een woongelegenheid betrekken in appartementsgebouwen waarvan de verwarming met aardgas gebeurt door middel van een collectieve installatie, wanneer de woningen in huur zijn gegeven voor sociale doeleinden door een sociale huisvestingsmaatschappij."

De artikelen 3 van dezelfde besluiten preciseren het volgende:

"Het sociaal tarief is niet van toepassing op:

- tweede verblijfplaatsen;
- gemeenschappelijke delen van appartementsgebouwen;
- professionele klanten;
- occasionele klanten, tijdelijke aansluitingen."

Opgemerkt wordt dat op **1 juli 2009** het koninklijk besluit van 28 juni 2009 betreffende de automatische toepassing van maximumprijzen voor de levering van elektriciteit en aardgas aan de beschermde residentiële afnemers met een laag inkomen of in een onzekere situatie van kracht is gegaan. De federale overheidsdienst Economie verzamelt voortaan alle gegevens bij de verschillende instanties (leveranciers, rijksregister, kruispuntbank van de sociale zekerheid) en verwittigt de betreffende leverancier indien nodig"³³om het specifiek sociaal tarief toe te passen.

---

³³ <http://www.creg.be/fr/tarifparame3.html>

6.3.3 De toekenningsvoorwaarden voor het statuut van beschermde afnemer in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

De gasordonnantie³⁴ en de elektriciteitsordonnantie³⁵ voorzien een uitbreiding van het federale statuut van beschermde afnemer (begunstigde van het SST) voor de afnemers met achterstallige betalingen die aan bepaalde voorwaarden voldoen.

Deze bescherming kan verkregen worden vanaf de ingebrekestelling.

De gezinnen kunnen hun aanvraag onmiddellijk indienen bij de noodleverancier door het bewijs bij te voegen dat ze beantwoorden aan een van de volgende voorwaarden:

- men geniet het specifiek sociaal tarief (SST);
- men is betrokken in een proces van schuldbemiddeling;
- men is betrokken in een collectieve schuldenregeling;
- men geniet het OMNIO-statuu³⁶.

---

³⁴Artikel 20quinquies van de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, betreffende wegenisretributies inzake gas en elektriciteit en houdende wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

³⁵ Artikel 25septies van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

³⁶ Sinds 20 augustus 2011

Het is ook mogelijk om een aanvraag tot het statuut van beschermde afnemer in te dienen via:

- het OCMW van zijn gemeente (de toekenning van het statuut gebeurt op basis van een maatschappelijk onderzoek);
- Brugel (de toekenning van het statuut gebeurt op basis van het inkomen en de gezinssamenstelling³⁷)

6.3.4 Verdeling van de beschermde afnemers bij de noodleverancier

Het aantal beschermde afnemers dat door Sibelga bevoorraad wordt in haar hoedanigheid van noodleverancier neemt gestaag toe sinds de vrijmaking van de energiemarkt.

In augustus 2011 stellen we echter een aanzienlijke vermindering vast van het aantal leveringspunten die bevoorraad worden door de noodleverancier, zowel voor elektriciteit als voor gas. Deze vermindering is te wijten aan het feit dat een leverancier die actief is op de vrijgemaakte markt, gevraagd heeft om de schorsing van contracten te beëindigen voor een groot aantal leveringspunten nadat de schulden van zijn klanten werden terugbetaald.

Naast dit epifenomeen moet er vermeld worden dat er regelmatig een aantal beschermde afnemers de noodleverancier in de loop van het jaar verlaten. Er zijn verschillende redenen die maken dat een beschermde afnemer niet meer bevoorraad wordt door Sibelga:

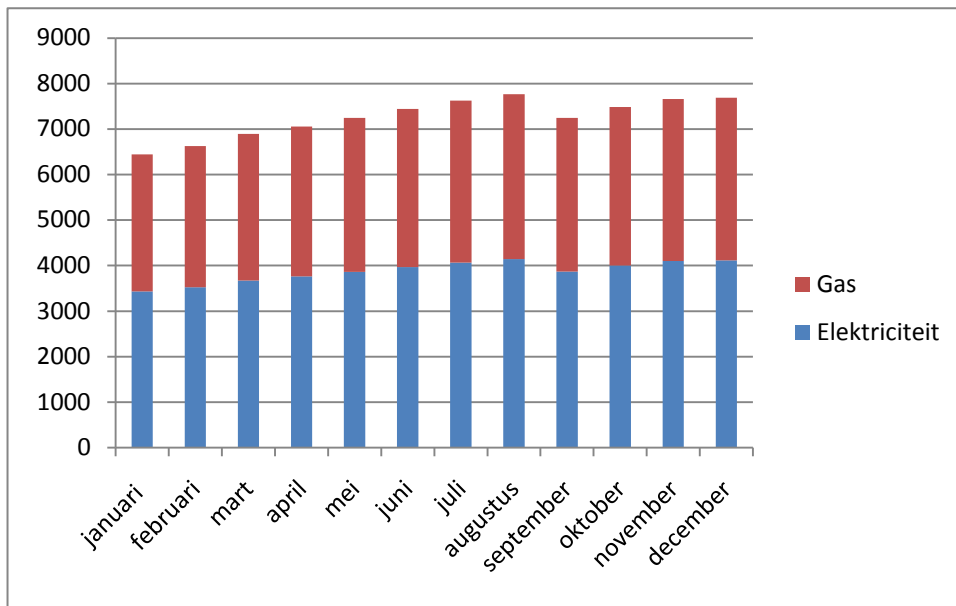
- De afnemer heeft zijn schuld ten aanzien van zijn commerciële leverancier afgelost, zoals hierboven vermeld. Het contract met deze laatste is niet langer opgeschort en de afnemer wordt opnieuw door hem bevoorraad³⁸;
- De afnemer heeft de woning verlaten, in sommige gevallen zonder adres achter te laten en zonder de noodleverancier te verwittigen;
- De afnemer heeft beslist om een nieuw contract af te sluiten met een andere commerciële leverancier;
- Sibelga kan een contractontbinding hebben aangevraagd bij een vrederechter;

---

³⁷ Deze criteria zijn bepaald in het Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 4 oktober 2007 houdende de nadere bepaling van de specifieke criteria en de procedure betreffende de toekenning van het statuut van beschermde afnemer door de Reguleringscommissie voor energie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

³⁸De verificatie en regelmatige opvolging van de evolutie van de betalingsplannen moet gecommuniceerd worden tussen de commerciële leverancier en de noodleverancier om de terugkeer van beschermde afnemers naar de vrijgemaakte markt afgevlakt te laten verlopen zonder massale overstap zoals in augustus 2011 het geval was.

Figuur 35: Verdeling van de leveringspunten gas en elektriciteit bij de noodleverancier - 2011

Bron: Sibelga

Bij de analyse van de verdeling van beschermde afnemers per oorsprong van de bescherming stellen we vast dat slechts 12% van de leveringspunten gas en elektriciteit dit zijn via het statuut van federaal beschermde afnemer.

Dit lage percentage toont aan dat de uitbreiding van de bescherming aan gezinnen met betalingsproblemen georganiseerd door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zinvol is.

De grootste instroom tot dit statuut blijft verleend door de OCMW's. Naast de toekenning van het statuut op basis van een maatschappelijk onderzoek komen ze echter ook tussenbeide in meer dan 90% van de dossiers van erkende schuldbemiddelingsdiensten.

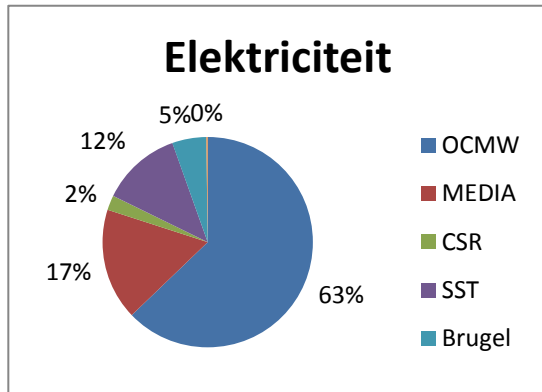
Het aandeel van gezinnen die de Brusselse bescherming hebben verkregen via het OMNIO-statuuat blijft erg klein terwijl deze maatregel de toegang moest vergemakkelijken. Er bestaan twee verklaringen voor dit fenomeen:

- Deze nieuwe maatregel is in de loop van het jaar in voege getreden. Het duurde dus een tijdje vooraleer de informatie over deze bepaling naar de verschillende maatschappelijke werkers was doorgesijpeld.
- Daarnaast is het OMNIO-statuuat een van de voorwaarden om het statuut van "rechthebbende van de verhoogde (verzekerings)tegemoetkoming" te verkrijgen (hierna RVV genoemd). Het gaat om een statuut dat verleend wordt via de mutualiteiten. Bepaalde attestmodellen specificeren echter dat het gezin van het RVV-statuuat geniet maar vermelden niet dat het OMNIO-statuuat duidelijk aan de oorsprong ligt van de toegang tot het RVV-statuuat.
- De noodleverancier weigerde, met de goedkeuring van BRUGEL, de attesten waarop niet vermeld werd dat het gezin het OMNIO-statuuat genoot.

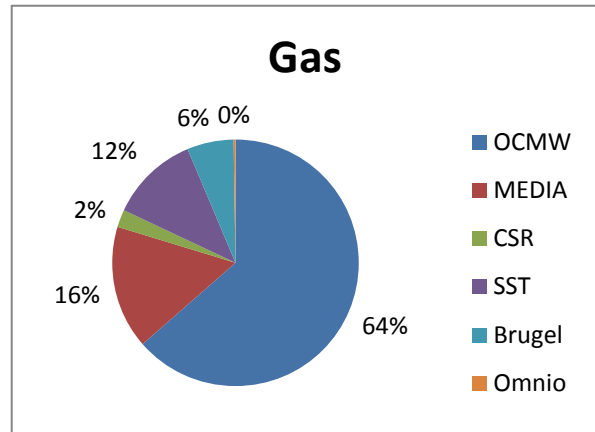
Begin 2012 werd er een analyzenota aan het kabinet van de minister gericht over deze problematiek. Naar aanleiding hiervan aanvaardt de noodleverancier alle attesten die bewijzen dat een gezin rechthebbende is van de verhoogde tegemoetkoming.

Tot slot behandelt Brugel iets meer dan 5% van alle dossiers, een cijfer dat net iets hoger ligt dan het gemiddelde van de 19 OCMW's.

Figuur 36: Verdeling in % van de beschermde afnemers elektriciteit volgens de oorsprong van de aanvraag

Figuur37: Verdeling in % van de beschermde afnemers gas volgens de oorsprong van de aanvraag

Bron : Sibelga

6.4 De schulden van de "energiefactuur" in Brussel bij de DNB

Het percentage beschermde afnemers met onbetaalde rekeningen bij de noodleverancier is aanzienlijk en vertoont een constante stijgende trend (56 % in 2011 tegenover 48% in 2010). Het gemiddelde onbetaalde bedrag per afnemer stijgt eveneens, van 213 euro in 2010 tot 315 euro.

Einde 2011 verdeelde Sibelga, in haar hoedanigheid als noodleverancier, een sinds 2007 gecumuleerd bedrag onbetaalde gas- en elektriciteitsrekeningen van 1,94 miljoen euro, als volgt:

Tabel 23: Verdeling van de onbetaalde rekeningen bij de noodleveranciers voor de afnemers aan wie momenteel wordt geleverd (periode 2007-2011)

Onbetaalde rekeningen actieve afnemers					
	Type	Aantal AA	% AA	Bedragen €	Gem. € per AA
Actief over due < 15€	Elektriciteit	179	4 %	1273,46 €	7 €
	Gas	139	4 %	906,91 €	7 €
	Totaal<15€	318	4 %	2180,37 €	7 €
Actief over due > 15€	Elektriciteit	2152	52 %	604894,33 €	281 €
	Gas	1854	52 %	756133,05 €	408 €
	Totaal>15€	4006	52 %	1361027,38 €	340 €
TOTAAL		4324	56 %	1363207,75 €	315 €

Tabel 24: Verdeling van de onbetaalde rekeningen bij de noodleveranciers voor de afnemers aan wie momenteel niet meer wordt geleverd (periode 2007-2011)

Onbetaalde bedragen actieve afnemers					
	Type	Aantal NAA	% NAA	Bedragen €	Gem. € per NAA
Actief over due > 15€	Elek	818	32 %	251744,85 €	308 €
	Gas	729	32 %	324555,16 €	445 €
	TOTAAL	1547	32 %	576300,01 €	373 €

6.5 Beheer van de dienst beschermde afnemers bij Brugel

Het besluit van 4 oktober 2007 bepaalt aan welke voorwaarden de gezinnen die een bescherming als “beschermde afnemer” aanvragen, dienen te voldoen, alsook welke procedure door BRUGEL moet worden gevolgd bij de behandeling van de aanvraagdossiers.

Een wijzigingvoorstel van dit besluit zit in de uitwerkingsfase en zou moeten worden afgekondigd en gepubliceerd in de loop van het jaar 2012. Dit voorstel raakt niet aan de toekenningscriteria van het statuut van beschermde afnemers door BRUGEL. Er worden echter vereenvoudigingen van de behandelingsprocedure van dossiers beoogd om een grotere efficiëntie te verzekeren bij de behandeling van de aanvragen.

Vandaag ziet de analyseprocedure van de dossiers er, samengevat, als volgt uit:

Het gezin kan het statuut van beschermde afnemer aanvragen als het zich niet heeft gehouden aan zijn betalingsplan;

Indien het betalingsplan niet werd nageleefd, verzendt de commerciële leverancier een brief van ingebrekestelling, samen met het aanvraagformulier voor het statuut van beschermde afnemer bij BRUGEL;

Bij ontvangst van het formulier heeft BRUGEL 18 werkdagen de tijd om het dossier te analyseren;

Indien het dossier volledig is, wordt het ontvankelijk verklaard en wordt de beslissing onverwijld meegedeeld aan de afnemer, het OCMW en het Vredegerecht;

Indien het dossier onvolledig is, wordt de beslissing van niet-ontvankelijkheid meegedeeld aan de afnemer, het OCMW en het Vredegerecht binnen de 12 werkdagen;

De aanvrager kan de ontbrekende dossierstukken indienen binnen de 20 dagen. Na deze termijn wordt het dossier beschouwd als van rechtswege onontvankelijk;

Binnen de 9 werkdagen vanaf de ontvangst van de bijkomende informatie brengt BRUGEL de afnemer op de hoogte van de (on)ontvankelijkheid van het dossier;

Omwille van uitzonderlijke redenen kan BRUGEL bijkomende termijnen en/of een voorlopige ontvankelijkheid toekennen;

Na de beslissing van ontvankelijkheid heeft BRUGEL 15 werkdagen de tijd om uitspraak te doen over de grond van de aanvraag.

De verschillende stappen van deze procedure maken het dossierbeheer onnodig moeilijk en verlengen de tijd nodig voor de analyse van het dossier. De maximale duur van de procedure kan 94 kalenderdagen bedragen. Bovendien worden de termijnen nu eens vermeld als werkdagen, dan weer als kalenderdagen. Dit vergroot de complexiteit van de analyse van de dossiers nog en zorgt voor verwarring.

In de praktijk bedraagt de gemiddelde reële behandelingstermijn 62 kalenderdagen. Deze relatief lange termijn is te wijten aan het feit dat de meeste dossiers bij ontvangst onvolledig blijken te zijn, waardoor BRUGEL om aanvullende informatie dient te vragen.

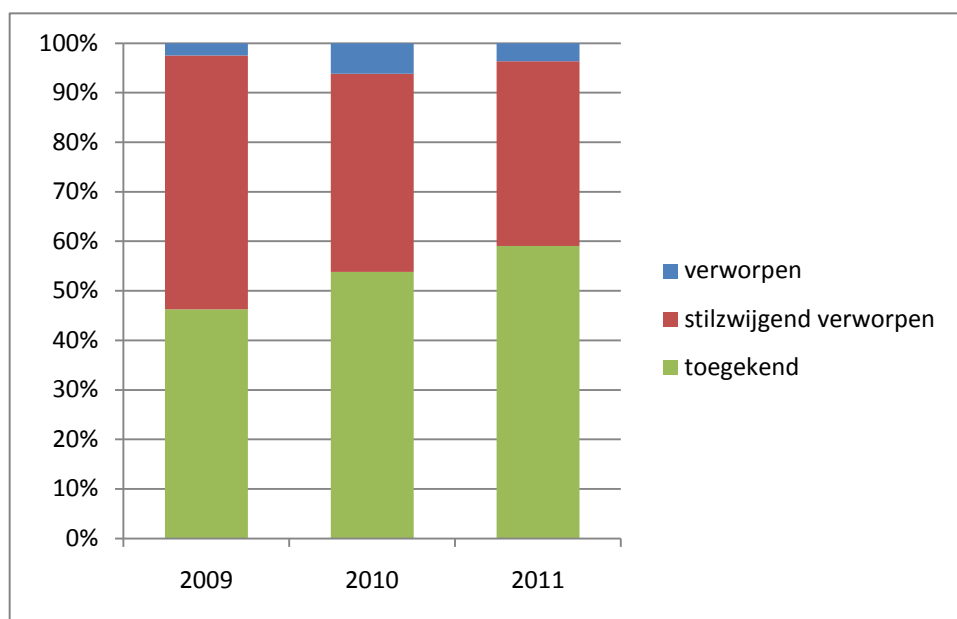
Vervolgens krijgt de aanvrager 20 dagen de tijd om de ontbrekende bewijsstukken te bezorgen. BRUGEL is verplicht om het verstrijken van deze termijn van 20 dagen af te

wachten, alvorens, in voorkomend geval, het dossier te klasseren als stilzwijgend verworpen. Men dient dus de volledige duur van de behandelingstermijnen van het dossier te gebruiken, vooraleer het afgesloten kan worden.

Als we alleen rekening houden met de dossiers die in fine volledig zijn, ongeacht of deze nadien aanvaard of geweigerd worden, bedraagt de gemiddelde behandelingstermijn 53 dagen. Dat is nog altijd lang. De reden hiervoor is dat sommige aanvragers hun ontbrekende bewijsstukken pas na de toegestane termijn van 20 dagen indienen. Bovendien geeft Brugel de voorkeur aan een begeleiding en een opvolging van gepersonaliseerde dossiers door de aanvragers te helpen bij de verschillende stappen in de verzameling van bewijsstukken. Deze werkwijze verhoogde het percentage toegekende dossiers aanzienlijk sinds het begin van de activiteit.

In 2011 werden er 193 dossiers ingediend bij BRUGEL tegenover 261 in 2010.

Figuur38: Evolutie in % van de beslissingen tot toekenning, stilzwijgende verwerping of verwerping tussen 2009 en 2011

Aantal dossiers			
	285	261	193

Bron: Brugel

Toegekend: volledige dossiers die voldoen aan de criteria van het besluit van 4 oktober 2007³⁹, wat de toekenning van het statuut van beschermde afnemer door BRUGEL met zich meebrengt;

³⁹ Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 4 oktober 2007 houdende de nadere bepaling van de specifieke criteria en de procedure betreffende de toekenning van het statuut van beschermde afnemer door de Reguleringscommissie voor energie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Stilzwijgend verworpen: onvolledige dossiers waarover BRUGEL geen uitspraak heeft kunnen doen en waarvoor de ontvangstermijnen voor aanvullende stukken zijn overschreden;

Verworpen: volledige dossiers waarvoor BRUGEL het statuut heeft geweigerd omwille van te hoge inkomens.

Het toekenningspercentage bedraagt 59%. Het relatief grote aandeel stilzwijgende verwerpingen wordt verklaard door de complexiteit van de procedure. De wijzigingen van het besluit van 4 oktober die voorzien zijn voor de loop van het jaar 2012 zouden de indiening en opvolging van de dossiers sterk moeten vergemakkelijken om zo het aantal stilzwijgende verwerpingen terug te dringen.

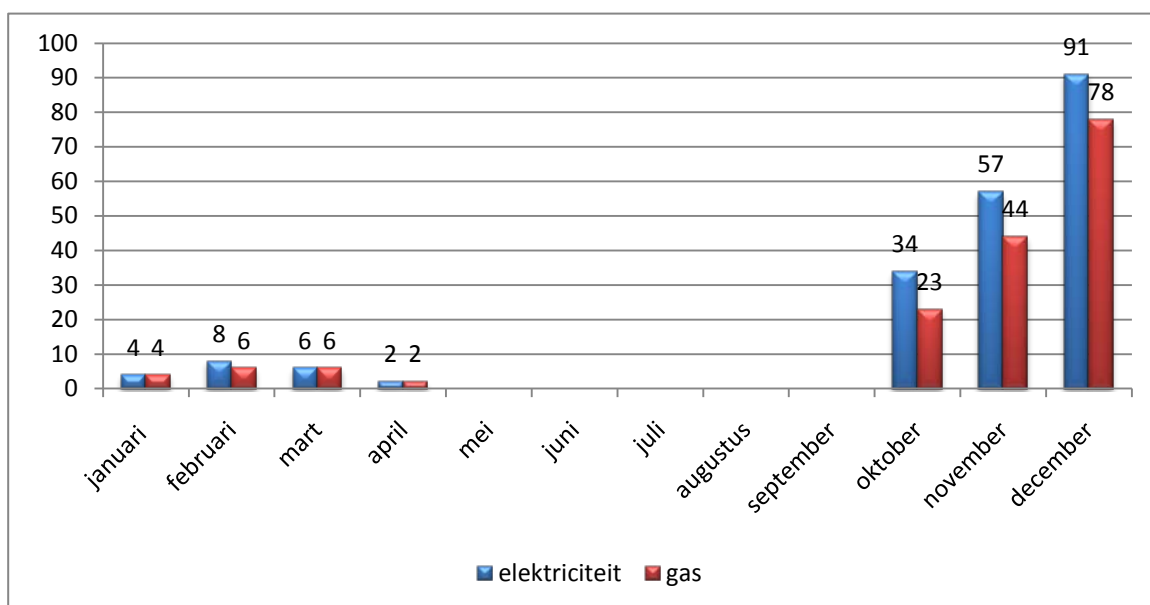
6.6 De winterlevering

Tot op heden kon de door de vrederechter toegestane afsluiting van energievoorzieningen op om het even welk moment worden uitgevoerd, ook in de winterperiode, behalve als het vonnis expliciet een afsluitingsverbod uitsprak voor deze periode.

Sinds 20 augustus 2011 is het de netbeheerder niet meer toegestaan afsluitingen uit te voeren op basis van een beslissing van een vrederechter tussen 1 oktober en 31 maart.

Gedurende deze periode moet de levering verzekerd worden door Sibelga.

Figuur39: Evolutie van het aantal bevoorrade leveringspunten onder het regime van de winterlevering in 2011

Bron: Sibelga

Het aantal toegangspunten bevoorraad door een winterlevering ligt bijgevolg heel wat hoger in het begin van de winter 2011-2012.

In de maand april zijn er nog enkele toegangspunten die bevoorraad worden onder het regime van "winterlevering". Het gaat om de meters die Sibelga nog niet heeft kunnen afsluiten bij gebrek aan toegang tot de woning.

6.7 Controle van de ODV

De openbaredienstverplichtingen ten laste van de netbeheerder worden bepaald in de ordonnantie van 14 december 2006.

Elk jaar moet de DNB voor 1 oktober van het jaar dat voorafgaat aan zijn toepassing de Regering een planning voorleggen voor de uitvoering van zijn openbaredienstverplichtingen.

Hij heeft eveneens de verplichting om de Regering een verslag te bezorgen over de uitvoering van zijn openbaredienstverplichtingen, voor 31 maart van het jaar dat volgt op het boekjaar.

Zowel de planning als het uitvoeringsverslag bevatten een volledige beschrijving van de verschillende opdrachten, alsook de budgetramingen in het geval van de planning of het bestede budget in het geval van het uitvoeringsverslag van de openbaredienstverplichtingen.

Deze documenten worden onderworpen aan een advies dat Brugel aan de Regering overmaakt voordat deze laatste ze goedkeurt. De verschillende adviezen van Brugel met betrekking tot de planningen en de verslagen voor de uitvoering van de openbaredienstverplichtingen zijn beschikbaar op de website: <http://www.brugel.be/>

6.8 De kostprijs van de ODV

Globaal zijn de kosten van de openbare dienstverplichtingen sinds 2007 stabiel gebleven. De onderstaande tabellen bevatten de grote uitgaveposten en hun financieringswijze.

Een meer gedetailleerde analyse van de ODV-kosten wordt door Brugel uitgevoerd in haar advies betreffende het rapport over de uitvoering van de openbare dienstopdrachten van Sibelga voor 2011.

Tabel 25: Algemeen overzicht van de kosten en de financiering van de openbare dienstverplichtingen in 2011 voor elektriciteit

Overzicht kosten elek (in euro)	Kosten Begroting 2011	Besteed in 2011	Financiering Bijdrage artikel 26 (80% totale ontvangsten)	Tarief Gridfee
Plaatsing en verwijdering van vermogensbegrenzers	4.032.671	3.592.209		3.592.209
Activiteit beschermde afnemers	2.786.971	1.919.121		1.919.121
REG	9.961.073	10.057.065	6.302.281	3.754.784
<i>Premies & audits</i>	<i>9.025.119</i>	<i>9.104.839</i>		
<i>Technische en administratieve ondersteuning</i>	<i>935.954</i>	<i>952.226</i>		
Openbare verlichting	23.576.418	22.290.208	10.503.802	11.786.406
<i>Investerings</i>	<i>10.999.792</i>	<i>10.027.181</i>		
<i>Onderhoud en reparatie</i>	<i>4.761.194</i>	<i>4.852.398</i>		
<i>Stroomverbruik</i>	<i>7.815.432</i>	<i>7.410.630</i>		
Opvolgingsdienst / Ombudsman	377.983	376.011		376.011
TOTAAL programma	40.735.116	38.234.614	16.806.083	21.428.531
		94%	44%	56%

Bron: Sibelga

Tabel 26: Algemeen overzicht van de kosten en de financiering van de openbaredienstverplichtingen in 2011 voor gas

Overzicht kosten gas (in euro)	Kosten Begroting 2011	Besteed in 2011	Financiering Bijdrage artikel 26	Tarief Gridfee
Activiteit beschermde afnemers	3.668.512	2.022.080		2.022.080
Dienst veiligheid binneninstallaties	715.935	587.374		587.374
Plaatsing gasstoppen	134.192	114.541		114.540,97
Opvolgingsdienst / Ombudsman	251.989	250.674		250.674
REG	4.680.140	4.555.328		4.555.328
Premies & audits	4.098.618	4.012.993		
Technische en administratieve ondersteuning	581.522	542.335		
TOTAAL programma	9.450.768	7.529.997	0	7.529.997
		80%	0%	100%

Bron: Sibelga

7 KLACHTENBEHEER

7.1 Bevoegdheden

Voor de publicatie van de nieuwe wetgeving in juli 2011 was BRUGEL bevoegd voor de behandeling van klachten verbonden met de openbaredienstverplichtingen van de distributienetbeheerder en leveranciers.

De nieuwe ordonnantie houdende wijziging van de "elektriciteitsordonnantie" heeft binnen BRUGEL een Geschillendienst opgericht⁴⁰. De bevoegdheden van de Dienst worden hierna beschreven in punt 1.2.

7.2 Impact van de nieuwe wetgeving

Volgens de nieuwe ordonnantie doet de Geschillendienst uitspraak over de klachten:

- ✓ betreffende de toepassing van de "elektriciteitsordonnantie" en de "gasordonnantie"⁴¹ en van hun uitvoeringsbesluiten;
- ✓ betreffende de werking van de gas- en elektriciteitsmarkt;
- ✓ betreffende de activiteiten van een leverancier, een netbeheerder of een bemiddelaar;
- ✓ betreffende energiepremies.

De Geschillendienst is echter niet bevoegd om uitspraken te doen over klachten over burgerlijke rechten. Hij is ook niet bevoegd om te beslissen over klachten tegen beslissingen van BRUGEL.

De Dienst is evenmin bevoegd voor de behandeling van klachten die verband houden met de facturering, de kwaliteit van de dienstverlening door de leverancier of de toepassing van de contractuele rechten en verplichtingen. Deze klachten ressorteren onder de bevoegdheid van de Federale Ombudsdienst voor Energie.

De Geschillendienst is evenmin bevoegd indien de klacht betrekking heeft op de naleving van de federale wetten en reglementen of op de toepassing van de transmissie- en distributietarieven voor elektriciteit en gas. Evenzo beschikt de Dienst over geen enkele bevoegdheid op het vlak van handelspraktijken of de correcte toepassing van het akkoord "de consument in de vrijgemaakte elektriciteits- en gasmarkt" en de gedragscode die als bijlage bij dit akkoord werd gevoegd.

7.3 Aard van de klachten

De onderstaande tabel toont een toename van het aantal klachten ten opzichte van het jaar 2010. Uit de tabel blijkt ook dat het grootste aantal door BRUGEL ontvangen klachten over de meter gaat, wat

---

⁴⁰ Artikel 30novies, § 1 van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, ingevoerd door artikel 57 van de ordonnantie van 20 juli 2011 houdende wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 en de ordonnantie van 12 december 1991 houdende oprichting van begrotingsfondsen.

⁴¹ De ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, betreffende wegensretributies inzake gas en elektriciteit en houdende wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

ook al het geval was in 2010. Het aantal klachten met betrekking tot het leveringscontract is teruggelopen, ongetwijfeld door de grotere bekendheid van de FOE.

Tabel 27 - Indeling van de klachten, ontvangen door BRUGEL, volgens hun motief

	2008	2009	2010	2011
Aansluiting	2	2	1	2
Meter	16	47	42	45
Contract	9	17	7	1
Facturering	54	76	23	26
Afsluiting	9	15	13	19
Andere	22	58	29	39
Totaal	80	139	115	131

Bron: BRUGEL

In de onderstaande tabel worden de klachten ingedeeld volgens de aangeklaagde partij. Een klacht kan immers worden ingediend tegen meer dan één partij.

Tabel 28 - Indeling van de klachten, ontvangen door BRUGEL, volgens de aangeklaagde partij

	2008	2009	2010	2011
Sibelga	17	31	49	59
Metrix	-	5	2	-
Electrabel	51	61	64	57
Lampiris	14	21	6	12
Nuon	4	7	11	10
Essent	-	2	-	1
SPE/Luminus	-	5	-	4
Eneco	-	1	-	-
BRUGEL – Regering	2	21	12	7

Bron: BRUGEL

Zoals in de tabel hierboven duidelijk wordt, gaan de meeste klachten over SIBELGA, de distributienetbeheerder, gevolgd door de groep ELECTRABEL, hoofdleverancier voor gas en elektriciteit in het BHG.

7.4 Klachtenbeheer

Vóór de implementatie van de Geschillendienst werden de klachtendossiers voorbereid door de opdrachtverantwoordelijken van BRUGEL en ter goedkeuring voorgelegd aan de Raad van Bestuur die de eindbeslissing nam.

Sinds de implementatie is het de Dienst die over klachten beslist.

De Brusselse wetgever heeft BRUGEL belast met een algemene opdracht van toezicht op en controle van de toepassing van de hiermee verband houdende ordonnanties en besluiten. In dit kader onderzoekt de Geschillendienst elke klacht die zij ontvangt, welke bepaling werd geschonden, de eventuele bevoegdheid van de dienst ter zake, de gegrondheid van de klacht en de eventuele maatregelen die moeten worden genomen. Na het onderzoek wordt de klacht al dan niet ontvankelijk verklaard. Voor de klachten die ontvankelijk werden verklaard, neemt de Dienst een beslissing over de gegrondheid van de klacht binnen 2 maanden na de indiening.

Einde 2011 werden nog maar weinig bij de nieuwe geschillendienst ingediende klachten afgehandeld.

7.5 Bemiddeling

In 2011 was er één geschil dat een bemiddelingsprocedure doorliep.

De bemiddelingsprocedure werd herroepen in de nieuwe ordonnantie, vermeld in punt 1.1 hierboven.

7.6 Geschillenkamer

In 2011 werd er geen enkel geschil voorgelegd aan de Geschillenkamer.

De Geschillenkamer werd afgevoerd door de nieuwe ordonnantie, vermeld in punt 1.1 hierboven.

7.7 Publicatie van de rechtspraak van BRUGEL

Vóór de implementatie van de Geschillendienst publiceerde BRUGEL op haar website de beslissingen die interessant waren, ofwel voor de netbeheerder, ofwel voor de leveranciers of verbruikers. Bij bepaalde klachten was het voor de marktspelers immers interessant te weten waarom een klacht ontvankelijk, onontvankelijk, gegrond of ongegrond werd verklaard.

Conform de bepalingen van de nieuwe ordonnantie, vermeld in punt 1.1 hierboven, worden de beslissingen van de Geschillendienst op de website van BRUGEL gepubliceerd met respect voor vertrouwelijke en/of commercieel gevoelige gegevens.

7.8 Samenwerking met de Federale Ombudsdienst voor Energie

BRUGEL heeft deelgenomen aan interactievergaderingen tussen de Federale Ombudsdienst voor Energie enerzijds en de Federale Overheidsdienst Economie, de CREG en de gewestelijke regulatoren

anderzijds. Het ontwerp van reglement van interne orde van deze dienst werd in 2011 goedgekeurd door de regulatoren.

7.9 Implementatie van de Geschillendienst

De Geschillendienst werd geïmplementeerd aan het einde van 2011. Hij is operationeel sinds 1 november 2011.

De Dienst bestaat uit 4 personeelsleden van BRUGEL, aangesteld door de Raad van Bestuur van BRUGEL. De leden van de Dienst zijn onafhankelijk en onpartijdig: de modaliteiten zijn voorzien in het reglement van interne orde van BRUGEL.

Wat de werkwijze van de Dienst betreft, worden de klachten als volgt behandeld:

- ✓ Onderzoek van de ontvankelijkheid van de klacht
- ✓ Als de klacht ontvankelijk werd verklaard: versturen van het dossier naar de aangeklaagde partij;
- ✓ Communiceren aan de aanklager van het standpunt van de aangeklaagde partij;
- ✓ Eventueel de organisatie van een hoorzitting als een van de partijen dit wenst;
- ✓ Analyse van de gegrondheid van de klacht;
- ✓ Beslissing door de Dienst

De Dienst legt alle instructie- en onderzoeksmaatregelen op die ze nuttig acht. In geval van nood en wanneer de eiser een risico op ernstige en moeilijk te herstellen schade doet gelden, kan de Dienst voorlopige, bindende maatregelen nemen.

Conform de nieuwe ordonnantie, vermeld in punt 1.1 hierboven, werd het huishoudelijk reglement van BRUGEL aangepast: dit bevat bepalingen betreffende de samenstelling en de werkwijze van de Geschillendienst.

8 BRUGEL

8.1 Bevoegdheden en missies

Opgericht als "organisme met publiekrechtelijke rechtspersoonlijkheid"⁴² oefent de Commissie voor energie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, "Brussel Gas Elektriciteit" genoemd", afgekort "BRUGEL" haar bevoegdheden uit en streeft zij haar missies⁴³ na, zoals hieronder uiteengezet.

8.1.1 Opdrachten

BRUGEL wordt belast met een opdracht tot verstrekking van advies aan de overheid over de organisatie en de werking van de gewestelijke energiemarkt enerzijds, en met een algemene opdracht van toezicht op en controle van de toepassing van de "elektriciteits-" en "gasordonnantie" en de uitvoeringsbesluiten anderzijds.

BRUGEL is belast met de volgende opdrachten:

1. adviezen, studies of gemotiveerde beslissingen geven en voorstellen indienen in de daarvoor voorziene gevallen door de ordonnanties of hun uitvoeringsbesluiten;
2. op initiatief of op vraag van de Minister of de Regering onderzoeken en studies uitvoeren of advies verstrekken betreffende de elektriciteits- en gasmarkt;
3. jaarlijks een verslag publiceren met de resultaten van de door haar personeel uitgevoerde controle van het jaarlijkse operationele rendement van de kwalitatieve warmtekoppelingsinstallaties (zie art. 2, 6°bis);
4. aanpassingsvoorstellen van de technische reglementen overmaken aan de Regering, conform de beperkingen en voorwaarden uit artikel 9ter en de toepassing ervan controleren;
5. opstellen van de voorwaarden voor vergunningen die worden afgeleverd voor de constructie van nieuwe directe lijnen;
6. elk jaar het verslag goedkeuren over de werking van de markt van de groenestroomcertificaten en de garanties van oorsprong, opgesteld ten behoeve van de Regering;
7. samenwerken met de gewestelijke, federale en Europese regulatoren van de elektriciteits- en gasmarkt;
8. jaarlijks aan de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een verslag overmaken over de uitvoering van haar verplichtingen, over de evolutie van de gewestelijke elektriciteits- en gasmarkt en over de naleving van de openbardienstverplichtingen (de getroffen maatregelen en de behaalde resultaten) door de distributienetbeheerder en de leveranciers en in het bijzonder inzake de rechten van huishoudelijke verbruikers. BRUGEL publiceert het jaarverslag op haar website in de maand waarin het goedgekeurd werd.

---

⁴² Artikel 30bis, § 1 van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, gewijzigd door de ordonnantie van 20 juli 2011.

⁴³ id., artikel 30bis, §§ 2 en volg.

9. alle andere taken invullen die haar zijn toevertrouwd door de ordonnanties en besluiten, reglementen en beslissingen van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest inzake de organisatie van de elektriciteits- en gasmarkt;
10. het beschikken over een controlemacht ter plaatse en deze controles laten uitoefenen door haar personeel;
11. haar adviezen, studies en beslissingen publiceren, binnen een termijn van 21 dagen, behalve wat de elementen betreft waarvoor vertrouwelijkheid geboden is;
12. de afnemers informatietools ter beschikking stellen over de situatie van de elektriciteitsmarkt alsook over de bepalingen van de huidige ordonnantie, met name op basis van de periodiek aan de leveranciers en netbeheerders gevraagde informatie;
13. de mate van transparantie onderzoeken, inclusief de groothandelprijzen, en waken over de naleving van de transparantieverplichtingen door de elektriciteitsmaatschappijen;
14. de aan de eindafnemers gefactureerde prijzen onderzoeken, inclusief de systemen van voorafbetaling, het switchpercentage tussen leveranciers, de afsluitingspercentages en de klachten van huishoudelijke afnemers;
15. praktijken onderzoeken die niet-huishoudelijke afnemers kunnen verhinderen gelijktijdig met meer dan één leverancier een contract af te sluiten of die hun keuze zouden kunnen beperken hieromtrent en, in voorkomend geval, de Raad informeren over de concurrentie van deze praktijken;
16. de tijd in het oog houden die de netbeheerder nodig heeft om aansluitingen en herstellingen uit te voeren;
17. de doeltreffendheid en de implementatie van beschermingsmaatregelen van eindafnemers helpen garanderen, in samenwerking met alle andere bevoegde autoriteiten;
18. enerzijds de eindafnemers een snelle en gratis toegang garanderen tot hun verbruiksgegevens, alsook de mogelijkheid om ze, mits uitdrukkelijk akkoord en kosteloos, ter beschikking te stellen van elke onderneming die als leverancier staat geregistreerd; anderzijds een facultatieve, gemakkelijk begrijpbare methode ter beschikking stellen voor de presentatie van deze gegevens.

De Regering kan deze opdracht bij besluit preciseren.

8.1.2 Bevoegdheden

BRUGEL oefent de volgende bevoegdheden uit, op onpartijdige en transparante wijze:

1. bindende beslissingen nemen ten aanzien van elektriciteitsmaatschappijen in geval van niet-naleving van de bepalingen uit de gas- en elektriciteitsordonnantie en hun uitvoeringsbesluiten;
2. de werking van de elektriciteitsmarkt onderzoeken en proportionele en benodigde maatregelen bepalen om een efficiënte concurrentie te promoten en de goede werking van de markt te verzekeren. In voorkomend geval is BRUGEL ook bevoegd om samen te werken met de Raad voor Mededinging en de regulatoren van de financiële markten in het kader van een onderzoek betreffende het mededingingsrecht;

3. alle nodige informatie eisen van de beheerders voor de uitvoering van haar taken, inclusief de rechtvaardiging van elke weigering tot het verlenen van toegang aan een derde, en alle informatie over de nodige maatregelen om het net te versterken;
4. beschikken over passende bevoegdheden om onderzoek te voeren en over de nodige onderzoeksbevoegdheden met het oog op geschillenbeslechting;
5. het advies van het ACER inwinnen betreffende de conformiteit van een genomen beslissing door een regelgevende autoriteit tegenover de beoogde oriëntaties in de Richtlijnen 2009/72/EG en 2009/73/EG en in de verordening 714/2009 (betreffende de voorwaarden voor de toegang tot de aardgastransmissienetten)
6. de nodige gegevens en informatie opvragen bij een producent, netbeheerder, houder van een leveringsvergunning of om het even welke speler op de elektriciteits- of gasmarkt voor de uitvoering van haar taken.

8.1.3 Doelstellingen

Opdrachten en bevoegdheden zijn gericht op behalen van onderstaande doelstellingen, in voorkomend geval in nauw overleg met de andere betrokken nationale of gewestelijke autoriteiten, inclusief de Raad voor de Mededinging en de federale bemiddelaar:

1. in nauwe samenwerking met het ACER, in voorkomend geval, aan de hand van andere Belgische regelgevende autoriteiten van elektriciteit of gas, de regelgevende autoriteiten van de andere lidstaten en de Europese Commissie, een interne competitieve, veilige en milieuvriendelijke elektriciteitsmarkt binnen de Europese Unie en een effectieve opening van de markt voor alle afnemers en leveranciers binnen de Europese Unie promoten, en de gepaste voorwaarden verzekeren om de netten efficiënt en betrouwbaar te doen werken, rekening houdend met de doelstellingen op lange termijn;
2. competitieve en correct functionerende gewestelijke markten ontwikkelen binnen de Europese Gemeenschap om de in punt 1° beoogde doelstellingen te behalen;
3. op de meest voordelige wijze de implementatie van niet-discriminatorische netwerken die veilig, betrouwbaar, performant en gericht op de eindafnemers zijn, helpen verzekeren, en de geschiktheid van netwerken en, conform de algemene doelstellingen van het energiebeleid, de energie-efficiëntie alsook de integratie promoten, op grote of kleine schaal, van de elektriciteitsproductie uit hernieuwbare energiebronnen en de gedistribueerde productie in de netten;
4. de toegang tot het net vergemakkelijken voor nieuwe productiecapaciteiten, met name door de obstakels te overwinnen die de intrede van nieuwkomers op de markt en de integratie van de elektriciteitsproductie uit hernieuwbare energiebronnen in de weg zouden kunnen staan;
5. ervoor zorgen dat de netbeheerders en de gebruikers van het net voldoende gestimuleerd worden, zowel op korte als op lange termijn, om de prestaties van de netten te verbeteren en de integratie op de markt te bevorderen;
6. bijdragen aan een kwalitatieve openbare en universele dienst in de sector van elektriciteitslevering en bijdragen tot de bescherming van kwetsbare afnemers en de verenigbaarheid van de nodige mechanismes van gegevensuitwisseling om het de afnemers mogelijk te maken naar een andere leverancier over te stappen.

7. Elke benadeelde partij heeft het recht om een klacht tegen een beslissing van BRUGEL, een consultatie of een beslissingsvoorstel in te dienen met het oog op een herziening. Deze klacht heeft geen opschortende werking.

8.2 Communicatie

BRUGEL is bekleed met een opdracht tot het verstrekken van informatie aan de consumenten en de marktspelers. Deze opdracht wordt vertaald in informatiemiddelen die voortdurend moeten evolueren. Deze middelen hebben de vorm van:

- een website;
- de publicatie van adviezen, studies of beslissingen op onze website;
- een prijsvergelijkingsstelsel voor de huishoudelijke klanten;
- de driemaandelijke bulletins: marktstatistieken en het prijzenobservatorium;
- een jaarlijkse informatie- en sensibiliseringscampagne;
- informatiebrochures;
- conferenties waarop BRUGEL haar standpunt uiteenzet.

Het meerjarige communicatieplan dat in 2009 door de Raad van Bestuur werd aangenomen, blijft resultaten opleveren. In de herfst van 2011 werd er een informatiecampaagne gevoerd die de consument aanspoorde om de leverancier te kiezen die voor hem als beste leverancier voorkwam. Ze werd verspreid via affiches in de metro's en viaradiospots. In het kader van deze informatiecampaagne werden er verbeteringen aangebracht aan de website van BRUGEL. Globaal moet de informatie en de sensibilisering van de consument over zijn vermogen om zijn leverancier te kiezen, constant zijn, worden herhaald en verspreid in verschillende vormen om een echte verandering tot stand te brengen in de markt.

BRUGEL zal ervoor blijven zorgen dat de consument attent blijft en zal hem aanmoedigen om de juiste keuze te maken. Hiervoor zullen er andere communicatie- en informatiemiddelen worden ontwikkeld en gelanceerd in 2012.

8.3 Sanctie

BRUGEL heeft echter wel een administratieve sanctie opgelegd aan een energieleverancier die in 2011 zijn verplichting niet is nagekomen om een voldoende aantal groenestroomcertificaten af te leveren in 2010⁴⁴. Het aantal ontbrekende certificaten bedraagt 1356,7 en de boete bedraagt € 100 per ontbrekend certificaat⁴⁵, de leverancier kreeg derhalve een boete van € 135.670 opgelegd.

8.4 Structuur en personeel

BRUGEL werd eind 2006 opgericht en geniet een publiekrechtelijke rechtspersoonlijkheid.

---

⁴⁴ "Elektriciteitsordonnantie", artikel 28, in het bijzonder § 3.

⁴⁵ idem, artikel 32, § 3.

BRUGEL bestaat uit twee entiteiten: een Raad van Bestuur die bestaat uit een Voorzitter en vier Bestuurders enerzijds en Opdrachthouders anderzijds. De Opdrachthouders staan onder het hiërarchisch gezag van de Raad van Bestuur.

De Brusselse Regering heeft mevrouw Marie-Pierre Fauconnier als Voorzitter en de heren Jan De Keye, Marc Deprez, Philippe Devuyst en Pascal Misselyn als Bestuurders aangesteld.

Bovendien wordt BRUGEL onderworpen aan de controle van de Regering via twee Regeringscommissarissen. Het gaat om de heren Henri Autrique en Jan Wets.

In 2011 bepaalde de Regering het aantal opdrachthouders op 16.

Pascal Misselyn is coördinator van het team van Opdrachthouders.

8.5 Budgetopvolging en overheidsopdrachten

In 2011 komt de werking van BRUGEL ten laste van de begroting van het Brussels Instituut voor Milieubeheer (BIM) dat verantwoordelijk is voor het administratief, financieel en boekhoudkundig beheer. Het BIM ontvangt hiertoe een dotatie uit de algemene begroting van het Gewest terwijl de begrotingsartikelen die bestemd zijn voor de werking van BRUGEL, gegroepeerd worden in opdracht 15 van de begroting van het BIM.

De toewijzing van de uitgaven en de uitvoeringspercentages per begrotingsartikel worden geïllustreerd in de volgende tabellen.

Tabel 29 - Verdeling van de BRUGEL-begroting 2011

Verdeling van de begroting 2011	□
Personeel	957.000
Beheer	641.000
Huur en lasten	212.000
Overeenkomsten en studies	246.000
Diverse vergoedingen	105.000
Uitgaven	2.161.000

Bron: BRUGEL

9 CONCLUSIES

Constante vooruitgang van de activiteitsgraad van de Brusselse markt

In 2011 stellen we vast dat, hoewel het verschil tussen de beste offerte en de standaard leveringsprijs nooit groter was, de activiteit in de markt beperkt blijft. Hoewel steeds meer klanten een bewuste keuze maken voor hun elektriciteits- of gascontract, winnen de alternatieve leveranciers slechts zeer geleidelijk marktaandeel.

Deze trend is niettemin meer dynamisch in de professionele markt waar de historische leverancier en zijn dochteronderneming ongeveer 30% van hun klanten hebben verloren. De activiteit in de professionele markt is inderdaad aanzienlijk met een zeer hoog switchpercentage van bijna 18% voor elektriciteit en 25% voor gas. In de huishoudelijke sector is deze dynamiek duidelijk minder sterk, maar wel constant.

De kwetsbare verbruikers beter beschermd

Medio 2011 heeft het parlement twee nieuwe ordonnances aangenomen, tot wijziging van de oude elektriciteitsordonnantie en de oude gasordonnantie om de werking van onze elektriciteits- en gasmarkt te verbeteren en de richtlijnen van het zogenoemde derde energiepakket om te zetten.

Deze nieuwe ordonnances hebben belangrijke wijzigingen aangebracht voor de huishoudelijke klant:

- De omkadering van de waarborg;
- De beperking van de inningskosten;
- De verhoging van het minimumniveau aan elektrisch vermogen dat ter beschikking van de verbruikers wordt gesteld;
- De toekenning van het statuut van beschermde afnemer vanaf de ingebrekestelling door alle bevoegde diensten;
- De periodieke controle van de voorwaarden van het statuut van beschermde afnemer;
- Het verbod op het afsluiten van energie tijdens de wintermaanden.

Bovendien werd er, om de dienstverlening en de bescherming van alle afnemers te verbeteren, een Geschillendienst opgericht binnen BRUGEL. Deze Geschillendienst werd operationeel kort na de inwerkingtreding van de ordonnantie.

De eerste impact van deze bepalingen was waarschijnlijk de lichte vermindering van het aantal aanmaningen, gecompenseerd door een stijging van het aantal ingebrekestellingen wegens niet-betaling, evenals de bescherming van de eerste klanten tijdens de winter.

Globaal kunnen we een bepaalde verbetering vaststellen in het naleven van de afbetalingsplannen voor elektriciteit, maar niet voor de hogere facturen voor gas. De algemene analyse van de schulden van de klanten toont een toename van de uitstaande bedragen bij de leveranciers met tegengestelde situaties tussen de leveranciers.

Sinds de liberalisering in 2007, neemt het aantal vermogensbegrenzers voortdurend toe, met een bepaalde versnelling in 2012, toen er 2.000 bijkomende vermogensbegrenzers werden geplaatst en onderhouden, wat het totaal op 18.000 eenheden brengt, tegenover 16.000 een jaar eerder en tegenover 11.000 op 1 januari 2007. Opgemerkt dient te worden dat de begrenzers die werden geïnstalleerd sinds de inwerkingtreding van de ordonnantie, een vermogen hebben van 2.300 W tegenover 1.380 W voorheen.

Het aantal beschermde afnemers dat wordt bevoorradat door de noodleverancier, blijft licht toenemen, hoewel we vaststellen dat bepaalde klanten naar hun commerciële leverancier terugkeren nadat ze hun schuld hebben aangezuiverd.

We stellen ook vast dat het aantal aanvragen voor de ontbinding van het contract bij het vredegerecht hoog blijft, vooral in vergelijking met het aantal toegestane en effectieve onderbrekingen.

Naar een groenere energie

Onder invloed van een nieuw besluit voor de bevordering van groene stroom, heeft BRUGEL in 2011 een groter aantal warmtekrachtkoppelingen gecertificeerd, meer bepaald micro-warmtekrachtkoppelingen. Het Gewest blijft echter achter bij de vastgelegde quota voor de aflevering van groenestroomcertificaten.

Studie over intelligente meters

In het raam van haar opdracht tot het verstrekken van advies aan de Brusselse overheid en om te voldoen aan de criteria van "een economische evaluatie op lange termijn van de kosten en baten voor de markt en de individuele consument" die in de bijlage van de elektriciteitsrichtlijn worden voorzien, heeft BRUGEL door CAPGEMINI een technisch-economische evaluatiestudie laten uitvoeren voor de algemene invoering van intelligente meters in het BHG.

De aan CAPGEMINI opgedragen evaluatiestudie bestaat uit een technisch-economische evaluatie van vier implementatiescenario's voor deze systemen die gaan van de meest eenvoudige tot de meest volledige op het gebied van functionaliteiten en diensten die aan de Brusselse gebruikers worden aangeboden.

Ingevolge deze studie heeft BRUGEL, zonder vooruit te lopen op het standpunt dat het Gewest zou moeten innemen, in haar advies van juni 2011, aanbevolen om een gedeeltelijk of volledig uitrolscenario te blijven verkennen dat gunstig kan zijn voor alle spelers die betrokken zijn bij de waardeketen van de Brusselse energiemarkt.

In dit advies heeft BRUGEL de DNB (SIBELGA) gevraagd om een technische en economische haalbaarheidsanalyse uit te voeren van verschillende uitrolscenario's voor intelligente meetsystemen in het BHG.

De verkregen resultaten tonen aan dat niet is voldaan aan de voorwaarden voor de implementatie, in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, van intelligente meetsystemen bij 80% van de verbruikers in 2020.

* *

*

10 BIJLAGEN

10.1 Lijst van de publicaties

Tabel 30 - Lijst van de Adviezen

Document	Description	Date	Catégorie
ADVIES 20111222-133	<u>Advies 133 betreffendeDe overdracht van de leveringsvergunning voor elektriciteit en gas in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van de vennootschap SPE naar de vennootschap EDF Luminus</u>	22-12-2011	Leveringsvergunningen
ADVIES 20111209-130	<u>Advies betreffende het voorontwerp van besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tot wijziging van het besluit van 18 juli 2000 tot regeling van haar werkwijze en tot regeling van de ondertekening van de akten van de Regering, het besluit van 18 juli 2002 houdende de criteria en de procedure tot toekenning, hernieuwing, overdracht en intrekking van een leveringsvergunning voor elektriciteit en het besluit van 6 mei 2004 houdende de criteria en de procedure tot toekenning, hernieuwing, overdracht en intrekking van een leveringsvergunning voor gas</u>	09-12-2011	LeveringsvergunningenMarktwerking
Advies 20111209-127	<u>ontwerp van schadevergoedingsformulier voorgelegd door de Febeg opgesteld in toepassing van de bepalingen van de ordonnances betreffende de organisatie van, respectievelijk, de elektriciteitsmarkt en de gasmarkt</u>	09-12-2011	Marktwerking
ADVIES 20111202-131	<u>Investeringsplan voor gas, voorgesteld door de Brusselse distributienetbeheerder Sibelga, voor de periode 2012-2016</u>	02-12-2011	Beheer van het netMarktwerking
ADVIES 20111202-132	<u>Advies betreffende het programma van de openbarediensttopdrachten 2012 van Sibelga</u>	02-12-2011	Openbare dienstverplichtingen
ADVIES 20111202-129	<u>Investeringsplan voor elektriciteit,voorgesteld door de Brusselse distributienetbeheerder voor de periode 2012-2016</u>	02-12-2011	Beheer van het netMarktwerking
ADVIES 20111202-128	<u>Advies betreffende het investeringsplan voor elektriciteit,voorgesteld door de Brusselse gewestelijke transmissienetbeheerder voor de periode 2012-2022</u>	02-12-2011	Beheer van het netMarktwerking
ADVIES 20111020-119	<u>Het verslag over de kwaliteit van de dienstverlening van de Gewestelijke Transmissienetbeheerder voor elektriciteit, Elia</u>	20-10-2011	Beheer van het net
ADVIES 20111007-125	<u>Voorontwerp van besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de toekenning van financiële hulp inzake energie</u>	07-10-2011	Marktwerking
ADVIES 20110921-124	<u>Rapport van de distributienetbeheerder over de uitvoering van de openbare diensttopdrachten inzake elektriciteit en gas voor het jaar 2010 gegeven op basis van artikel 25 van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en op basis van artikel 19 van de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest</u>	21-09-2011	Openbare dienstverplichtingen
ADVIES 20110901-123	<u>Ontwerpformulieren tot schadevergoeding ingediend door de distributienetbeheerder voor elektriciteit en aardgas</u>	01-09-2011	Beheer van het net
Advies 20110901-118	<u>De toekenning van een vergunning voor de levering van elektriciteit en gas in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan de onderneming Groene Energie Administratie BVBA</u>	01-09-2011	Leveringsvergunningen
ADVIES 20110901-122	<u>Verzaking aan haar vergunning voor de levering van elektriciteit en haar vergunning voor de levering van gas in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest door de onderneming RWE Energy Belgium BVBA</u>	01-09-2011	Leveringsvergunningen
ADVIES 20110817-121	<u>Voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot uitvoering van artikel 20septiesdecies van de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest</u>	17-08-2011	Marktwerking
ADVIES 20110720-120	<u>Verslag over de kwaliteit van de dienstverlening van de Distributienetbeheerder van elektriciteit in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest</u>	20-07-2011	Beheer van het net

ADVIES-20100620-116	<u>betreffende het Federaal ontwikkelingsplan van Elia voor de periode 2010-2020 en het verslag van de milieueffectenbeoordeling van dit plan</u>	24-06-2011	Beheer van het net
ADVIES-20110610-114	<u>betreffende het Verslag over de kwaliteit van de prestaties voor gas van de Brusselse distributienetbeheerder - Sibelga voor het jaar 2010</u>	10-06-2011	Beheer van het net
ADVIES_20110609_115	<u>betreffende de invoering van intelligente meetsystemen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest</u>	09-06-2011	Marktwerking
ADVIES-20110527-113	<u>Advies betreffende het Model van stramen van het verslag over de kwaliteit van de prestaties voor gas van de Brusselse distributienetbeheerder - Sibelga</u>	27-05-2011	Beheer van het net
ADVIES_20110429_117	<u>op eigen initiatief over de werking van de markt van de groenestroomcertificaten in het kader van de quotuminlevering voor het jaar 2010</u>	29-04-2011	Groene stroom
Advies-20110401-112	<u>De toekenning van een vergunning aan de onderneming Elexys N.V. voor de levering van elektriciteit in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest</u>	19-04-2011	Leveringsvergunningen
ADVIES-2011-109	<u>betreffende de beschermde afnemers die niet langer voldoen aan de oorspronkelijke toepassingsvoorwaarden</u>	28-02-2011	Beschermde klanten
ADVIES-20110218-111	<u>betreffende het ontwerp van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, goedgekeurd in eerste lezing door de Regering tijdens haar zitting van 27 januari 2011</u>	18-02-2011	Marktwerking
ADVIES-20110218-110	<u>betreffende het ontwerp van prospectieve studie over de aardgasbevoorradingszekerheid tegen 2020</u>	18-02-2011	Overige
ADVIES-20110207-108	<u>betreffende het ontwerp van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in eerste lezing aangenomen door de Regering tijdens haar zitting van 23 december 2010</u>	10-02-2011	Marktwerking
ADVIES-20110702-107	<u>betreffende de toekenning van een vergunning aan de onderneming Scholt Energy Control België N.V. voor de levering van elektriciteit in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest</u>	07-02-2011	Leveringsvergunningen

Tabel 31 – Lijst van beslissingen

Document	Beschrijving	Datum	Categorie
BESLISSING 20111109-08	<u>Beslissing betreffende de wijziging van het huishoudelijk reglement van BRUGEL om de werkwijze van de Geschillendienst vast te stellen</u>	09-11-2011	Administratie BRUGEL

Tabel 32 - Lijst van studies

Document	Beschrijving	Datum	Categorie
STUDIE-20110531-01	<u>Potentiële functionaliteiten van Intelligente Tellers in de Brusselse (energie) distributie markt - Studie in opdracht van Brugel</u>	31-05-2011	Marktwerking

Tabel 33 - Lijst van voorstellen

Document	Beschrijving	Datum	Categorie
VOORSTEL 20111109-07	<u>Voorstel betreffende de quota van groenestroomcertificaten die de elektriciteitsleveranciers in Brussel moeten halen voor de jaren 2013 tot 2020</u>	09-11-2011	Groene stroom
VOORSTEL 20110909-06	<u>Voorstel betreffende de vermenigvuldigingscoëfficiënten toegepast op fotovoltaïsche systemen voor het jaar 2012</u>	09-09-2011	Groene stroom

Tabel 34 – Lijst van verslagen

Document	Beschrijving	Datum	Categorie
VERSLAG 20110901-09	<u>Verslag over de werking van de Geschillenkamer voor het jaar 2010</u>	01-09-2011	MarktwerkingAdministratie BRUGEL
RAPP- 20110704-13	<u>over de uitvoering van zijn haar verplichtingen, over de evolutie van de gewestelijke elektriciteits- en gasmarkt en de naleving van de openbaredienstverplichtingen door de distributienetbeheerder en de leveranciers, in het bijzonder in het domein van de rechten van de huishoudelijke gebruikers voor het jaar 2010.</u>	04-07-2011	Marktwerking

10.2 Wetgeving

Tabel 35 – Ordonnanties

Beschrijving	Datum van aanname	Datum van publicatie	Categorie
<u>Ordonnantie betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (gecoördineerde versie)</u>	20-07-2011	10-08-2011	Marktwerking
<u>Ordonnantie betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (gecoördineerde versie)</u>	20-07-2011	10-08-2011	Marktwerking
20 JULI 2011. — Ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, betreffende wegenisretributies inzake gas en elektriciteit en houdende wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	20-07-2011	10-08-2011	Marktwerking
<u>20 JULI 2011. — Ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en van de ordonnantie van 12 december 1991 houdende oprichting van begrotingsfondsen</u>	20-07-2011	10-08-2011	Marktwerking

10.4 Begroting

Tabel 36 - Uitvoeringsrekeningen 2010 ingediend bij het Brussels Parlement

BA	Titel	Vastleggingen				Betalingen			
		Oorspronkelijk	Aangepast	Vastgelegd	%	Oorspronkelijk	Aangepast	Geordonnanceerd	%
15.001.07.01.11.11	Vergoeding statutair personeel	154.000	167.000	166.726	100%	154.000	167.000	166.726	100%
15.001.07.02.11.11	Vergoeding contractueel personeel	487.000	520.000	517.621	100%	487.000	520.000	517.621	100%
15.001.07.03.11.20	Pensioenlasten	37.000	40.000	39.600	99%	37.000	40.000	39.600	99%
15.001.07.04.11.20	Sociale lasten	149.000	161.000	159.866	99%	149.000	161.000	159.866	99%
15.001.07.05.11.31	Kinderbijslag	12.000	18.000	17.132	95%	12.000	18.000	17.132	95%
15.001.07.06.11.31	Reële kosten vergoeding	80.000	5.000	3.055	61%	80.000	5.000	3.055	61%
15.001.07.07.11.40	Maaltijdcheques	15.000	17.000	16.303	96%	15.000	17.000	16.303	96%
15.001.07.08.11.12	MIVB-abonnementen	4.000	5.000	4.712	94%	4.000	5.000	4.712	94%
15.001.07.09.11.11	Opdrachtenbijslag	0	0	0		0	0	0	
15.001.07.10.12.11	Aanwervings- en selectiekosten	24.000	52.000	41.279	79%	23.000	42.000	41.279	98%
15.001.08.01.12.11	Professionele vormingen	25.000	31.000	30.112	97%	23.000	31.000	25.718	83%
15.001.08.02.12.11	Personeel verzekering	10.000	4.000	3.300	83%	9.000	4.000	3.300	83%
15.001.08.03.12.11	Representatiekosten	1.000	1.000	490	49%	1.000	1.000	490	49%

15.001.08.04.12.11	Verplaatsingskosten	10.000	10.000	9.215	92%	9.000	10.000	8.089	81%
15.001.08.05.12.11	Onderhoud van het informaticamateriaal	34.000	78.000	78.000	100%	32.000	90.000	76.292	85%
15.001.08.06.12.50	Onroerende voorheffing	11.000	20.000	19.572	98%	11.000	20.000	19.572	98%
15.001.08.07.12.11	Vertaling	29.000	20.000	19.990	100%	27.000	21.000	20.459	97%
15.001.08.08.12.11	Verzekering	7.000	0	0		6.000	75	75	100%
15.001.08.09.12.11	Allerlei bureaukosten	12.000	30.000	20.130	67%	12.000	31.000	20.527	66%
15.001.08.10.12.11	Verzendingskosten	49.000	49.000	46.300	94%	47.000	49.000	37.222	76%
15.001.08.11.12.11	Informaticaonkosten	0	0	0		0	0	0	0%
15.001.08.12.12.11	Onkosten voor seminars en colloquia	19.000	15.000	11.100	74%	18.000	12.875	10.961	85%
15.001.08.13.12.11	Onkosten voor de bemiddelaars	10.000	5.000	3.840	77%	9.000	5.000	3.840	77%
15.001.08.14.12.11	Onkosten voor de Geschillenkamer	14.000	10.000	8.775	88%	14.000	10.000	8.775	88%
15.001.08.15.12.11	Expertisekosten en honoraria	24.000	15.000	14.984	100%	23.000	14.771	4.698	32%
15.001.08.16.12.11	Zitpenningen van de bestuurders	114.000	114.000	111.150	98%	108.000	114.000	111.150	98%
15.001.11.01.74.22	Meubilair	1.000	40.000	39.916	100%	1.000	0	0	
15.001.11.02.74.22	Kantoormateriaal	1.000	1.000	0	0%	1.000	1.000	0	0%
15.001.11.03.74.22	Informaticamateriaal	46.000	95.000	95.000	100%	43.000	66.000	48.343	73%
15.001.12.01.12.12	Huurkosten	74.000	105.000	103.946	99%	70.000	105.000	103.946	99%
15.001.12.02.12.12	Huurlasten	67.000	43.000	42.466	99%	63.000	43.000	42.466	99%
15.001.34.01.33.00	Toelage aan de Sociale Dienst van het BIM	5.000	0	0		5.000	0	0	

15.002.08.01.12.11	Communicatie	245.000	290.000	235.167	81%	232.000	260.000	245.359	94%
15.002.08.02.12.11	Expertisekosten en honoraria	143.000	206.000	200.828	97%	135.000	212.000	195.895	92%
	Totaal/uitgaven	1.913.000	2.167.000	2.060.574	95,09%	1.860.000	2.075.721	1.953.469	94,11%

Bron: BRUGEL

Tabel 37 – Lijst van openbare aanbestedingen

Inventaris van de overheidsopdrachten door BRUGEL (vastgesteld in het kader van artikel 7 van de ordonnantie van 12 januari 2006 betreffende de doorzichtigheid van de bezoldigingen en voordelen van de openbare mandatarissen in Brussel)

Jaar van bestelling 2011			
Budgetair artikel	Naam van het budgetair artikel	Derde	Totaal
15.001.08.05.12.11	Onderhoud van het informaticamateriaal	AMSTER	19.656,45 €
		AMSTER GROUP	15.533,10 €
		ORDIGES	23.784,00 €
		BELGACOM	40.177,56 €
		ACSONE	25.103,41 €
15.001.08.07.12.11	Vertalingskosten	DHAXLEY	20.000,00 €
15.001.08.09.12.11	Kantoorkosten	PAULISTA	10.500,00 €
15.001.08.10.12.11	Verzendings- en telefoonkosten	BELGACOM	67.934,00 €
15.001.08.15.12.11	Expertisekosten en honoraria	ICEDD	29.883,00 €
		ORDIGES	32.912,00 €
15.001.11.01.74.22	Meubilair	TDS	5.846,00 €
15.001.11.03.74.22	Informaticamateriaal	AMSTER GROUP	49.884,67 €
		ORDIGES	11.526,00 €
		BELGACOM	6.432,78 €
		ACSONE	113.751,35 €
15.002.08.01.12.11	Kosten informatie, communicatie	COM2B	6.655,00 €
		IMPRIMERIE IPM	6.098,93 €
		MEDIAEDGE	14.129,79 €
		RING RING	9.500,00 €
		TAM TAM	26.620,00 €
15.002.08.02.12.11	Expertisekosten en honoraria	CAPGEMINI	17.545,00 €
		ICEDD	100.726,36 €
		POTENTIA	70.000,00 €

Volgens de circulaire van 23 maart 2006 zijn overheidsopdrachten gegund bij onderhandelingsprocedure met aanvaarde factuur (dwz <€ 5.500, exclusief BTW) niet inbegrepen.

